

A
DEBRECENI REFORMÁTUS KOLLÉGIUM
GIMNÁZIUMA ÉS DIÁKOTTHONA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Jóváhagyva: 2017. augusztus 31.

Hatályos: 2017. szeptember 1-től

Tartalom

1	AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA	6
1.1	ADATOK.....	6
1.2	AZ INTÉZMÉNY MÚLTJA.....	7
1.3	HELYZETELEMZÉS, MAI ÁLLAPOT.....	10
1.3.1	<i>Az iskola jelenlegi képzési rendszere</i>	10
1.3.2	<i>A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke</i>	10
1.4	AZ INTÉZMÉNY KÖZÉPTÁVÚ FEJLESZTÉSI TERVE.....	11
2	NEVELÉSI PROGRAM	13
2.1	AZ ISKOLA KÜLDETÉSE.....	13
2.1.1	<i>Az iskola pedagógiai elvei és célkitűzései</i>	13
2.1.2	<i>Hittanoktatás és lelki nevelés</i>	15
2.1.2.1	Alapelvek.....	15
2.1.2.2	Hittanoktatás.....	15
2.1.2.3	Lelki és erkölcsi nevelés.....	16
2.1.2.4	Alkalmaink.....	16
2.2	A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI MUNKA CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI.....	18
2.2.1	<i>A nevelő-oktató munka céljai</i>	18
2.2.1.1	Általános kompetenciák fejlesztése.....	18
2.2.1.2	Iskolánk hagyományából, sajátos arculatából fakadó speciális fejlesztési területek, célkitűzések: 20	
2.2.2	<i>A nevelő-oktató munka feladatai, eszközei, eljárásai</i>	21
2.2.2.1	Osztály- és csoportrendszer.....	21
2.2.2.2	A nyelvi előkészítő osztály (öt évfolyamos képzés).....	22
2.2.2.3	Munkaközösségi rendszer.....	23
2.3	A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK, KÖVETELMÉNYEK ÉS CÉLOK.....	23
2.3.1	<i>A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai célok és feladatok</i>	24
2.3.2	<i>Iskolánk személyiségfejlesztésének jellemzői</i>	24
2.3.3	<i>A személyiségfejlesztés területei</i>	25
2.4	EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK.....	27
2.4.1	<i>Célkitűzések; az egészségnevelés témakörei</i>	27
2.4.2	<i>Az egészségfejlesztési feladatok felelősei, együttműködésük</i>	27
2.4.3	<i>Az egészségfejlesztés szinterei</i>	28
2.4.3.1	Tanórai foglalkozások.....	28
2.4.3.2	Tanórán kívüli foglalkozások.....	28
2.4.4	<i>Az iskolapszichológia</i>	28
2.5	AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK OKTATÁSÁNAK TERVE.....	30
2.5.1	<i>Az oktatás témái</i>	30
2.6	A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK, AZ ISKOLAI KÖZÖSSÉGI ÉLET FORMÁI, TANÓRÁN KÍVÜLI TEVÉKENYSÉGEK.....	31
2.6.1	<i>Az iskolai közösség egészének szintjén megjelenő alkalmak</i>	31
2.6.1.1	Zenei élet.....	31
2.6.1.2	Diákkörök.....	32
2.6.1.3	Ifjúsági szervezetek.....	32
2.6.1.4	Sport.....	32
2.6.1.5	Az osztályközösségek meghatározó szerepe.....	33
2.6.1.6	Osztályfőnöki szerep.....	33
2.6.1.7	Osztálykirándulás.....	34

2.6.2	A szabadidő szervezése	34
2.6.3	Az ünnepek és a hagyományok szerepe	35
2.6.3.1	A tanév kiemelkedő, rendszeresen visszatérő ünnepei, alkalmai	35
2.6.3.2	Az iskola hagyományrendszere	36
2.6.4	A közösségfejlesztés másik színtere: a Diákotthon (Internátus).....	37
2.6.4.1	Az iskolai és internátusi nevelők együttműködése	37
2.7	AZ ISKOLÁBAN ALKALMAZOTT PEDAGÓGUSOK KÖTELEZETTSÉGEI ÉS FELADATAI	38
2.7.1	A pedagógus kötelezettsége és feladata, hogy	38
2.7.2	Az osztályfőnöki munka tartalma.....	39
2.8	A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE.....	40
2.8.1	A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek.....	40
2.8.1.1	Tehetségszűréstechnika.....	40
2.8.1.2	A tehetségfejlesztés szinterei.....	40
2.8.2	A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek és ezek felelősei.....	41
2.8.3	Hátrányos helyzet és veszélyeztetettség	41
2.8.4	A tanulókat segítő tevékenységek.....	42
2.8.4.1	Szociális támogatások, alapítványok.....	42
2.8.4.2	Könyvtárhasználat (Lásd: 3.3.2)	43
2.8.4.3	Egyéni követés, felzárkóztatás	43
2.9	TANULÓI RÉSZVÉTEL AZ ISKOLAI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN.....	44
2.9.1	A Diákönkormányzat működése.....	44
2.9.2	Véleményezési jog	44
2.9.3	Javaslattevési joga	44
2.9.4	Diákönkormányzat az internátusokban	44
2.9.5	Ifjúsági gyülekezet.....	44
2.10	A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI	45
2.10.1	Az iskola és szülők kapcsolatai	45
2.10.1.1	A szülőkkel való kapcsolattartás alkalmai	45
2.10.2	Az iskola és a gyülekezetek kapcsolata	46
2.10.3	Kapcsolat a református iskolákkal és szervezetekkel	47
2.10.4	Kapcsolat a volt diákjainkkal.....	48
2.10.5	Kapcsolat volt tanáraikkal.....	48
2.10.6	Kapcsolatok Debrecennel és Hajdú-Bihar megyével	49
2.10.7	Az iskola külföldi kapcsolatai.....	49
2.10.7.1	Kapcsolat nyugat-európai iskolákkal	49
2.10.7.2	Kapcsolat a határon túli magyar iskolákkal	50
2.11	FELVÉTEL ÉS ÁTVÉTEL AZ ISKOLÁBA	51
2.11.1	Felvétel a 9. vagy nyelvi előkészítő évfolyamra.....	51
2.11.2	A szóbeli felvételi vizsga témakörei.....	52
2.11.2.1	Általános témakörök.....	52
2.11.2.2	A speciális irányultságnak megfelelő témakörök:	53
2.11.3	A más iskolából történő átvétel szabályai.....	55
2.12	A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGA SZABÁLYAI.....	56
2.12.1	A vizsgák fajtái	56
2.12.2	A vizsga megszervezése, értékelése	57
2.12.3	A belső vizsgarendszer.....	57
2.12.3.1	Vizsgatárgyak	57
2.12.4	A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek.....	58
2.12.4.1	Általános és kötelező felmérés	58
2.12.4.2	Az eredmények felhasználása	58

3	A HELYI TANTERV	59
3.1	A TANTERVVÁLASZTÁS ÉS AZ ÓRAHÁLÓ KIALAKÍTÁSÁNAK ALAPELVEI	59
3.1.1	Négy évfolyamos tagozat.....	59
3.1.2	Nyelvi előkészítő tagozat.....	59
3.1.3	A hitéleti tevékenységhez kapcsolódó tárgyak oktatása.....	60
3.1.4	Választás az alternatív tárgyak közül.....	60
3.2	ÓRAHÁLÓK	61
3.2.1.1	(NÉGY ÉVFOLYAM, HUMÁN OSZTÁLY)	61
3.2.1.2	(NÉGY ÉVFOLYAM, ÁLTALÁNOS OSZTÁLY)	62
3.2.1.3	(NÉGY ÉVFOLYAM, BIOLÓGIA–KÉMIA OSZTÁLY)	63
3.2.1.4	(NÉGY ÉVFOLYAM, MATEMATIKA-INFORMATIKA OSZTÁLY)	64
3.2.1.5	(ÖT ÉVFOLYAM, NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ OSZTÁLY)	65
3.3	TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK, TANESZKÖZÖK	66
3.3.1	A tankönyvek kiválasztásának elvei	66
3.3.2	Iskolai könyvtár	66
3.3.3	Digitális tananyag	67
3.4	A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIA FELADATOK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI	67
3.4.1	Erkölcsei nevelés.....	67
3.4.2	Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	67
3.4.3	Állampolgárságra, demokráciára nevelés.....	68
3.4.4	Az önismeret és társas kultúra fejlesztése.....	69
3.4.5	A családi életre nevelés	70
3.4.6	A testi és lelki egészségre nevelés	70
3.4.7	Felelősségvállalás másokért, önkéntesség.....	70
3.4.8	Fenntarthatóság, környezettudatosság	71
3.4.8.1	Biológia tantárgyon belüli oktatási lehetőségeink	72
3.4.8.2	Tanórán kívüli alkalmak.....	72
3.4.8.3	Egyéb tantárgyon belüli oktatási lehetőségeink	72
3.4.9	Pályaorientáció.....	73
3.4.10	Gazdasági és pénzügyi nevelés.....	73
3.4.11	Médiatudatosságra nevelés	74
3.4.12	A tanulás tanítása	74
3.5	A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS SZABÁLYAI.....	75
3.6	VÁLASZTHATÓ TÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI	77
3.6.1	Az iskola teljes tantárgyi kínálata	77
3.6.2	A pedagógusválasztás szabályai	78
3.7	VÁLASZTHATÓ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK	78
3.7.1	Az érettségi vizsgákra való jelentkezésre jogosító tantárgyak.....	78
3.7.2	Középszintű érettségire alapóraszám (+ fakultáció/tagozat) keretében felkészítő tantárgyak.....	79
3.7.3	Emelt szintű érettségire készítő tantárgyak	79
3.7.3.1	Alap óraszámban emelt szintű érettségire készítő tantárgyak.....	79
3.7.3.2	Emelt szintű érettségire alapóraszám + fakultáció keretében felkészítő tantárgyak.....	80
3.7.4	A középszintű érettségi vizsga témakörei	80
3.7.5	Az emelt szintű érettségire történő felkészítés feladatai és követelményei.....	80
3.8	AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ELLENŐRZÉSI, MÉRÉSI, ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE	81
3.8.1	A tanulók értékelésének alapelvei.....	81
3.8.2	Az iskolánkban alkalmazott értékelési módszerek	82
3.8.3	A beszámoltatás rendje.....	82

3.8.3.1	A számonkérés formái.....	83
3.8.3.2	A számonkérés értékelése	83
3.8.4	<i>Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása</i>	84
3.8.4.1	Az otthoni felkészülés szerepe	84
3.8.4.2	Az otthoni felkészülés formái	84
3.8.4.3	Az otthoni felkészülés koordinációja.....	85
3.8.5	<i>Érdemjegyek és osztályzatok</i>	86
3.8.5.1	Az érdemjegyek súlyozása.....	86
3.8.5.2	Az ötfokú osztályozás ajánlott követelményszintjei témazáró dolgozatoknál:	86
3.8.5.3	A félévi és tanév végi jegyek meghatározásának szabályai	86
3.8.5.4	A magatartás, szorgalom értékelése	87
3.8.5.5	A szülők értesítésének módja	87
3.9	CSOPORTBONTÁSOK ÉS EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	88
3.9.1	<i>Csoportbontások elvei</i>	88
3.9.1.1	Első és második idegen nyelvek	88
3.9.1.2	Matematika.....	88
3.9.1.3	Testnevelés	88
3.9.1.4	Hit- és erkölcstan	88
3.9.1.5	Informatika.....	88
3.9.1.6	Szabadon felhasználható órakeretből kapott órák	88
3.9.2	<i>Az érettségire felkészítő foglalkozások (fakultációk) szervezésének szabályai</i>	89
3.9.2.1	Az iskola által kínált érettségi felkészítő és fakultációs foglalkozások kínálata	89
3.9.3	<i>Egyéb foglalkozások szervezésének elvei</i>	90
3.10	AZ ISKOLA MAGASABB ÉVFOLYAMÁRA LÉPÉS FELTÉTELE	91
3.11	EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK	91
3.11.1	<i>Egészségnevelési elvek</i>	91
3.11.2	<i>Környezetnevelési elvek és célok</i>	92
3.11.2.1	Általános elvek, célok, értékek.....	92
3.11.2.2	Pedagógiai elvek és célok.....	93
3.12	ESÉLYEGYENLŐSÉGET BIZTOSÍTÓ INTÉZKEDÉSEK	93
4	ZÁRADÉKOK	HIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.
5	JÓVÁHAGYÁS	HIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.
	MELLÉKLETEK JEGYZÉKE	95

1 Az intézmény bemutatása

1.1 Adatok

Elnevezés: Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma és Diákotthona
Az intézmény típusa: többcélú közös igazgatású intézmény
OM azonosító: 031208
Címe: 4026 Debrecen, Péterfia utca 1-7.
Telefon: (52) 614 896
Fax: (52) 315 630

Fenntartója: Tiszántúli Református Egyházkerület
Címe: 4026 Debrecen, Kálvin tér 17.

Alapító Okirat kelte: 2016. 07.12
Működési Engedély: HB/13-OK/01377-2/2016
Vezetője: Győri József, igazgató

Intézményegységek és vezetőik:

Gimnázium: Győri József igazgató
Diákotthon: Nagy Imre kollégiumvezető

Alapfeladat:

- gimnáziumi nevelés és oktatás (négy évfolyamos, valamint nyelvi előkészítő évfolyammal bővített öt évfolyamos)
- kollégiumi ellátás

Osztályok száma: 13 (jelenleg)
Tanulók száma: 405 (jelenleg)
Diákotthonban lakók száma: 255 (jelenleg)

Beiskolázási körzet: országos, többségében tiszántúli

1.2 Az intézmény múltja

Történeti áttekintés

Debrecen városi iskolája 1538-ban kerül reformátori vezetés alá, a hagyomány a Református Kollégium alapítását ehhez az évszámhoz köti. A Kollégium első ismert rektora Dézsi András neves egyházi énekszerző. A tanárok folyamatos névsorát 1570-től, a diákokét 1588-tól ismerjük. Az iskola első ma is ismert törvényét Komáromi Csipkés György rektor alkotta meg 1657-ben, kiemelkedő korabeli nyugat-európai egyetemek törvényeinek mintájára. Várad református iskoláját 1660-ban elpusztították a törökök, és Martonfalvi Tóth György vezetésével az ottani diákság Debrecenben keresett menedéket. A két intézmény összeolvadásával vált a debreceni iskola az ország egyik legjelentősebb református intézményévé, a következő évtizedek protestánsüldözése idején a lelki-szellemi ellenállás központjává. Az oktatás tartalmát a 16-17. században a Melancthon nevéhez fűződő wittenbergi norma határozta meg, mely az antikvitás és a középkor örökségeként átvett hét szabad művészetet kapcsolta össze a reformáció biblikus tanításaival. A wittenbergi szellemiséget az ott tanuló diákok hozták magukkal Debrecenbe. A Kollégium diákjainak külföldi tanulmányai (peregrináció) a későbbi századokban is jelentősen formálták az iskola szellemi arculatát.

A 18. században meghatározó volt a Habsburg hatalommal való folytonos szembenállás és a felvilágosodás szellemiségének térnyerése. A század kiemelkedő kollégiumi professzora az első hazai négyszólamú énekkart, a Kántust alapító Maróthy György (1715-1744) és a polihisztor Hatvani István (1718 -1786), a magyar kísérleti fizika és kémia úttörője.

A 18. század végéig a Kollégiumot felügyelő városi tanács és az egyház elsősorban a keretet biztosította az oktatás számára, s a diákköztársaságnak nagy okú autonómiát biztosított gazdasági, pénzügyi és fegyelmi téren. Ekkor alakultak ki Debrecenben az öngazgatás és önfenntartás sajátos diákintézményei: a szolgáladiákság és a preceptor rendszer mellett az adománygyűjtő legáció, szuplikáció, kápsálás és a temetéseken való éneklés, valamint a fegyelmet és a diákjóléti szolgáltatásokat biztosító diáktisztségek egész sora: senior, contrascriba, oconomus, apparitor, vigil, janitor, panitor és lector. A diákköztársaság (coetus) munkamegosztását a vezető diáktisztviselőkből és választott képviselőkből álló senatus scholasticus irányította. Fegyelmi ügyekben a fenntartó, a professzorok és a jurátus (esküdt) diákok közös iskolai törvényszéke, a sedes scholastica volt illetékes. A tanulás közösségi jellegét az önként szerveződő nyolcfős tanulókörök (collatiók) biztosították. A diákságnak a nagyobb közösségért, a városért érzett felelősségéről a diáktűzoltóság kétszáz éves története tanúskodott (1680-1880). 1624 és 1845 között a Kollégium akadémiai tagozatának diákjai önálló diákviséletet (tógát) hordtak.

A felvilágosodás korában jöttek létre az első modern értelemben vett diákegyesületek. A Kántus és a tűzoltótársaság mellett megerősödött az önképzőkör és a rézmetsző társaság. Virágkorát élte a kéziratos diákköltészet. E pezsgő szellemi légkörben nevelkedett Fazekas Mihály, Csokonai Vitéz Mihály, Kölcsey Ferenc és a következő század elején Arany János.

Az 1802-es tűzvész után megkezdődött a Kollégium épületének újjáépítése. A déli szárny 1803 és 1816 között készült Péchy Mihály tervei alapján. Itt alakították ki a Kollégium ima-termét, az Oratóriumot, mely ma is istentiszteleti célokat szolgál. Ekkor került mai helyére a Nagykönyvtár, mely ma a Kárpát-medence legjelentősebb egyházi gyűjteménye. Az építkezés később szakaszosan folytatódott, és 1875-re kialakult a Kollégium szabálytalan négyszöge.

A megújuló épülettel a múlt század folyamán a Kollégium szellemisége is fokozatosan átalakult. Az 1804-es Ratio Institutionis elősegítette a nemzeti szellemű ismeretanyag térhódítását, 1825-ben pedagógiai tanszék alakult Zákány József (1785-1857) vezetésével. 1830-ban Kerekes Ferenc létrehozta a fűvészkertet. 1831-ben a latin nyelvű oktatást a magyar váltotta föl. Az anyanyelvi műveltség térhódítását elsősorban Péczely József (1788-1849) munkássága segítette elő.

A szabadságharcban a Kollégium számos diákja és több tanára is fegyvert fogott. 1849 tavaszán Debrecen lett az ország fővárosa, a képviselőház az Oratóriumban tartotta üléseit, április 13-án itt folyt a Függetlenségi Nyilatkozat vitája. Az önkényuralom idején ezért Debrecenre fokozott bécsi nyomás nehezedett. Az 1850-ben elrendelt osztrák tanügyi reform, az Entwurf megpecsételte a preceptorai gyakorlat és a partikuláris iskolarendszer sorsát. Ez utóbbi azt jelentette, hogy a Kollégium évszázadokon át rektorral, tantervvel és tankönyvvel látta el a vonzáskörébe tartozó vidéki iskolákat, amelyektől főiskolai tagozata részben diákutánpótlását kapta.

Az Entwurf nyolcosztályos gimnáziumot írt elő önálló, szakképzett tantestülettel. Ennek bevezetését a Kollégium kezdetben megtagadta, diákjai így 1851-53-ban a premonstreiek nagyváradi gimnáziumában érettségiztek. A tanügyi reform nyomán a Kollégium korábban szervesen egymásra épülő elemi, gimnáziumi és főiskolai tagozatai intézményesen elkülönültek egymástól, s ezzel a diákköztársaság amúgy is bomladozó hagyományai fokozatosan leépültek. A századvég átalakuló debreceni gimnáziumának légkörét Móricz Zsigmond rajzolta meg Légy jó mindhalálig című regényében

A Gimnázium intézményes különválása nyomán jöttek létre az oktatási szemléltetőeszközöket tartalmazó gyűjtemények. Ezek közül a fizikai eszközök gyűjteményét, a Szőnyi-féle ásványgyűjteményt és a biológiai szertár növény- illetve állatgyűjteményét ma is a Gimnázium gondozza.

Az 1910-es években újabb jelentős változás történt a Kollégium és Gimnáziuma életében. 1913-ban megnyitotta kapuit a Kollégium társintézményeként a Dóczy Leánygimnázium. Ugyanebben az évben elkészült a Főgimnázium új épülete a Péterfia utcán. A Kollégium épületében pedig megkezdte működését az intézet főiskolai tagozataiból (teológia, jog, bölcsészet) alakult állami egyetem. A kiválóan fölszerelt, tágas épület és az időközben megizmosodott önálló gimnáziumi tanári kar új lendületet adott az iskola életének. Az első világháború éveiben egyetlen osztályban olyan kiváló diákok tanultak, mint Szabó Lőrinc, Gulyás Pál és Bay Zoltán. A két világháború közötti időszak tanáregyéniségei közül kiemelkedett Zsigmond Ferenc, Nagy Sándor, S. Szabó József és Molnár Pál.

A második világháború után a Kollégium Főgimnáziuma négy tanéves középiskolává vált, mivel alsó négy évfolyamát államosították. 1952-ben, amikor a debrecenin kívül minden református gimnáziumot államosítottak, a Dóczy Leánygimnázium diákjainak és tanárainak egy része a Kollégium Gimnáziumában kapott helyet. A Péterfia utcai épület kényszerű felajánlása után a Gimnázium 1972-ben átköltözött a Kollégium egykori Konviktusába, egyetemi internátusába, ahol ma a Gimnázium Diákotthona és Tápintézete működik. Az iskola elmúlt évtizedeinek ma még csak részben feldolgozott története a külső elnyomásból, a látványos hátratételekből és a szegénységből fakadó emberi gyarlóságok mellett a hősi helytállás és élni akarás ragyogó példáit is felmutatja. A Gimnáziumnak ebben az időszakban is voltak olyan kiemelkedő tanárai, mint O. Nagy Gábor, Tóth Béla, Tóth Kálmán, Horkay László, Kopányi Mária, Nagy Géza, Szabó István vagy Rózsai Tivadar.

A Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma iránt a rendszerváltást követően megnövekedett az érdeklődés, s a rendelkezésére álló épület rendkívül szűkössé vált. Mivel az 1992-ben visszakapott Péterfia utcai épületben a Tiszántúli Református Egyházkerület tanítóképző főiskolát működtetett, új épületekre volt szükség az igények kielégítésére. Első lépésként az internátusi férőhelyek bővítése történt meg. 1998-ra elkészült az Andaházy-Szilágyi Leányinternátus új épülete, ahol 230 leány számára tudtunk kényelmes elhelyezést biztosítani.

1996-ben megindult a hat évfolyamos képzés a Gimnáziumban, négy éven keresztül ezek az osztályok is a központi épületben kaptak helyet. 2000 nyarán kapta vissza a Református Egyház az egykori Dóczy Leánygimnázium Kossuth utcai épületét, ebben helyezték el önálló tagintézményként a hat évfolyamos gimnáziumot. Az épületet két év alatt teljesen felújították, ezzel jó elhelyezési és tárgyi feltételeket teremtettek. A Gimnázium Nevelőtestülete fokozatosan kettévált. 2002. szeptember 1-jén az intézmény Debreceni Református Kollégium Dóczy Gimnáziuma néven önállósult, és hatosztályos, elsősorban debreceni diákokat fogadó iskolává vált. A két iskola közötti szervezeti kapcsolatot a közös egyházkerületi Igazgatótanács biztosítja.

A Debreceni Református Kollégium 2013-ban ünnepelte alapításának 475. évfordulóját. A jubileum lehetőséget nyújtott arra, hogy az ünnepi rendezvények mellett olyan kiadványok is megjelenjenek, amelyek az intézmény, köztük a Gimnázium közelmúltjának történetét minden eddiginél részletesebben és reálisabban tárják fel. A jubileumi eseményekhez kapcsolódott az a kormányzati bejelentés, amely tízmilliárd forintot biztosított a Kollégium intézményeinek felújítására, modernizálására. A felújítás teljes mértékben megváltoztatta a Gimnázium és intézményegységei elhelyezési körülményeit. A Gimnázium 2014 nyarán átköltözött a Péterfia utcai egykori főgimnáziumi épületbe. Ebben az épületben kapott helyet a Kollégium Általános Iskolája is. A korábban két külön épületben működő Leányinternátus és Fiúinternátus 2016 nyarán költözött be a Főépület mögött lévő egykori Konviktus, majd Gimnázium épületbe, amely így Diákotthon intézményegységként működik, és a Gimnázium vidéki tanulóinak kollégiumi elhelyezését biztosítja.

1.3 Helyzetelemzés, mai állapot

1.3.1 Az iskola jelenlegi képzési rendszere

A Gimnázium 1948 óta négy évfolyamos rendszerben, az állami előírások szerint működött. Az 1994/95-ös tanévtől humán, illetve reál érdeklődésű osztályokat indítunk, ami együtt járt az alapóraszámok csökkentésével. Így nem okozott gondot a NAT-os, majd kerettanterv szerinti óraháló összeállítása. A speciális osztályok iskolánk egyik vonzerejét jelentették, ezért a többszöri óraszámcsökkentésre vonatkozó rendelkezések ellenére igyekeztünk megőrizni ezeket.

2013. szeptember 1-től felmenő rendszerben vezettük be az új kerettantervek alapján készített saját helyi tanterveinket. A rendelkezésre álló szabad órakeretet speciális osztályaink egyedi jellegének kialakítására igyekeztünk fordítani. A négy évfolyamos képzésben egy reál (biológia és matematika szakirány) és egy humán jellegű osztályt indítottunk. A tapasztalatok alapján szükségessé vált az eredeti koncepció finomítása, ezért is volt szükség a jelenlegi módosításra. A reál osztályt továbbra is meg kívánjuk tartani, de a humán osztályt a jelenlegi formájában a 2018/2019-es évi tanévtől nem indítjuk, hanem helyette általános osztályt indítunk azok számára, akik még nem döntöttek a továbbtanulási irányukról. Az érettségi felkészítő programok választékának bővítésével kívánjuk javítani a továbbtanulási mutatókat.

A jogszabályok adta lehetőséget kihasználva tantestületünkben a 2005/2006-os tanévben elindult az előkészítő munka kilencedik évfolyamon egy nyelvi előkészítő osztály beindítására. A tanév végén az elméleti előkészítő időszak lezárult, és a 2006/2007-es tanévben a nyelvi előkészítő évfolyam indításának gyakorlati feladataira összpontosítottunk. Így 2007 szeptemberében megfelelő érdeklődés és jelentkezés után beindítottuk első nyelvi előkészítő osztályunkat, és ezzel az öt évfolyamos képzést. E képzés iránt kezdetektől fogva nagy az érdeklődés. Programunk lényege, hogy a nyelvi előkészítő (0. évfolyam, NYEK) osztály és az utána következő négy évfolyamos képzés szorosan kapcsolódik egymáshoz. Az ide jelentkező tanulóknak is biztosítjuk a speciális tagozatok felvételét. Másik jellegzetességünk, hogy a kezdetektől két idegen nyelv (angol és német) tanulását tettük kötelezővé.

1.3.2 A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

Az intézmény teljesíti a 11/1994. MKM rendelet 7. sz. mellékletében, valamint az azt kiváltó 20/2012. EMMI rendelet 2. mellékletében szereplő kötelező eszköz- és felszerelési jegyzék minimális elvárásait. A szaktárgyak tanításához szükséges szemléltető és kísérleti eszközök és felszerelések rendelkezésre állnak, és folyamatos fejlesztés alatt vannak.

1.4 Az intézmény középtávú fejlesztési terve

Az iskola – évszázados hagyományaihoz híven – elsősorban a vidéki, gyakran gyenge előképzettséget nyújtó falusi iskolák tehetséges tanulóit várja falai közé. Ezeknek a tanulóknak természetes életformájuk a diákotthoni elhelyezés. Az iskolának és a diákotthonnak (internátusnak) szerves egységben kell működni. Az épület infrastrukturális adottságai, a nevelőtestület létszáma és összetétele évfolyamonként maximum három osztály zavartalan működését teszi lehetővé.

Általános tapasztalat, hogy az idekerülő tanulók tekintélyes része hátrányos helyzetből jön (kis falvak iskoláiból, szakos tanárok hiányával, rendezetlen családi háttérrel), ezért több időt kell szánnunk a felzárkóztatásukra, és nem könnyű látványos eredményeket elérni velük. Különösen súlyosan érinti intézményünket az Észak-alföldi Régió elszegényedése, a közlekedési lehetőségek romlása, a tanítási költségek emelkedése. Ilyen körülmények között különösen fontos a rászoruló családok segítése, a tehetséges, szociálisan hátrányos tanulók támogatása. Az elmúlt években megnőtt a határon túli (elsősorban kárpátaljai és partiumi) tanulók száma, ez a folyamat várhatóan folytatódik.

Az intézményt fenntartó Tiszántúli Református Egyházkerület Elnöksége, illetve az Igazgatótanács a 2016/17-es tanévben megfogalmazta az intézmény középtávú fejlesztésének fő vonalait, melynek lényeges eleme a minőségi elvárások növelése az intézménnyel szemben. A fenntartó szándéka, hogy a Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma a református iskolarendszeren belül és a régióban is erősítse pozícióját, növelje eredményességi mutatóit.

- Kiemelkedő fejlesztési terület az idegennyelv-oktatás minőségének emelése, a nyelvvizsgák számának növelése. Ennek érdekében az elmúlt tanévben átfogó szakmai átvilágítás történt ezen a területen. Az intézkedési terv még csak ezután készül el, de néhány pontja már kialakult:
 - * az idegen nyelvet tanító tanárok szakmai továbbképzése, a kommunikációs képességek fejlesztése, új módszerek alkalmazása;
 - * a hátrányos helyzetből induló tanulók egyéni és csoportos fejlesztése;
 - * az első idegen nyelv csoportjaiban a létszám 15 főre csökkentése;
 - * új idegen nyelv (francia) indítása 2017 szeptemberétől.
- Másik fejlesztési terület a továbbtanulási mutatók javítása, az emelt szintű érettségire történő felkészítés lehetőségeinek bővítése. Célunk, hogy a 9-10. alapozó év után a 11-12. évfolyamokon minél több tanuló számára biztosítsuk azt a lehetőséget, hogy külső segítség (magántanárok) nélkül, az iskola által nyújtott lehetőségekkel élve felkészülhessen a közép vagy az emelt szintű érettségi vizsgára. Ezt a célt hivatott segíteni a Pedagógiai Program jelen módosítása is. Néhány fontos eleme:

- a speciális osztályok (csoportok) megváltoztatásának könnyítése;
- a fakultációs választási lehetőségek bővítése, a 11. évfolyamra történő kiterjesztése;
- egyes tárgyak (pld: kémia) szakmai színvonalának emelése;
- pályaaorientációs pályázatokon való részvétel, tudatosabb pályaválasztás segítése;
- tehetséggondozás, tehetségfelmérés, gazdagító programok;
- kompetenciafejlesztés, egyéni nyomon követés;
- a tanulók terhelésének csökkentése.

A 2013-ban felmenő rendszerben bevezetett Nemzeti Alaptanterv szerint induló tanulók tavaly érettségiztek először. Általános tapasztalat, hogy a korábbiakhoz képest jóval nagyobb lett a tanulók terhelése. Ennek oka egyrészt a megnövekedett tananyag, másrészt a napi, illetve heti óraszám emelkedése. Iskolánkban az egyházi jellegű tárgyak és a hitéleti alkalmak további elfoglaltságot jelentenek. A tanulók túlterhelését órarendi megoldásokkal, a mindennapos testnevelés rugalmasabb teljesítési módjaival igyekszünk enyhíteni. A 2018/2019-es tanévtől ennél lényegesebb lépést tervezünk. A magas heti óraszámú humán osztály helyett olyan általános tantervű osztályt indítunk, amelynek heti óraszámú csak a kerettantervi minimum. Az érdeklődő tanulóknak a fennmaradt időben szakköröket, néptánc-, színjátszó- és kórusfoglalkozást ajánlunk. Az érettségi felkészítést a 11. és 12. évfolyamon fakultációs keretben kínáljuk. A tanulók terhelését úgy is csökkentjük, hogy a kerettantervi minimális óraszámot elért tanulót nem kötelezzük az érettségi előkészítő foglalkozás választására.

2 Nevelési program

2.1 Az iskola küldetése

2.1.1 Az iskola pedagógiai elvei és célkitűzései

A Debreceni Református Kollégium ősi jelmondata: ORANDO ET LABORANDO – imádkozva és dolgozva. A Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma ma is vállalja a magyar református pedagógiai gondolkodás évszázadok során kikristályosodott elveit. Ezek szerint mind az igehirdetés, mind az oktatás és nevelés Isten dicsőségét szolgálja. A Teremtő képességekkel és talentumokkal ajándékozta meg az embert. Az iskola feladata, hogy segítse a diákok ezek felismerésében, és ráébressze az ezekkel járó felelősségre. A tehetségével való szerény, de okos gazdálkodásnak a református iskola diákjaiban szilárd hivatástudatot és munkaerőkölcst kell kialakítania. Reformátoraink vallották, hogy nemcsak az egyének, hanem egész közösségeknek, népeknek is Istentől rendelt küldetésük van. A református iskola ennek jegyében osztozott és osztozik a nemzeti sorskérdésekben.

A fenti alapelvek a nevelés és oktatás terén az alábbi gyakorlati feladatokat állítják iskolánk elé:

- 1) A Debreceni Református Kollégium Gimnáziumának legfőbb nevelési célja, hogy diákjaival megismertesse a keresztyénség biblikus tanításait és hagyományait, és elsajátíttassa velük az ezekből fakadó erkölcsi normákat és értékeket.
- 2) Nevelőmunkánk a tanulónak, mint Isten teremtményének a tiszteletéből indul ki. Az iskola ennek fényében ösztönzi az önálló gondolkodás kialakulását, fejleszti az egyén önmagához való viszonyát az önmegismerés és önkontroll területén, a kezdeményezőkézséget. Ugyanakkor tudatosítja diákjaiban kötelességeiket, és azt, hogy felelősséggel tartoznak önmagukért és környezetükért is.
- 3) Valljuk, hogy a személyiség az emberi kapcsolatok erőterében fejlődhet ki és erősödhet meg. A nagy közösségi eszmék iránti fogékonyság, a hazafias érzés és magatartás csak táguló körökben kiterjedő közösségi élményekkel, kötődésekkel alakítható ki. E táguló körök (család, egyház, lakóhely, iskola, haza, európaiság, emberiség) ismeretét és szeretetét a műveltség és lelkiesség fontos elemének tekintjük. Ezt szolgálja nemzetünk irodalmának, történelmének, kultúrájának kitüntetett szerepe nevelésünkben és oktatásunkban. A tanulók ismerjék meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit. E hagyomány vállalása mellett hangsúlyozzuk, hogy az iskolának társadalmi és állampolgári létre is nevelnie kell. Így kiemelt figyelmet fordítunk a társadalmi csoportok megismerésére, a társadalomban élő szervezetek funkcióinak, működésének, változásainak megismertetésére és megértetésére, mert így sajátítják el azokat az ismereteket, melyek a szülőföld és a haza megbecsüléséhez vezetnek. Feladatunk továbbá, hogy a tanulók ismerjék és értsék az etnikumok, nemzetiségek, nemzetek szerepét, egymáshoz való viszonyát. Mindezek birtokában, magyarságtudatukat megőrizve

váljanak európai polgárokká, érezzék át a közösségi létezés felelősségét, és tudják az ebből adódó kötelezettségeket. Határozott értékeken nyugvó autonóm személyiségük bátran és sikeresen állhasson ellen a bibliai gyökerű európai keresztyén értékrendet fenyegető sokféle támadásnak, hogy majd túl az iskola tér- és időbeli határain, életük felnőtt szakaszában is biztosan tudjanak választani jó és rossz között, mérték és példa legyen az itt elsajátított ismeret és életmodell. Ezek az elvek és célok nemcsak az absztrakció szintjén, hanem az iskolai élet eleven gyakorlatában is jelen vannak.

- 4) Oktatási feladatainkban elsődlegesnek tartjuk a szakmai szempontok érvényesítését a társadalmi igények és a nemzeti oktatáspolitikai célok szolgálatában. Oktatási tevékenységünk hármas célt szolgál:
 - az iskola valamennyi tanulója szerezzon általános középfokú képzettséget, mely alkalmassá teszi az emelt- vagy középszintű érettségi vizsga letételére;
 - az arra alkalmas diákokat minél szélesebb körben készítse föl felsőfokú tanulmányokra;
 - az iskola diákjai szerezzenek olyan, a keresztyén értékeket is magába foglaló általános műveltséget, mely őket alkalmassá teszi nemcsak a társadalmi, hanem az egyházi közéletben való eligazodásra és helytállásra is.
- 5) Fontosnak tarjuk, hogy iskolánk korszerű, magas szakmai színvonalú, ugyanakkor megbízható és időtálló ismereteket közvetítsen. Nem kívánatos, hogy az egyes tudományterületek szakmai vitái a középiskolai tanítás középpontjába kerüljenek.
- 6) Iskolánk támogatja a diákok országos és helyi versenyzését, hiszen az adott területen kiemelkedő adottságú diákok fejlődésének a verseny fontos segítője lehet. Ugyanakkor valljuk, hogy a tanulmányi verseny nem célja, hanem eszköze az iskolai munkának.
- 7) A tanulási és szellemi képességek kibontakoztatása mellett tanulóinkat az élet tisztelétére, a természet szeretetére neveljük, fizikai erőnlétük fejlesztésére ösztönözzük.
- 8) Gimnáziumunk, mint az egyetlen folyamatosan működő magyar református középiskola, tudatosan vállalja a protestáns oktatási és nevelési hagyományokat. Tanárait a protestáns iskolakultúra és a Debreceni Kollégium történetének megismerésére biztatja, diákjaitól pedig elvárja, hogy tanulmányaik során kollégiumtörténeti ismereteikről számot adjanak. Iskolánk sajátos missziójának tekinti, hogy saját gazdag hagyományai megismertetése és értelmezése révén – előadások, publikációk, kiadványok segítségével – az újraindult református iskolákat identitáskeresésükben segítse.
- 9) Iskolánk kezdettől fogva bentlakással is rendelkező intézet, internátusban lakó diákjai nevelésére ezért ma is megkülönböztetett figyelmet fordít: igyekszik pótolni a hiányzó családot, ugyanakkor a Kollégium évszázados hagyományaihoz híven a lemondást is ismerő és vállaló puritán magatartásforma elsajátítására neveli, egyúttal mindent megtesz az iskolai munka hátterének biztosítására.

Nevelési, oktatási célunk a sikereknek örülő és értük Istennek hálát adó, a kudarcokat méltósággal elviselő, harmonikus, magával és a környezetével békességre törekvő személyiség formálása. Ennek érdekében az iskola elvárja, hogy diákjai a fenti pedagógiai program alapelveivel azonosulva a Gimnázium Házirendjének szellemében éljenek és dolgozzanak. Mindehhez kéri és igényli a szülők együttműködő támogatását.

2.1.2 Hittanoktatás és lelki nevelés

2.1.2.1 Alapelvek

A gimnáziumi hittanoktatás és lelki nevelés célja, hogy a diákok hívő református keresztyén személyiséggé formálódjanak. A Szentírás és a reformátori elvek alapján vállalják tudatosan Krisztus követését, keresztyén örökségünket, értékeinket. Tanulják meg önmagukat újra és újra Isten Igéjének mértéke alá helyezni, s döntéseiket is ennek megfelelően meghozni. Kaphatnak olyan indíttatásokat, melyek alkalmassá teszik őket arra, hogy bibliai megalapozottságú világnézetükkel az élet bármely területén megbízható, erkölcsös és áldozatkész tagjai legyenek minden kisebb és nagyobb közösségnek, mindenekelőtt saját gyülekezetüknek, Anyaszentegyházunknak. Akiket pedig Isten a lelkesíti vagy más egyházi szolgálatra választott ki, jussanak el a kiválasztás, elhívás felismerésére, s a pályaválasztás idején a megfelelő irányba indulhassanak. Munkálkodásunk ezen a téren két fő részre oszlik: szeretnénk, ha diákjaink hitismerete (hittanoktatás) és hite (lelki nevelés) is gyarapodna. Más felekezetű diákjaitól az iskola elvárja a református értékek tiszteletét, ugyanakkor biztosítja számukra a saját felekezetük szerinti hitoktatást.

2.1.2.2 Hittanoktatás

A diákok hitismeretének növekedését szolgálja a minden évfolyamon iskolánk jellegéből adódóan kötelező heti két hit- és erkölcsstan óra, ahol bibliaismeretet, üdvtörténetet, egyháztörténetet, etikát, dogmatikát, vallás- és felekezettudományt tanulnak. Hit- és erkölcsstanból is van osztályozás, hangsúlyozzuk azonban, hogy nem a hitet, hanem a fent említett tárgyakból megszerzett tartalmi ismereteket értékeljük érdemjegyekkel. Külön lehetőséget kínálunk az érettségi vizsga megszerzésére azon diákjainknak, akik fakultatív órakeretben is tanulják e tárgyat.

Korábban – a testnevelésórákkal való kényszerű párhuzamosság miatt – az osztályok többségében fiú-lány csoportbontásban tartottuk az órákat. Ez a párhuzamosság az új épületben megszűnt, de megfelelő személyi feltételek esetén igyekszünk a csoportbontásokat megvalósítani. Tapasztalataink szerint a diákok őszintébben mernek a kisebb csoportban megnyilatkozni, főleg amikor személyes, komolyabb témák kerülnek elő.

2.1.2.3 Lelki és erkölcsi nevelés

A Református Gimnázium lelki nevelésének célja, hogy tanulói felnőttként az Isten Igéjével rendszeresen élő, imádkozó tagjai legyenek egyházunknak. Ezt a célt csak úgy érhetjük el, ha az egész iskolát meghatározza az evangéliumi keresztyén légkör. Ebből fakad a személyes példaadás fontossága, amellyel a tanár tanórán és azon kívül, tudatosan vagy legtöbbször nem is tudatosan neveli, formálja diákjait, esetleg életre szóló hatásokat adva nekik. Minde mellett a nevelő ugyanakkor legyen partner, aki ugyanolyan szolgáló gyermeke a Teremtőnek, ezáltal megszólítható, és termékeny párbeszédre képes.

Az erkölcsi nevelésben központi szerepet kap az önismeretre nevelés, amely elsősorban azt jelenti, hogy az ember felismeri a teremtett rendben elfoglalt helyét, és ezáltal képessé válik a feladatának betöltését akadályozó erkölcsi hiányosságok kiküszöbölésére, ezzel fokozatosan megvalósítva a krisztuskövető ember ideálját.

Iskolánk véglegesített (határozatlan időre alkalmazott) tanárai és nevelői a tanévnyitó ünnepség keretében fogadalmat tesznek arra, hogy az iskola nevelési elveivel, szemléletével egyetértenek, és azokat igyekeznek megvalósítani a gyakorlatban. (ld.: 3. sz. melléklet).

2.1.2.4 Alkalmaink

Iskolánk a gyakorlatban is biztosítja azokat az alkalmakat és lehetőségeket, amelyek a tanárokat és diákokat e cél eléréséhez hozzásegítik.

Minden iskolai év tanévnyitó istentisztelettel és tanévkezdő csendesnapokkal kezdődik, illetve tanévzáró istentisztelettel záródik. A tanárok tanévnyitó értekezletét is megelőzi egy – külön számukra tervezett – csendesnap, igehirdetésekkkel és egy időszerű téma előadásával, megbeszélésével.

Hetente kétszer (kedden és pénteken) az iskolai tanítási órák megkezdése előtt a nagy előadóteremben reggeli áhítatot tartunk, amelyen rendszeresen szolgálnak a Gimnázium tanárai, alkalmanként gimnáziumi tanulók. A keddi alkalmon egy-egy évfolyam tanulóinak részvétele kötelező. A pénteki alkalom önkéntes.

Ősi hagyomány, hogy az első tanítási óra minden nap énekléssel, az előre kiadott igarend szerinti néhány versszak felolvasásával és közös imádkozással kezdődik, az utolsó óra hálaadó imával zárul. (ld.: 4.sz. melléklet). A kijelölt igét az órát tartó tanár olvassa föl.

A Gimnázium református tanulói, amellet, hogy saját egyházközségük teljes jogú tagjai, az iskola keretei között református ifjúsági gyülekezetet alkotnak. Az ifjúsági gyülekezet általában kéthetenként szombat este áhítatot (precest) és vasárnap délelőtt istentiszteletet tart a Kollégium Oratóriumában. Ezen az internátusi tanulók rendszeresen ott vannak, a havonta egyszer rendezett közös istentiszteleten azonban a Gimnázium teljes ifjúsága és tanári kara is részt vesz.

Természetesnek tekintjük és elvárjuk, hogy diákjaink és tanáraink minden más alkalommal saját gyülekezetük, egyházközségük alkalmain vegyenek részt. Ezen kívül évente többször alkalmat teremtünk egy-egy debreceni gyülekezet meglátogatására, a nagytemplomi gyülekezetben pedig rendszeresen "gimnáziumi napot" tartunk.

A Diákotthonban hetente bibliaköri lehetőséget biztosítunk évfolyamonként külön a fiúknak és külön a lányoknak. Ennek vezetésében segítséget nyújtanak a Hittudományi Egyetem hallgatói. Gyakori az internátusban néhány diák ige körüli elcsendesedése is.

A tanévet és a második félévet csendesnapokkal kezdjük ifjúsági munkában jártas vendég igehirdető szolgálatával. Lehetőséget biztosítunk kötetlen beszélgetés formájában az igehirdetővel való találkozásra.

A végzős tanulók ballagásának középpontjában is a ballagási istentisztelet áll. Szalagtűző ünnepségünket is úgy szervezzük, hogy a szalagtűzés templomi környezetben, a helyhez illő program keretében történjék.

Arra is neveljük diákjainkat, hogy egymásnak minden lehetséges módon segítségére legyenek, sőt külső diakóniai szolgálatot is vállaljanak. Ez a programunk természetes módon illeszkedik a kötelező közösségi szolgálat feltételeinek teljesítéséhez.

Diákjaink környezetükből egyre több problémát és lelki konfliktust hoznak magukkal, ezért kiemelt feladatnak tekintjük a személyes beszélgetéseket és a lelkigondozást. Mindez nem csak a vallástanárok, hanem az iskola minden nevelőjének kötelessége. Kiemelkedő az iskolapszichológus szerepe, akivel szemben követelmény, hogy kiváló szakmai felkészültséggel és az iskola értékrendjét képviselő lelkeséggel rendelkezék.

A vidéki gyülekezetekkel való kapcsolattartásnak is fontos alkalmi a gyülekezeti kiszálások, ahol a csoportok vagy osztályok műsorral, biznyságtétellel, a Kollégium életének és történetének ismertetésével szolgálnak. Külön keressük a kapcsolatot azokkal a gyülekezetekkel, ahonnan az átlagosnál több diákunk van. Tanulmányi kirándulások alkalmával szinte mindig megkeresik az osztályok az adott területen élő református gyülekezetet.

Egész életünket, munkánkat áthatja, oktatásunkat, nevelésünket meghatározza a jézusi ige: „Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, s dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat!” (Mt. 5,16)

2.2 A nevelő-oktató munka pedagógiai munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

- 1) Biztosítjuk tanulóink számára a sokszínű tájékozódás lehetőségét, a különböző gondolati rendszerek megismerését.
- 2) Szilárd értékrendet, az életkori sajátosságokhoz szabott konkrét társadalmi kapaszkodókat akarunk nyújtani diákjainknak.
- 3) Nyitottak vagyunk az új pedagógiai módszerekre.
- 4) Csak közösen vállalható célokat állítunk a nevelőtestület elé.
- 5) Az iskola jelenlegi képzési rendszerének keretein belül hajtjuk végre fejlesztési elképzeléseinket.
- 6) Gyermekközpontúságot, teljesítményre ösztönző tanítást hirdetünk.
- 7) Helyi tantervünket a központi kerettantervek, a Református Pedagógiai Intézet ajánlásai, valamint iskolánk sajátos elvárásai és kötelezettségei figyelembe vételével határoztuk meg.

2.2.1 A nevelő-oktató munka céljai

Az iskolai műveltség tartalmát a társadalmi műveltségről alkotott közfelfogás, a gazdaság, a versenyképesség is alakítják. A csak lexikai jellegű tudás fejlesztése, mérése háttérbe került. Fontossá vált a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodás képességének kialakítása, a változások befolyásolásához szükséges képességek megléte. Szükséges olyan általános kompetenciák előtérbe helyezése, amelyekre minden egyénnek szüksége van a társadalmi beilleszkedéshez és munkához, de célkitűzéseink között szerepel, hogy meg kell őrizni az iskola hagyományából, jellegéből adódóan fontos, speciális célkitűzéseket is. Továbbá a nevelő-oktató munka egyik fokmérőjévé a kétszintű érettségi követelményrendszere vált, melyben nyomon követhető az elsajátított kompetenciák mértéke is. A kompetenciák részben fedik egymást. Hasonlóképpen egymásra építettség jellemzi a kulcskompetenciák és a kiemelt fejlesztési feladatok viszonyát.

2.2.1.1 Általános kompetenciák fejlesztése

- 1) **Anyanyelvi kommunikáció:** magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során, az oktatásban és képzésben, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységben.

- 2) **Idegen nyelvi kommunikáció:** az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető és olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése. Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszéd-készség, olvasott szöveg értése és íráskészség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.
- 3) **Matematikai kompetencia:** a matematika gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. A folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok, táblázatok) alkalmazását, valamint a törekvést ezek alkalmazására.
- 4) **Természettudományos kompetencia:** készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előrejelzéseket tegyünk, és irányítsuk cselekvéseinket. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazását nevezzük műszaki kompetenciának. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és ezzel kapcsolatban a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget.
- 5) **Digitális kompetencia:** felöleli az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje; továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés az interneten keresztül.
- 6) **A hatékony, önálló tanulás kompetenciája:** az egyén képes kitartóan tanulni, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamatokban egyaránt. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.
- 7) **Szociális és állampolgári kompetencia:** a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltétele, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység, felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és a szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.

- 8) **Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia:** segíti az egyént a mindennapi életben – a munkahelyén is – abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálatos lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újíásra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.
- 9) **Esztétikai- művészeti tudatosság és kifejezőképeség:** magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését mind a tradicionális művészetek nyelvein, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fényképet és a mozgóképet.

2.2.1.2 Iskolánk hagyományából, sajátos arculatából fakadó speciális fejlesztési területek, célkitűzések:

- 1) Évente frissített beiskolázási programmal igyekszünk biztosítani a tanulói utánpótlást.
- 2) Az oktatási folyamat egyes területein lehetőségeinktől függően felkínáljuk a választás lehetőségét, biztosítjuk a kétszintű érettségire, a továbbtanulásra történő felkészítést (fakultáció, emelt szintű érettségire való felkészítés, stb.).
- 3) Az ismeretközvetítés mellett fontos a tanulók képességfejlesztése.
- 4) Törekszünk a tanulás megtanítására, a hatékony, önálló, eredményes tanulási módszerek és technikák elsajátíttatására.
- 5) Feladatunknak tekintjük a tanulók felzárkóztatását és a tanulási és magatartási hátrányok csökkentését, a pozitív attitűdök kialakítását. Az esztétikai érzék fejlesztése közelebb visz az önmegismeréshez, az emberi viszonyok közötti könnyebb eligazodáshoz, és ezáltal emberi kapcsolataink gazdagodását szolgálja.
- 6) Egyéni és kiscsoportos foglalkozással biztosítjuk a tehetséggondozást. Bekapcsolódtunk a Magyarországi Református Egyház tehetségfejlesztő, gazdagító programjaiba. Iskolánk a regionális református tehetségtanács központja.
- 7) Az érdeklődés felkeltésével és ébrentartásával a tárgyi tudás elmélyítését, rendszeres szerepeltetéssel az anyanyelv és az idegen nyelvek területén is a kommunikációs készség fejlesztését célozzuk meg.
- 8) Közösségteremtő erőnek tekintjük a szilárd értékrendet, a keresztyén elkötelezettséget, az egészséges lokálpatriotizmust és az ezekből származtatható hazafiságot.
- 9) Törekszünk a nemzeti kultúra ápolására és közvetítésére.
- 10) Törekszünk az előítéletektől mentes, felelősségteljes gondolkodású, kezdeményező alkotó- és vállalkozó szellemű, kiegyensúlyozott személyiségű, fegyelmezett magatartású és szavahihető tanulók nevelésére.

- 11) Fontosnak tartjuk, hogy az emberi tevékenység okozta változásokat megértessük, és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget kialakítsuk.
- 12) A tanári szabadság tiszteletben tartása mellett egy szabályokban lefektetett, kiszámítható és egységesítést közelítő értékelési rendszert alkalmazunk.
- 13) Minden helyzetben igyekszünk a problémák nyílt, őszinte feltárására és megbeszélésére.
- 14) Tudatosan vállaljuk és ápoljuk az iskola értékes hagyományait, és újak kialakításától sem zárkózunk el.

2.2.2 A nevelő-oktató munka feladatai, eszközei, eljárásai

A célok meghatározzák a követendő stratégiát, a gyakorlati eljárások összességét. A célkitűzések maradéktalan megvalósítását a mindenkori tanulói összetétel befolyásolja.

2.2.2.1 Osztály- és csoportrendszer

Az iskola működésében alapvetően a hagyományos osztálykeret rendszerét tartjuk megfelelőnek. Évfolyamonként három párhuzamos osztályunk van. A köznevelési törvény rendelkezései és a fenntartó hozzájárulása órateremben rögzített csoportbontásokat tesz lehetővé. Alapelvünk, hogy a kerettantervben szereplő minimális óraszámokon felül szabad felhasználásra kapott tanórákat lehetőség és célszerűség szerint csoportbontásban adjuk ki, hogy biztosítsuk a felzárkóztatási és tehetségfejlesztési feladatok számára szükséges többletórászámot. A csoportbontásnak órarendi okai is lehetnek, de alapjában véve a kisebb tanulói csoportok a szakmai munka minőségét hivatottak emelni. A csoportbontásnak határt szabnak az anyagi lehetőségek, a jogszabályi előírások és a pedagógusok óraszámkorlátai.

Jelenleg csoportbontásban tanulják diákjaink az idegen nyelveket, igyekszünk a létszámokat 15 fő alá csökkenteni. A reálosztály tagjai csoportbontásban tanulják a matematikát és biológiát, valamint a 2017-18-as tanévtől kezdve a kémiát. A felmenő rendszerben megszűnő humán osztály tagjai 9. és 10. évfolyamon csoportbontásban tanulják a magyar nyelv és irodalmat, valamint a történelmet. Fiú-lány bontást alkalmazunk a testnevelés órákon. A hit-és erkölcsstan tárgy óráinak nagyobbik része is csoportbontásban kerül sorra. Az informatikaoktatás a géptermekek kapacitása miatt szintén csoportbontásban történik.

A csoportbontás módját az egyes tantárgyak belső logikája és nevelési-oktatási céljai határozzák meg. Az osztályok összetétele beiskolázáskor, a csoportbontás a tanév elején az osztályfőnök irányításával, az osztályban tanító szaktanárok egyetértésével jön létre. A csoportbontás – indokolt esetben – az tanév végén módosítható. A választott idegen nyelvek oktatása évfolyamszintű, a szakmai munkaközösség megállapodása szerinti csoportbontással történik. Az első idegen nyelv csoportbontásának alapja a tanulók tudás- és várható haladási szintje. Ezt szintfelmérő dolgozat segítségével határozzuk meg. Egyes esetekben órarendi feltételek a csoportbontás alapjai, más tárgy esetén véletlenszerű a szétosztás.

2.2.2.2 A nyelvi előkészítő osztály (öt évfolyamos képzés)

A nyelvi előkészítő osztály két idegen nyelv (angol és német) magas szintű oktatását és elsajátítását tűzi ki célul azzal a szándékkal, hogy a jó képességű és kellően motivált tanulók két idegen nyelvből érettségizzenek középiskolai tanulmányaik során, az egyikből lehetőleg emelt szinten. A nyelvi előkészítő (0. évfolyamos, NYEK) osztály és az utána következő négy évfolyamos képzés szorosan kapcsolódik egymáshoz, egységes pedagógiai és módszertani szempontok alapján épül fel. A nyelvi előkészítő évfolyamon az angol nyelv oktatása kezdődik magas óraszámú, két csoportban. Egy-egy csoportot általában két különböző tanár tanít. A csoportbontás a tanulók nyelvi szintje szerint történik, az átjárást a csoportok között biztosítani kell. A további évfolyamokon az angol nyelv óraszám csökken, a 11. és 12. évfolyamon a tanulók tényleges igényei és a vizsgaeredmények alapján rugalmas foglalkozási rend alakítható ki. A német nyelv oktatása kezdetben kisebb óraszámú indul, majd fokozatosan nő. A csoportbontás németből is a nyelvi előképzettség alapján történik, de itt is lehetővé kell tenni a változtatást. Az érettségi és a nyelvvizsga ütemezése a tanulók tényleges igényei szerint történik, de a minősítési követelmények miatt törekedni kell arra, hogy a 11. évfolyam végére legalább az egyik nyelvből a tanulók többsége teljesítse a középfokú nyelvvizsga vagy az emelt szintű érettségi vizsga követelményeit. Biztosítjuk diákjainak azt a lehetőséget is, hogy mindkét nyelvből teljesítsék a középfokú nyelvvizsga vagy az emelt szintű érettségi vizsga követelményeit.

A nyelvi előkészítő osztályban kiemelt feladat az informatikai készség felhasználói szinten történő elsajátítása. Ezért fontos feladat a megfelelő számú informatika óra biztosítása, ehhez a minimálisan előírthoz képest magasabb óraszámot biztosítunk. Gyakorlati tapasztalat, hogy a nyelvi előkészítő osztály tanulóinak feltétlenül szükségük van az általános iskolai anyanyelvi és matematikai ismeretek gyakorlására, rendszerezésére. Ezért terveztünk ezekre a feladatokra a kerettantervi minimumnál magasabb óraszámot.

Az osztály tanterveiben kiemelt szerepe van a tantárgyi integrációnak, a minél változatosabb módszerek (pl. projektmunka, csoportmunka) használatának, a modern technikai eszközök (számítógép, projektor, interaktív tábla, digitális tananyag) igénybevételének. A nyelvi előkészítő osztály felső négy évfolyamának tanterve a négy évfolyamos helyi tantervre épül, de a tanulók érdeklődése és választása alapján a reál biológia és reál matematika specializáció tantervei szerint is haladhatnak.

2.2.2.3 Munkaközösségi rendszer

Az oktatási-nevelési célok megvalósítására a hatékonyabb munkavégzés érdekében az azonos tantárgyi csoportot tanító szaktanárok munkaközösségekbe szerveződnek. Az iskola munkaközösségei:

A munkaközösség elnevezése	Tárgyak
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom
Történelem	Történelem
Angol nyelv	Angol nyelv
Német és más idegen nyelv	Német, Latin, Francia
Műszaki	Matematika, Fizika, Informatika
Természettudományi	Biológia, Kémia, Földrajz
Hit- és erkölcsstan	Hit- és erkölcsstan, Egyházi ének
Készségtárgyak	Ének, Testnevelés, Rajz, Médiaismeret
Osztályfőnöki	Osztályfőnöki

A munkaközösségek minimális létszáma öt fő. Az egyes munkaközösségek élén a munkaközösség tagjai által támogatott, az igazgató által megbízott vezetők állnak, tevékenységüket éves munkaközösségi program alapján végzik. Egy-egy szaktanár szakmai és pedagógiai végzettsége, beosztása révén párhuzamosan több munkaközösség tagja is lehet. A munkaközösségek önállóak, de nem elszigeteltek egymástól. A munkaközösség-vezetők a nevelőtestület előtt rendszeresen beszámolnak közösségük életéről, szakmai munkájukról, a felmerült gondokról és javaslatokról.

2.3 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok, követelmények és célok

A mai magyar valóságot jellemző szociokulturális adottságok nem kedveznek a kiegyensúlyozott, stabil személyiség kialakulásának. Iskolánk ezért különös hangsúllyal kezeli a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat. Ennek elvi alapjait már részletesen kifejtettük az iskola pedagógiai elveivel, valamint a hitoktatással és a lelki neveléssel foglalkozó részben, hiszen a vallásórák a személyiségfejlesztés minősített alkalmai. Ugyanakkor a személyiségfejlesztés minden tantárgy tanításának szerves része, minden tanár a diákjaihoz, környezetéhez és szakterületéhez való hozzáállásával, egyéniségével formálja a diákokat.

2.3.1 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai célok és feladatok

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos célunk, hogy diákjaink különböző szintű adottságaikkal, képességeikkel, iskolai tanulásukkal, individuális fejlődésükkel, más, érdeklődési körüket érintő tevékenységükkel összhangban minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.

A személyiségfejlesztést a következő pedagógiai feladatok köré csoportosíthatjuk:

- 1) **A kognitív képességek fejlesztése**, a tapasztalati és értelmező tanulás elsajátítása, a tanulási vágy felébresztése, az érdeklődés fejlesztése. Ezt segíti elő az első két tanévben a felzárkóztatás, szintre hozás, és főleg az általános műveltséget megerősítő szakasz, amit az utolsó két évben a pályaválasztást elősegítő, a felkészülésben segítséget nyújtó időszak követ.
- 2) **Közösségi életre nevelés**, pozitív és egészséges életvezetés, konfliktusok kezelése, egyéni szociális értékrend fejlesztése, olyan iskolai és iskolán kívüli életrend, légkör kialakítása, amely az iskolai közösség mindennapi életében elősegíti, hogy a tanuló folyamatosan megtapasztalhassa az egyének és csoportok kölcsönös megértésének, együtttérzésének, segítőkészségének előnyeit és valóságát.
- 3) **Az egészséges és kulturált életmódra nevelés**, megjelenésben a külső és belső igényességre ösztönzés, ugyanakkor az alkohol, drog, dohánytermékek fogyasztásának veszélye az osztályfőnöki órák anyagán túl a hit- és erkölcstan, valamint a biológia órák anyaga is, de a legfontosabb itt is a személyes példaadás.
- 4) A tanulók személyiségének és egyben a közösségek minőségének fejlesztését szolgálják mindazok a kezdeményezések, amelyek az osztálymunka keretein túl bármiféle, **az alkotó erők felszabadítását eredményező tevékenységek** megszervezésére irányulnak. Az iskola biztosítja az alkalmakat, és buzdítja diákjait sporttevékenység végzésére, a különböző és gazdag kulturális lehetőségek kihasználására. Az olyan tevékenységek, mint a Kántus, néptánc, kollégiumi esték, színház, közös iskolai mozilátogatás, múzeumok és kiállítások megtekintése, közéleti személyiségek, művészek meghívása, kötetlen beszélgetések szervezése a református értelmiség reprezentatív képviselőivel, nyári táboroztatás, mind-mind növendékeink világképének és világnézetének formálódását segítik, ami a személyiségfejlődésük alapja.
- 5) A személyiségfejlesztés fontos gyakorlati része a **szociális kommunikáció** és a segítőkészség fejlesztése. A tananyagból kiemelt mintákon túl olyan segítő légkör kialakításával és fenntartásával kívánjuk ezeket elérni, amely a segítség elvárt és elismert viselkedés, tevékenység, és egyben a személyes kompetencia fejlődésének segítője.

2.3.2 Iskolánk személyiségfejlesztésének jellemzői

- 1) A nevelőtestület vállalja a pedagógus hatékony modellközvetítő szerepét, mint a személyiségformálás egyik legfontosabb eszközét.

- 2) Az iskola pedagógiai tevékenységével fejleszti a tanulók motivációs bázisát, s törekszik az intellektuális tevékenység megszerettetésére, a permanens önképzés szükségletének kialakítására.
- 3) Az iskola nevelői tevékenységében törekszik a családi szocializációban mutatkozó esetleges hiányok pótlására: a morális magatartás, a társas viselkedési normák elsajátítására, a viselkedési készlet gyarapítására, a segítő, karitatív, egymást tisztelő, empátias magatartás kiépítésére, az illemszabályok betartására.
- 4) Az internátusi élet segít az önállóság, a döntési és szervezési képességek fejlesztésében, a helyes időbeosztás kialakításában, a különböző jellemű és szocializációjú iskolatársak elfogadásában.
- 5) Az iskola lehetőséget ad és teret enged a kreatív kezdeményezéseknek, sokoldalúan felkészíti tanulóit a teljesítményhelyzetekhez való alkalmazkodásra – tehetséggondozó szakkörök, tanulmányi versenyek, pályázatok szervezésével.
- 6) Az intézményben folyó nevelés hangsúlyt fektet az önismeret és a pszichés kultúra fejlesztésére – osztályfőnöki órák, iskolán kívüli lehetőségek, az iskolapszichológus által szervezett önismereti csoportok formájában.
- 7) A színvonalas iskolai ünnepélyekkel a tanórai tevékenységen túl is lehetőség nyílik az intellektuális, esztétikai és érzelmi nevelés fejlesztésére.
- 8) A nevelőtestület törekszik a hatékony kommunikáció, a véleményalkotás, a problémamegoldás képességeinek gyakoroltatására – szóbeli feleletek, versenyek, diákönkormányzati feladatok segítségével.
- 9) Nevelési programunk hazaszeretetre, a kulturális értékek megbecsülésére, értékmegőrző magatartásra, a természet megvédésére is nevel, fejleszti a közösségi érzést, a sportszellemet.
- 10) Nevelési rendszerünk – a gyermekvédelem lehetőségeivel is élve – pedagógiai módszereivel segíti a személyiségfejlődésben zavart szenvedő tanulókat.

2.3.3 A személyiségfejlesztés területei

- 1) A tanulók személyiségének fejlesztése elsősorban a nevelőtestület, de az iskola valamennyi dolgozója aktív közreműködésével valósulhat csak meg. Ebben a folyamatban kitüntetett szerepe van a tanuló osztályfőnökének, a vallástanárnak és az internátusi nevelőknek. Feladatuk, hogy figyeljék, kövessék és a lehetőségeikhez képest irányítsák tanítványaik személyiségének fejlődését.
- 2) A munkára nevelés is a személyiségfejlesztés fontos része. Ennek egyik eleme a tanulási folyamat. A rendszeres, precíz, kitartó tanulás mellett azonban lehetőséget kell adni a diákoknak, hogy más területen is kipróbálhassák magukat. Ennek sokféle módja, lehetősége van különösen az internátusokban, de az iskolában és azon kívül is.

- 3) Feladatunknak érezzük a fogyasztói szerepre való felkészítést is. Az igényesség, az értékes és a giccs megkülönböztetését, felismerését kell elsajátítani a diákoknak. Ugyanakkor a természeti és az épített környezet megbecsülése, védelme is beépül a fogyasztói szerepkörbe. A rongálásokkal szembeni fellépés mellett a szép környezet karbantartása is folyamatosan a diákok bevonásával történik.
- 4) Kiemelt feladat a modern technikai eszközök (internet, közösségi portálok, okos telefonok) felelős használatának elsajátítása. A tanulók gyakran nincsenek tudatában a biztonsági, óvatossági rendszabályoknak, nem érzik az adatvédelem szükségességét.
- 5) A szülők aktív szerepet vállalnak az iskola életében is, hiszen sok esetben már diákként is kötődtek az intézményhez. A Szülői Tanácsban és az iskolai alapítványok kuratóriumaiban egyaránt dolgoznak, segítik munkánkat.
- 6) Az igazgató és helyetteseik már a felvételin ismerkednek a gyermekekkel és a szülőkkel. A legnehezebb nevelési problémák megoldásának megkeresésébe rendszeresen bekapcsolódnak osztályfőnöki vagy szülői kérésre.
- 7) A kollégiumi körülmények, az egymásrataltság, segítségnyújtás, az esti beszélgetések erős kötődést eredményeznek a társakhoz és az iskolához. Kialakítják, illetve növelik a toleranciakészséget, elismertetik a szabályok betartásának szükségességét, így pozitívan hatnak vissza az iskolai életben tanúsított viselkedésre is. A tanár-diákapcsolat alakításában, egymás alaposabb megismerésében és elfogadásában is nagy szerepük van.

2.4 Egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

2.4.1 Célkitűzések; az egészségnevelés témakörei

A gyermekek egészségi állapotának a követése, a beteg gyermekek optimális gyógyuláshoz segítése, a krónikus betegek gondozása és integrálása az iskolai közösségbe éppúgy feladatunk, mint a prevenció.

Az egészségnevelésnek a következő témakörökkel kell foglalkoznia:

- egészséges magatartásmód, életmód kialakítása;
- a személyes higiénés ismeretek fejlesztése;
- az ember és környezete kölcsönhatásának ismerete;
- egészséges táplálkozásra nevelés;
- rendszeres testmozgás;
- a partnerkapcsolatok nem- és korszpecifikus fejlesztése;
- az egészségkárosító magatartásmódok megelőzése;
- prevenciók nevelés: az alkohollal, drogokkal és dohányzással szembeni elutasító magatartás kialakítása, a technikai eszközökkel kapcsolatos függőség megelőzése.

Az egészségfejlesztés és annak egyik megvalósulási formája, a korszerű egészségnevelés az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányul. Ide tartozik például az egészséges táplálkozás, a szabadidő aktív eltöltése, a mindennapi testmozgás, a személyi higiéné, a lelki egyensúly megteremtése, a harmonikus párkapcsolat és családi élet kialakítása, fenntartása, a családtervezési módszerek, az egészséges és biztonságos környezet kialakítása, az egészségkárosító magatartásformák elkerülése, a járványügyi és élelmiszerbiztonság megvalósítása.

Az iskolának a fenti, primer prevencióban van jelentős szerepe, így az egészségnevelési feladatok meghatározásánál is e területekre kell a hangsúlyt fektetni.

2.4.2 Az egészségfejlesztési feladatok felelősei, együttműködésük

Iskolánkban az egészségfejlesztés valamennyi pedagógus és a pedagógiai munkát közvetlenül segítő munkatárs közös feladata. A területért kiemelten felelős az iskolapszichológus, a védőnő és az iskolaorvos. Az egészségfejlesztési program szorosan kötődik a közösségfejlesztési és a személyiségfejlesztési programhoz, melyeket az iskolapszichológus irányít és koordinál, ezért a komplex program az Iskolapszichológia fejezetben található.

2.4.3 Az egészségfejlesztés színterei

2.4.3.1 Tanórai foglalkozások

Minden szaktárgynak van kapcsolódási pontja az egészségfejlesztéshez, amelyre a helyi tanterv tervezésekor külön figyelmet kell fordítani.

Témakörök:

- A biztonság megőrzése
- A táplálkozás
- Mozgás és személyes higiéné
- Veszélyes anyagok
- Az emberi szexualitás
- Családi élet és kapcsolatok
- A környezet

2.4.3.2 Tanórán kívüli foglalkozások

- 1) délutáni szabadidős foglalkozások: sportprogramok, filmvetítés, versenyek, vetélkedők, egyéb játékos programok, stresszkezelő, problémamegoldó, személyiségfejlesztő foglalkozások a mentálhigiénikus szakember vezetésével;
- 2) szülői értekezlet, szülőcsoport;
- 3) ismeretátadás, tanácsadás, ötletek a prevencióval kapcsolatban a pszichológus, mentálhigiénikus bevonásával;
- 4) kirándulás, sportprogramok;
- 5) az iskolapszichológus fogadóórái;
- 6) pályázati programok (pl. gyülekezeti, közösségi programok);
- 7) mindennapos testnevelés;
- 8) elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása.

2.4.4 Az iskolapszichológia

Az iskolapszichológia alapelve a prevenció megközelítés, az egyének és a csoportok kölcsönhatását elemző ökológiai-pszichoszociális rendszerszemlélet. Ebben a megközelítésben az egyén viselkedését mindig egy társas és/vagy fizikai környezet által meghatározott rendszer részeként vizsgálja. A prevenció szintjein ez a szemlélet tükröződik.

- 1) Az elsődleges prevenció célja, hogy csökkenjen a teljesítménybeli és a magatartási zavarok előfordulása. Ebben az iskolapszichológus szorosan együttműködik a nevelőtestület tagjaival.
- 2) A másodlagos prevenció a teljesítménybeli és magatartási problémák korai azonosítására, valamint a hatékony korrektív beavatkozásokra helyezi a hangsúlyt. A cél az, hogy minél rövidebb legyen a problémás helyzet vagy állapot időtartama.
- 3) A harmadlagos prevenció célja a tartósan fennálló teljesítmény és magatartásbeli problémák következtében a mentálhigiénés állapot romlásának, a személyes jóllétet veszélyeztető intrapszichikus, interperszonális és környezeti tényezőknek a csökkentése.

Az iskolapszichológus feladata, hogy szaktudásával az iskola oktató-nevelő munkáját segítse, hatékonyságát növelje. Részt vesz a tanulók egészségnevelésében, egészségmegőrzésében, pszichológiai ellátást biztosít a gyermekek, szülők, pedagógusok számára. Szükség esetén egyéb szakemberek bevonásával segíti a gyermek- és családvédelem szolgálatát.

Szakmai tevékenységek:

- a tanulók személyiségfejlesztése, közösségépítés;
- pályaválasztási tanácsadás; tehetséggondozásban való részvétel (tehetségazonosítás és -fejlesztés);
- tanórai látogatások (pszichoedukáció, pszichés kultúra növelése);
- pszichológiai tárgyú felmérések, vizsgálatok elvégzése (tanulási nehézségek azonosítása, beilleszkedési és magatartási zavarok feltárása, elemzése, osztályklíma vizsgálat, prevenciók szűrések) egyéni és csoportos formában;
- tanácsadói szolgálat és konzultációs lehetőség biztosítása a tanulóknak, a pedagógusoknak és a szülők részére;
- kapcsolattartás és együttműködés a diákokkal, a szülőkkel, a nevelőkkel, az iskolai egészségügyi szolgálattal, a külső intézményekkel, szakemberekkel (gyermekvédelem, pedagógiai szakszolgálat, Református Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézet);
- esetmegbeszélések biztosítása;
- előadások tartása a nevelőtestület és a szülők részére;
- egyéni támogató és segítő beszélgetések, mentálhigiénés gondozás;
- krízisintervenció;
- az egészségneveléssel, a gyermekvédelemmel és a drogvédelemmel kapcsolatos pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése.

2.5 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek oktatásának terve

- 1) Az elsősegély-nyújtási alapismeretek oktatása intézményünkben a 9. és 10. évfolyamon az osztályfőnöki órák keretében valósul meg. Az órák megszervezése az iskolai védőnő feladata, esetenként igénybe veszi az osztályfőnök, a biológia tanár, illetve külső előadó segítségét.
- 2) Az oktatást gyakorlati bemutató, demonstráció, filmvetítés teszi érdekessé.
- 3) Valamennyi kísérletező és gyakorlati tantárgy esetén minden tanév elején kötelező balesetvédelmi oktatás történik, melynek szintén része az alapvető elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása.

2.5.1 Az oktatás témái

- 1) 9. évfolyamon (2 tanóra)
 - Elsősegélynyújtásról általában (alapelvek, törvényi szabályozás)
 - Vérzések típusai és ellátása
 - Hő okozta sérülések és ellátása
 - Csont és ízületi sérülések, és ellátása
 - Mentési fogások, rögzítések, fektetési módok
 - Számonkérés: teszt, gyakorlat
- 2) 10. évfolyamon (2 tanóra)
 - Mérgezések és ellátása
 - Háztartási balesetek és ellátása
 - Egyéb ellátások (epilepszia, ájulás)
 - Eszméletlenség felismerése és ellátása
 - Újraélesztés
 - Közlekedési balesetek
 - Számonkérés: teszt, gyakorlat

2.6 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok, az iskolai közösségi élet formái, tanórán kívüli tevékenységek

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos elveinket küldetésünk, nevelési céljaink és az ezekből adódó gyakorlati feladataink, valamint iskolánk hitvalló arculata határozzák meg. Iskolánk nemcsak ismereteket közöl, hanem egyéni és közösségi erkölcsöt is fejleszt. Az összetartozás tudatát alakítja tanulóinkban az evangéliumi nevelés fényében. Mindezek legáltalánosabb tartalmi elemei tanár és diák számára egyaránt: a krisztusi szeretet vezérlő elve, az igényesség önmagunkkal és másokkal szemben, a becsületesség, a rend szeretete, a szakmai színvonal értéke, az önfegyelem és önmérséklés képessége, harmóniára törekvés az emberi és természeti környezetünkkel, az elkötelezettség (hit, hazaszeretet, hűség).

2.6.1 Az iskolai közösség egészének szintjén megjelenő alkalmak

2.6.1.1 Zenei élet

A Maróthi György által 1739-ben alapított Kántus az ország legrégebbi folyamatosan működő kórusa. A működésének kezdete előtti századokra nyúlik vissza a Kollégium életéhez kapcsolódó éneklésről szóló utalások sora, az első ilyen adat 1556-ból való. A Kántus mai léte és működése önmagában is az iskola kezdetéig visszanyúló hagyományok ápolása. E hagyományok legvilágosabban a bibliai szövegek megzenésítéseiben, a zsoltárok (köztük a Maróthi által kiadott Goudimel-zsoltárok) és a magyar népdalok feldolgozásaiban nyilvánulnak meg. A Kántus hangversenykörútjaiban lelki és kulturális híd szerepét tölti be szétszórtságban élő testvéreink között, és fontos szerepe van a gyülekezetekkel való kapcsolattartásban is. E többiről, áldozatos feladatvállalásáért a Kántus Nemzeti Örökség Díjat kapott. Törekszünk arra, hogy diákjaink közül minél többen vegyenek részt aktívan a kórus munkájában.

A református iskolák szellemiségét hitvallásosan hordozó egyházi ének és gyülekezeti népének ápolása mind tanórán, mind tanórán kívüli alkalmakon (istentiszteletek, csendesnapok énektanulásai) az iskolán belül gyülekezetet épít a lelki nevelés hathatós eszközeként. A Református Köznevelési Törvény minden intézmény számára kötelezővé teszi az Egyházi ének tantárgy bevezetését és értékelését. Kiemelt feladatunknak tekintjük az egyházi ének és zene megismertetésén túl annak megszerettetését. Támogatjuk tanulóink hangszeres és énekes szerepléseit, egyházi alkalmainkon való szolgálatait.

2.6.1.2 Diákkörök

- 1) Bár a mai életforma nem kedvez a szervezeti keretek között működő, nagy hagyományokkal bíró önképzőkör jellegű szerveződésnek, az alulról jövő kezdeményezések alkalmanként szervezeti keretek nélkül jelentkeznek versírás, versmondás, színjátszás, népi tánc és egyéb formákban.
- 2) A diákszínjátszás alkalmanként és különböző alkalmakhoz kapcsolódva újraéled, hol iskolai, hol osztálykeretek között. Az elmúlt években tudatosan igyekeztünk iskolánk humán osztályainak tantervébe beilleszteni a dráma és színjátszás elemeit. A kezdeményezés sikeresnek bizonyult, tanulóink nagy sikerrel vittek színre több darabot. Hasznos és támogatandó minden ilyen irányú kezdeményezés, mert ez az önképzés legközvetlenebb, legteljesebb és élményt nyújtó formája.
- 3) A kikapcsolódásnak a felhalmozódott mozgásigényt hasznosan, kulturáltan levezető lehetősége az alkalmanként külső szakmai vezetővel működő, igényes zenét adó táncház, ahol saját néphagyományainkon túl más népek zenei és mozgáskultúráját is megismerhetik a diákok. Örömteli, hogy van igény a heti rendszeres néptáncoktatás iránt is.

2.6.1.3 Ifjúsági szervezetek

Az iskolán kívüli diákszervezetek működését támogatjuk és segítjük a belépés és tagság erőltetése nélkül. Működésük iskolai személyi és tárgyi feltételeit az iskola igyekszik biztosítani (SDG, KIE, REFISZ, Cserkészet). Az általuk szervezett programokban való részvétel lehetőségét biztosítjuk, diákjaink saját gyülekezetük fiataljaival is szívesen vesznek részt ezeken a rendezvényeken. Jutalmazási eszközként is használjuk a nyári alkalmak anyagi terheinek átvállalását.

2.6.1.4 Sport

- 1) A külső egyesületekben történő versenyszerű sportolást elismerjük, de az iskola életéhez jobban illeszkedő és nem annyira megterhelő belső rendezvényeket támogatjuk. Rendszeresen szervezünk sítábort.
- 2) Iskolánk sportteljesítményéhez adottak az intézményi lehetőségek és a javuló infrastrukturális háttér. A Diákotthon udvarán lévő, világítással is rendelkező kinti sportpálya, valamint a fiúk számára hozzáférhető kondicionálóterem fontos szerepet tölt be a kollégista tanulók mozgásigényének kielégítésében.
- 3) Debrecen város bajnokságain és az MDSZ versenyein (röplabda, kispályás futball, ssertorna, atlétika, úszás, karate) veszünk részt. A RIDISZ által megszervezésre kerülő országos református sportversenyek szervezésében és rendezésében aktívan közreműködünk. Iskolánk rendezi a református középiskolák atlétika-, röplabda- és tornaversenyét. Ezen-

felül lehetőségeinkhez mérten jelen vagyunk a más református iskolák által rendezett versenyeken (sakk, úszás, asztalitenisz, labdarúgás).

- 4) Testnevelés tantárgyból közép- és emelt szintű érettségi felkészítést vállalunk. Ha a jelentkezők létszáma nem éri el a fakultáció indításához szükséges számot, akkor egyéni felkészítést nyújtunk tanulóinknak.

2.6.1.5 Az osztályközösségek meghatározó szerepe

- 1) Intézményünk két legnagyobb közössége az iskola és a diákotthon, saját szóhasználatul internátus. Az iskolában a diákok hagyományos osztályokba osztva tanulnak. A közösségfejlesztés egyik legfontosabb színtere az osztály. Mivel a tanuló idejének jelentős részét ebben a közösségben tölti, nagyon meghatározó számára annak légköre, szellemisége, hatása, a tanulók egymás között kialakuló kapcsolatrendszere. A középiskolai osztályközösség az ekkorra már elég jól kialakult eltérő szokásokkal, szerteágazó alapismeretekkel, különböző szemléletmóddal rendelkező tanulók közössége. Az osztályközösségi munka szervezésében, irányításában kulcsszerep jut az osztályfőnöknek. Fontos az osztály közös céljainak és szilárd közös értékrendjének meghatározása és elfogadtatása. A közös cselekvés színterei a közös célokból és feladatokból részben következnek, részben pedig az osztályok maguk határozzák meg.
- 2) Az osztályközösség az alábbi feladatokban játszhat meghatározó szerepet:
 - minden egyes tanuló pozitív irányú befolyásolása,
 - az egyéni értékek felismerése,
 - egymás tiszteletben tartása,
 - egymás kölcsönös segítése a tanulásban, az egyéni beilleszkedési problémákban,
 - a másik gondjainak felismerése, problémáik megoldásában történő segítése,
 - a másság elfogadása, tolerancia.

2.6.1.6 Osztályfőnöki szerep

- 1) Az osztályközösség életének, közösségi erővonalainak alakulásában döntő fontosságú az osztályfőnök felelős személye, akinek megfontolt, képzett, pedagógiában járatos, intézkedései a tanulók javát szolgálják. Megvalósítja a közösségi és egyéni nevelés elveit. Programalkotó és közvetítő szerepű, figyelemmel kíséri az osztálytagok szellemi, lelki, testi fejlődését, ellátja az adminisztratív feladatokat. Kapcsolatot tart a szülői házzal, segít, tanácsot, útmutatást ad.
- 2) Tevékenységének legfontosabb helyszínei az osztályfőnöki óra, a személyes beszélgetések, meglátogatja osztályát az óráközi szünetekben, figyelemmel kíséri szabadidős tevékenységüket. Szükség esetén figyelmeztet, fegyelmez, elmarasztal, büntet, az arra érdemeseket megdicséri.

2.6.1.7 Osztálykirándulás

- 1) Iskolánk nagyon fontos nevelési eszköznek tekinti az osztálykirándulásokat, a szakmai, tanulmányi kirándulásokat és kiszállásokat.
- 2) Az osztálykirándulás a tanulók számára nem kötelező, önkéntes alapon szerveződik, de pedagógiai szempontból ajánlott és fontos. Az iskola igyekszik lehetővé tenni, hogy anyagi okokból egyetlen tanuló se maradjon távol az osztálykirándulásokról. A rászoruló tanulók költségeinek támogatását alapítványi forrásból támogatjuk. Ajánlatos, hogy minden osztály a négy év alatt legalább két osztálykiránduláson vegyen részt, s ehhez a hétvégi szabadnapokon túl tanévenként egy tanítási napot igénybe vehet az osztály. Ajánlatos, hogy az osztálykirándulások egyike külhoni magyar lakta területek meglátogatását tűzze ki célul.
- 3) Az osztálykirándulások programjáról, helyszínéről, költségéről az osztály szülőinek közössége dönt. Az osztályfőnök a tanulók érdeklődési köre és a szülők anyagi lehetősége szerint tesz javaslatot az osztálykirándulás tervére. A kirándulások költségeinek felső határát az iskola Szülői Tanácsa maximálhatja.
- 4) Ajánlott a tanévenkénti egyszeri kiszállás vagy egynapos kirándulás szervezése.
- 5) Az osztályfőnöknek joga van ahhoz, hogy az osztálykirándulásra jelentkezett tanuló részvételét ne engedélyezze, ha nem tudja vállalni érte a felelősséget. Az osztályfőnök ilyen döntést akkor hozhat, ha a tanuló
 - korábbi kirándulásokon fegyelmezetlenül viselkedett,
 - a tanév folyamán súlyos fegyelmi büntetést kapott,
 - a részvételt akadályozó betegségben szenved.
- 6) Az osztályfőnöknek döntéséről írásban kell értesítenie a szülőt, gondviselőt. Az osztályfőnök döntése ellen az igazgatóhoz lehet fellebbezni.
- 7) Az osztálykiránduláson részt nem vevő tanuló tanítási napokon köteles iskolai tanórákon részt venni.
- 8) Az iskola törekszik pályázati és más forrásból szakmai, tematikus vagy testvérintézmények meglátogatását célzó kirándulásokat szervezni. Az ezeken való részvételre pályázatot írunk ki, a részvétel legtöbbször jutalmazásként is szolgál.

2.6.2 A szabadidő szervezése

A szabadidős programok szervezésében is határozottan kirajzolódik az intézmény református jellege. Célunk a meglévő építő hagyományok folytatása, a használható, az elfelejtett régiék felélesztése és a kor kihívásainak megfelelő újak teremtése. Folyamatosan gondot fordítunk az igények felmérésére a Diákönkormányzaton keresztül. Kiemelt feladatnak tekintjük a volt diákokkal, a testvériskolákkal, valamint az írott és elektronikus sajtóval való kapcsolattartást. Törekszünk az igényesen szervezett rendezvények nevelő hatásának kiaknázására, a külsősök

bevonásának és az iskola falain belüli erők által létrehozott programok ésszerű arányára. Mivel a kollégista tanulók a hétvégék egy részét az internátusban töltik, a szabadidős programok nagy része a hétvégére esik, ezért nem zavarja az iskolai felkészülést, és aktív kikapcsolódást nyújt tanulóinknak.

A szabadidős programok közül a legfontosabbak:

- az iskola külföldi kapcsolatainak ápolása;
- színházlátogatás, táncház, tánciskola szervezése;
- filharmóniai és egyéb koncertek szervezése;
- irodalmi estek, kollégiumi esték szervezése;
- kézműves foglalkozások tartása;
- a karácsonyi ünnepségek és műsorok osztálykeretben;
- Ki mit tud? műsor rendezése;
- téli és tavaszi diáknapok;
- sportnapok, gyalogtúrák;
- osztálykirándulások, kiszállások;
- diakóniai és önkéntes tevékenység.

E rendezvények népszerűek a diákok körében, és közösségformáló erejük vitathatatlan.

2.6.3 Az ünnepek és a hagyományok szerepe

Egy iskolát meghatároz sajátos belső kultúrája, szokásrendszere, hagyománya. Az ünnep kiemeli a hétköznapokból, közösséget teremt.

2.6.3.1 A tanév kiemelkedő, rendszeresen visszatérő ünnepei, alkalmai

2.6.3.1.1 Ünnepségek

Az egyházi és nemzeti ünnepeket iskolai keretben tartjuk. A nagyobb egyházi ünnepek előtt kibocsátó istentiszteletet tartunk az Oratóriumban. Nemzeti ünnepeinket, amennyiben kollégista diákjaink itt tartózkodnak, lehetőleg az ünnep tényleges napján tartjuk, általában valamelyik osztály által készített műsor keretében. Arra is törekszünk, hogy kollégiumi vagy városi ünnepi rendezvényekbe is bekapcsolódjunk, alkalmanként közösen ünnepeljünk.

2.6.3.1.2 Szalagtűző ünnepély

Az iskola lehetőséget teremt a 12. évfolyam diákjainak, hogy megszervezzék és megtartsák a szalagtűző ünnepséget, lehetőleg ősszel. A hagyomány szerint a szalag feltűzése mellett a tizenkettedik évfolyam tanulói rövid kulturális műsorral és nyitótáncsal készülnek. A rendezvényt diákbál zárja.

2.6.3.1.3 Ballagás

A végzős diákok az iskolai és internátusi ballagásokon búcsúznak el társaiktól meghitt körülmények között. A Nagytemplomban rendezett ballagási istentisztelet és ünnepély a családtagoktól és barátoktól való búcsúzás alkalma. A látványos ballagási menetben a diákok iskolai egyenruhát viselnek, néhány diák a hagyományos kollégiumi viseletben, a tógában vesz részt.

2.6.3.2 Az iskola hagyományrendszere

Az iskola hagyományai a pedagógiai program egyes fejezeteiben már előkerültek. Ebben a fejezetben sorolunk fel néhány olyan régi vagy újabb keletű szokást, hagyományt, amelyek még nem szerepeltek máshol.

2.6.3.2.1 Diákpolgárrá fogadás

A 10. osztályos tanulók, valamint a legalább egy félévet az intézményben töltött felsőbb évesek a tanévnyitó ünnepélyen fogadalmat tesznek, és ezzel válnak a Kollégium polgáraivá. A fogadalomtétel előfeltétele a Kollégium történetének ismerete, az erről szóló vizsga letétele. A fogadalom szövegét az 5. sz. melléklet tartalmazza.

2.6.3.2.2 Egyenruha-viselet

Ünnepi alkalmakon tanulóink az iskola saját ünnepi egyenruháját viselik. Ennek elkészíttetéséhez az iskola segítséget nyújt.

2.6.3.2.3 Kilencedikesek ismerkedő tábora

A leendő kilencedikesek beiratkozás után néhány napra beköltöznek a kollégiumba (a debreceniek is). A táborozás célja az egymással és a Kollégium történetével, hagyományaival való ismerkedés, a szeptemberi beilleszkedés megkönnyítése.

2.6.4 A közösségfejlesztés másik színtere: a Diákotthon (Internátus)

A közösség egybekovácsolása szempontjából lényeges tényező az internátusi együttélés. A diákotthonba bekerülő diákoknak hamar meg kell ismerniük az együttélés szabályait, meg kell tanulniuk a fegyelmet, gyakorolniuk a türelmet, sokszor lemondaniuk egyéni vágyaikról a közösség érdeke miatt. Az internátusban lakó gyermekek rövid időn belül megtanulják, hogy mennyire fontos a társakra való odafigyelés, a segítőkészség természetessé válik számukra, megtanulják megbecsülni a másikat.

2.6.4.1 Az iskolai és internátusi nevelők együttműködése

- 1) Az egységes nevelési elvek alkalmazása szempontjából rendkívül fontos, hogy az iskolában tanító szaktanárok és az internátusi nevelők folyamatos kapcsolatban álljanak, és kölcsönösen tájékoztassák egymást a tanulókkal kapcsolatos eseményekről, tudnivalókról. Különösen érvényes ez az internátusi csoportok vezetőire, akik rendszeres megbeszélést folytatnak a csoportjukba tartozó osztályfőnökökkel, tájékozódnak a tanulók előmeneteléről, iskolai viselkedéséről. Az osztályfőnökök legalább fél évente egyszer meglátogatják diákjaikat az internátusokban.
- 2) Támogatjuk, hogy az iskola tanárai vállaljanak rész munkaidős feladatot az internátusban, hogy jobban megismerjék tanulóik életkörülményeit, tanórán kívüli viselkedését. Hasonlóan elősegítjük azt is, hogy az internátusi nevelők saját szakjuknak megfelelően néhány órát taníthassanak az iskolában.
- 3) Az internátusi nevelők a gimnáziumi nevelőtestület szavazati joggal rendelkező, teljes jogú tagjai. A tanulók magatartási és szorgalmi jegyeinek megállapításánál az osztályfőnök előzetesen konzultál az internátusok vezetőivel és a tanulóit jól ismerő internátusi nevelőkkel. A magatartási és szorgalmi jegyek megállapításánál a tanuló szaktanárain kívül szavazati joga van az internátusi vezetőnek és az internátusi tanulócsoporthoz vezető tanárának.

2.7 Az iskolában alkalmazott pedagógusok kötelezettségei és feladatai

2.7.1 A pedagógus kötelezettsége és feladata, hogy

- 1) nevelő és oktató munkája során gondoskodjék a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét;
- 2) a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön a gyógypedagógussal vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű tanuló felzárkózását elősegítse;
- 3) segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat;
- 4) előmozdítsa a tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására;
- 5) egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszereztetre nevelje a tanulókat;
- 6) képviselje és védelmezze a református keresztyén értékrend és életvitel megvalósulását, igyekezzon ebben is követhető életformát megvalósítani;
- 7) a szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről;
- 8) a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő – szükség esetén más szakemberek – bevonásával;
- 9) a gyermekek, a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon;
- 10) az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tanórai szinten tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét;
- 11) a kerettantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szövegesen, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját;
- 12) részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát;
- 13) tanítványai pályaaorientációját, aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítsa;

- 14) a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse;
- 15) pontosan és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepeken, egyházi alkalmakon és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken;
- 16) határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket;
- 17) megőrizze a hivatali titkot;
- 18) hivatásához méltó magatartást tanúsítson;
- 19) a tanuló érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.

2.7.2 Az osztályfőnöki munka tartalma

- 1) Az osztályfőnöki feladat alapján nemcsak adminisztratív, munkaköri kötelezettség, hanem rendkívül fontos pedagógiai feladat is.
- 2) Az osztályfőnök felelősséggel tartozik a rábízott tanulókért egyéneként és közösségként is.
- 3) Fontos iskolaszervezési feladat, hogy lehetőleg a tanulók teljes tanulmányi időtartamára (4 vagy 5 tanév) lássa el feladatát.
- 4) Lényeges, hogy ismerje meg a tanulók személyiségét különböző körülmények és tevékenységi formák között (óralátogatás, internátusi élet, bibliaóra, kirándulás alkalmával).
- 5) Kötelessége, hogy rendszeresen tájékoztassa a szülőket írásban és szóban a tanuló tanulmányi előmeneteléről és magaviseletéről.
- 6) Kiemelt feladata, hogy kísérje figyelemmel a tanulók elfoglaltságát, képességeiknek megfelelően irányítsa pályaválasztási szándékukat.
- 7) Kötelezettsége, hogy tegyen javaslatot a tanulók magatartás és szorgalom jegyeire, előzetesen kérje ki az internátusok vezetőinek és az osztály tanulóinak véleményét.
- 8) Feladata, hogy osztálykirándulást szervezzen és vezessen.
- 9) Kötelessége, hogy végezze el az osztályfőnökséggel járó adminisztratív és adatszolgáltatási feladatokat.

2.8 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos tevékenység helyi rendje

2.8.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A Református Egyház stratégiájában a tehetséggondozás történelmileg és napjainkban is kiemelt szerepet kap. A Teremtő képességekkel és talentumokkal ajándékozta meg az embert. Iskolánk feladata, hogy segítse a diákokat ezek felismerésében, s ráébressze az ezzel járó felelősségre. (2.1.1).

2.8.1.1 Tehetségdiagnosztika

A tehetség azonosítása folyamatos, a nevelőtestület minden tagjának kötelezettsége és feladata, (2.7.1) hogy a diákokkal és szüleikkel együttműködve segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését. Ezzel együtt minden 9. évfolyamos diáknak van lehetősége a Református Országos Értéktermő Tehetségközpont által végzett tehetségdiagnosztikai szűrésen való részvételre. Ennek eredményéről a szülők írásban kapnak visszajelzést.

2.8.1.2 A tehetségfejlesztés színterei

Tanítási órákon:

- speciális osztályok, emelt óraszámmal;
- kis létszámú csoportok;
- kompetenciaalapú oktatás;
- differenciálás;
- projektmunka;
- labormunka;
- infokommunikációs eszközök használata.

Tanórán kívül:

- iskolapszichológus egyéni és csoportos foglalkozásai (a tehetség kibontakozását akadályozó tényezők felismerése, korrigálása);
- könyvtárhasználat;
- terepgyakorlatok, tanulmányi kirándulások;
- kiállítás-, múzeum-, színházlátogatás, rendhagyó órák;
- színjátszókör, versmondás;
- szakkörök, versenyfelkészítők;
- részvétel gazdagító programokban;
- diákpályamunkák készítésének koordinálása;
- egyéni foglalkozások;
- játékos vetélkedők, tanulmányi versenyek;

- külföldi cserediák-kapcsolatok (Svájc, Németország, Spanyolország, határon túli magyarlakta területek);
- iskolánk által támogatott nyári táborozási lehetőségek (például Talentum Tehetséggondozó Konferencia, Értéktermő Református Tehetséggondozó Tábor).

Támogatjuk az előadóművészetekben (például Kántus, néptánc, média) és a sportban tehetséges tanulóinkat (sportkörök, sportversenyek, sítábor).

2.8.2 A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek és ezek felelősei

A különböző szocioökonómiai státuszú gyerekek közösséggé alakulása, a változó követelmények a serdülők normatív krízisében különféle problémákat hoznak felszínre. Ezeket iskolánk pedagógiai eszközökkel igyekszik rendezni szoros együttműködésben a szülőkkel, az érintett tanulóval vagy tanulókkal. Elsősorban az ilyen problémák megelőzésére törekszünk. (2.4 fejezet)

A tanév során az osztályfőnök vagy a szaktanárok, nevelők által észlelt elmaradások, nehézségek esetén rendszerint az alábbiak szerint jár el:

1. az érintett tanulóval vagy csoporttal próbálja tisztázni;
2. az osztályban tanító pedagógusokkal, az iskolapszichológussal, kollégista esetén a nevelőkkel is konzultál a lehetséges megoldási módokról;
3. felveszi a kapcsolatot a szülővel, és vele együttműködve szükség esetén a külső intézményekkel (Pedagógiai Szakszolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat);
4. a feltárt nehézségekre adaptív megoldásokat keresünk: egyéni vagy csoportszinten, például felzárkóztatások, a viselkedési addikciók kortársak közötti átbeszélése, kirekesztés kezelése, szorongás oldása, vagy a szülők nevelési gondjainak segítése);
5. a BTM vagy SNI besorolást kapott tanulóink felzárkóztatását fejlesztő pedagógus végzi. A Református EGYMI-vel való együttműködési megállapodásunk értelmében a Gimnázium épületében biztosítjuk az ehhez szükséges feltételeket.

A folyamat során igyekszünk biztosítani a bizalmi légkört, a világos kommunikációt, az egyéni, differenciált bánásmódot, és tiszteletben tartani diákjaink autonómiáját.

2.8.3 Hátrányos helyzet és veszélyeztetettség

Iskolánk tanulóifjúságának többsége rendezett, támogató családi háttérrel rendelkezik, a szülők együttműködőek, a kapcsolattartás az iskolával akadálymentes. A gazdasági és társadalmi változások azonban gyakran okoznak átmeneti vagy akár tartósan hátrányos körülményeket. A szociokulturális hátrányok egy részét a támogatási kérvények alapján azonosítjuk, más részüket a tanuló vagy környezetének jelzése során észleljük, őket hosszabb-rövidebb

ideig szociálisan támogatjuk, segítjük (2.8.4). Esetenként azonban a veszélyeztetettség állapota is bekövetkezik, illetve a hátrányos helyzetek halmozódhatnak, amit az illetékes jegyző állapít meg. A kötelező protokollon kívül megkülönböztetett figyelemmel kísérjük ezeket a tanulókat, szoros kapcsolatot tartunk a családdal és az érintett intézményekkel.

2.8.4 A tanulókat segítő tevékenységek

2.8.4.1 Szociális támogatások, alapítványok

- 1) Iskolánkban a törvényi előírásoknak megfelelően érvényesítjük a szociális alapon adható étkezési és tankönyvvásárlási kedvezményeket. Ennek értelmében a nagycsaládos, a rendszeresen gyermekvédelmi támogatásban részesülő vagy tartósan beteg tanulók 50%-os étkezési díjat fizetnek. Az állami támogatás feletti költségeket a tankönyvek esetében az iskolai költségvetésből teremti elő az intézmény a jogszabályi kötelezettségek maradéktalan betartása érdekében.
- 2) A kötelezően előírt szociális támogatás mellett iskolánk alapítványi forrásokból rendszeresen támogatja rászoruló tanulóit. Félévente egy alkalommal szociális segélyt igényelhetnek az Orando et Laborando Alapítványtól elsősorban azok a rászoruló tanulók, akik egyéb tartós kedvezményben nem részesülnek.
- 3) Az Orando et Laborando Alapítványon belüli Szabó László és György által adományozott alap a rászoruló jó tanulókat támogatja, a Kovács János Alap pedig az angol nyelvből tehetséges, eredményes tanulókat segíti. A Révész Kálmán Alap a hátrányos helyzetű, tehetséges kollégista tanulók számára biztosít ösztöndíjat.
- 4) A Tanítványok a Diákokért Alapítvány évfolyamonként két kollégista tanuló teljes étkezési díját vállalja át. Több tanuló teljes költségét fedezi hasonlóan a Torontói Református Gyülekezet rendszeres adománya.
- 5) A Dr. Felsőöry Attila Emlékalapítvány felsőoktatási intézménybe készülők, de anyagi nehézségekkel küzdő diákoknak adományoz ösztöndíjat. Ezt az évente több tanulót érintő, nagy összegű támogatást elsősorban az iskola felsőbb évfolyamos diákjainak szokás odaítélni.
- 6) A Szűcs Mihályné Papp Julianna Alapítvány elsősorban diákjaink nyári táborokon, konferenciákon való részvételét támogatja. Egykori diákjaink rendszeres adományaiból a kiemelkedően jó eredménnyel érettségiző rászoruló diákjainkat támogatjuk, illetve a rászoruló tanulók osztálykirándulási költségeit is fedezzük.
- 7) Nemcsak az iskolához kötődő alapítványi forrásokból támogatjuk rászoruló, tehetséges diákjainkat, hanem az adott lehetőségek keretein belül pályázati úton is igyekszünk anyagi segítséget szerezni. Így rendszeressé váltak a Talentum tábor költségeit támogató Református Tehetséggondozó Alapítványhoz benyújtott pályázataink. Ezzel a lehetőséggel élve rászoruló, tehetséges diákjainknak vagy ingyenesen, vagy jelentős kedvezmény-

nyel tudjuk előteremteni a táborozási lehetőséget. Évente két, kistelepülésen élő, rászoruló tehetséges diákunkat támogatja ösztöndíjjal az Istenadta Tehetség Alapítvány.

- 8) A támogatások odaítélésében mindig szem előtt tartjuk az adományozó által megszabott feltételeket, és a támogatandók kiválasztásában mindig alaposan megvizsgáljuk a rászorultságot, illetve a tanuló emberi, tanulmányi életét.

2.8.4.2 Könyvtárhasználat (Lásd: 3.3.2)

2.8.4.3 Egyéni követés, felzárkóztatás

- 1) A hiányosságok pótlása, a tanulási módszerek javítása differenciált egyéni foglalkoztatással, a nem kötelező tanórai foglalkozás keretében a tanuló érdeklődése, igénye szerint, illetve egyéni – egy-három tanuló részére szervezett – foglalkozások keretében történik. Az internátusoknak is fontos feladata a tanulási nehézségekkel küzdő diákok segítése, korrepetálása.
- 2) Félévenként az osztályfőnök összehasonlítja a tanulók aktuális és korábbi teljesítményét. Amennyiben több tantárgyból is lényeges romlást tapasztal, az okok feltárása érdekében felveszi a kapcsolatot az ifjúságvédelmi felelőssel. Ezt a szaktanárok is megtehetik, amennyiben a tanulási problémák mögött pszichológiai, családi problémákat feltételeznek.
- 3) A tanulási, beilleszkedési, és magatartási zavarokkal küzdő tanulók számára a nevelési tanácsadóval együttműködve szükség esetén pszichológus segítségét kérjük. Segítünk a gyerekeknek megtalálni azokat a szakértő szervezeteket, amelyek segítséget tudnak nyújtani.
- 4) Külön figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű tanulók oktatási-nevelési feladataira, az egyéni problémák kezelésére. Számukra szükség esetén egyéni haladási tervet dolgozunk ki.
- 5) Az iskolai könyvtár igyekszik beszerezni olyan könyveket, oktatástechnikai eszközöket, elektronikus információhordozókat, amelyek alkalmasak az önálló tanulásra, a képességfejlesztésre. Ezeket természetesen az erre igényt tartó tanulók rendelkezésére bocsátjuk.
- 6) A pályatévészett és a tanulmányi nehézség miatt iskolát változtatni szándékozó tanulókat segítjük a befogadó intézmény megtalálásában.

A felzárkóztatási program eredményességéről az osztályfőnökök folyamatos visszajelzéseket szereznek, s a félévenként sorra kerülő értékelő értekezleteken számolnak be. A tanácskozáson az osztályban tanító szaktanárok és az osztályfőnök kölcsönösen informálják egymást, s közösen döntenek a további intézkedésekről.

Az iskolapszichológus az osztályfőnökök és a szülők bevonásával tanulónként értékeli a felzárkóztatást segítő program eredményességét.

2.9 Tanulói részvétel az iskolai döntési folyamatban

2.9.1 A Diákönkormányzat működése

Iskolánk elsősorban a Diákönkormányzaton keresztül biztosítja a tanulók részvételét a jogszabályokban előírt esetekben a döntési folyamatokban. A Diákönkormányzat az osztályok képviselőiből áll, maga határozza meg működési rendjét, választja meg tisztségviselőit.

A Diákönkormányzat működését az intézmény azzal támogatja, hogy biztosítja a Diákönkormányzat működésének anyagi és dologi feltételeit (helyiség, idő, adminisztrációs és kommunikációs eszközök, sokszorosítás, hirdetőtábla), illetve a Diákönkormányzatot segítő tanár számára órakedvezményt biztosít.

2.9.2 Véleményezési jog

A Diákönkormányzat véleményezési joggal rendelkezik a Szervezeti és Működési Szabályzat és az Iskolai Házirend módosításának elfogadása előtt. A szabályzatok véleményezését tárgyaló diákönkormányzati ülésén részt vesz az igazgató vagy megbízottja. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megértsék a módosítások okát és célját. Amennyiben a Diákbizottság egy adott javaslatot többségi szavazással elvet, törekedni kell új, elfogadható változat kidolgozására.

2.9.3 Javaslattétel joga

A Diákönkormányzat véleményét ki kell kérni a tanulók jutalmazási és segélyezési elveinek kialakítása előtt és pályázati támogatások, külföldi utak kiválasztási elveinek meghatározása előtt.

2.9.4 Diákönkormányzat az internátusokban

- 1) Az internátusokban a Diákönkormányzat szerepét hagyományosan a szobafőnökökből álló sedes (*szédesz*) tölti be.
- 2) A sedes tagjai javaslatot tehetnek az internátusok Nevelőtestülete számára tanulók jutalmazására, illetve büntetésére. Komolyabb fegyelmi ügy esetén a *sedest* össze kell hívni, és véleményeztetni kell a tanulót, valamint az elkövetett cselekményt.

2.9.5 Ifjúsági gyülekezet

- 1) A Gimnázium Ifjúsága saját gyülekezeti alkalmakon vesz részt, Ifjúsági Gyülekezetként működik.

- 2) A Gyülekezet működésében önkéntes alapon közreműködnek diákok, akik az istentiszteletek, lelki alkalmak lebonyolításában segítenek (kántori szolgálat, perselypénzgyűjtés, számolás, hangosítás, rendezés, úrvacsorai segítség).
- 3) Az Ifjúsági Gyülekezet tisztségviselőinek véleményét ki kell kérni a perselypénzek, adományok felhasználása ügyében.

2.10 A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

Az iskola nem önmagában, elszigetelten létezik, hanem ezer szállal kapcsolódik a környezetéhez. Ezek közül a legfontosabbakat itt soroljuk fel.

2.10.1 Az iskola és szülők kapcsolatai

Igen fontos kapcsolatrendszer az iskola és a szülők közötti, hiszen ideális esetben az iskola és a szülői ház nevelési alapelvei, pedagógiai céljai egybeesnek, egymást erősítik. A valóságban ez nem mindig van így, hiszen a szülők gyakran nem ismerik igazán az iskola célkitűzéseit, vagy ha ismerik is azokat, csak részben azonosulnak velük. Nagyon fontos tehát, hogy a szülő és a leendő diák megismerkedjen az iskola pedagógiai alapelveivel, tisztában legyen az elvárásokkal. Ugyanakkor az iskolának is törekednie kell arra, hogy minél inkább megismerje az egyes tanulók családi körülményeit, időben észlelje az esetleges konfliktushelyzeteket, és ha lehetséges, segítséget is nyújtson a problémák megoldásához.

2.10.1.1 A szülőkkel való kapcsolattartás alkalmai

2.10.1.1.1 Felvételi vizsga, nyílt nap

A felvételi tájékoztató (nyílt nap) alkalmával bemutatjuk iskolánkat, őszintén és világosan válaszolunk a szülők kérdéseire, az esetleges hamis elképzeléseket már az elején igyekszünk eloszlatni. A felvételi tájékoztatóban szerepeltetjük az iskola Pedagógiai Programjának, valamint Házirendjének tömör összefoglalóját. A szóbeli elbeszélgetésen a szülők és a lelkipásztorok is jelen lehetnek. Ezt az alkalmat jól ki lehet használni a családi háttér megismerésére, az iskolaválasztási szándék valódi okainak kiderítésére.

2.10.1.1.2 Beiratkozás

Beiratkozáskor minden szülő megkapja az iskola Házirendjét. Nyilatkozatban kötelezi el magát, hogy egyetért a már korábban megismert dokumentumokban foglaltakkal, és gyermeke nevében is vállalja a szabályzatok betartását és betartatását.

2.10.1.1.3 Tanárok fogadóórája

Az iskola valamennyi tanára köteles hetente egy iskolai tanórát fogadóóráként megnevezni. Ennek tényét a szülőkkel közöljük, és arra kérjük őket, hogy lehetőség szerint előre jelentsék be látogatási szándékukat. A fogadóórák és a tanárok órarendje az iskola honlapján is megtekinthető.

2.10.1.1.4 Tájékoztatás a tanuló előmeneteléről, viselkedéséről

A digitális napló bevezetésével minden szülő számára biztosítjuk gyermeke tanulmányi előmenetelének folyamatos nyomon követését. A szülők/gondviselők egyedi kód alkalmazásával tekinthetik meg gyermekük szaktárgyi jegyeit. Elsősorban a tanulók értesítőkönyve szolgál a szülők és az iskolai közötti információcserére. Ebben kell rögzíteni a hazautazási kérelmeket, a hiányzások igazolását. A félévi és év végi jegyekkel történő osztályozás mellett rövid szöveges értékelésre is szükség lehet. Ezt az őszi és tavaszi szülői értekezleti meghívóval kapják meg a szülők. Az értékelést az osztályfőnökök és az internátusok vezetői készítik el.

2.10.1.1.5 Szülői értekezlet

Évente két alkalommal rendezünk szülői értekezletet melynek célja a szülők tájékoztatása az iskola aktuális eseményeiről, problémáiról, örömeiről, a tanulók viselkedéséről, tanulmányairól, az osztályok életéről, terveiről, esetleges problémáiról.

A kilencedik évfolyamon (a szülők és a tanárok személyes megismerését segítő) a tanév kezdete után kb. egy-másfél hónappal külön szülői értekezletet tartunk.

2.10.1.1.6 Szülői Tanács

Az osztályok szülői közösségei által választott tagokból áll. A törvényben előírt egyeztetési, véleményezési jogokon túl az iskolai élet minden kérdésében állást foglal. Vezetői összegyűjtik a szülői véleményeket, és továbbítják az iskola vezetése felé. Törekszünk arra, hogy a Szülői Tanács egy tagja az Igazgatótanácsba is bekerüljön.

2.10.2 Az iskola és a gyülekezetek kapcsolata

1) A diákutánpótlás biztosítása érdekében igen fontos, hogy rendszeres kapcsolat legyen a gyülekezetek és az iskola között. Az iskola osztályai, kisebb diákcsoportjai rendszeresen látogatják a gyülekezeteket (kiszállások), szolgálnak az istentiszteleti alkalmakon. Ebbe a körbe illeszkednek a Kántus gyülekezeti kiszállásai is. Miután az osztálykirándulások mind költségesebbé válnak, bátorítjuk az osztályfőnököket, hogy használják ki a gyülekezetek nyújtotta lehetőségeket (szállás, étkezés). Ajánlatos azokkal a gyülekezetekkel kapcsolatot kiépíteni, ahonnan az osztály tanulói érkeztek.

- 2) Különösen fontosnak tartjuk, hogy a gyülekezeti lelkipásztorok tudatosan irányítsák az arra alkalmas diákokat az iskolánkba való jelentkezésre. Célunk az, hogy minél több információs anyag legyen a lelkipásztorok kezében (felvételi tájékoztató, újságcikkek, stb.).
- 3) Törekszünk arra, hogy a tanulók lelkipásztorai és az intézmény vallásánarai rendszeresen találkozzanak, véleményt cseréljenek, tájékoztassák egymást a tanulókkal kapcsolatos örömeikről és gondokról.
- 4) Fontosnak tartjuk, hogy a vallásórai, illetve konfirmációs csoportok meglátogassák a Kollégiumot, hogy az érdeklődést felkelthessük az itt folyó tanulási lehetőség iránt. Különösen fontosnak tartjuk az utóbbi években rendszeressé vált konfirmandusnapok szerepét. Egy-egy ilyen napon több gyülekezet fiataljai számára szervezünk programokat iskolánkban. A Kollégium múltjának, jelenkori életének élményszerű megismerése, a megtapasztalt közösség sok vidéki fiatalot indíthat a hozzánk való jelentkezésre.

2.10.3 Kapcsolat a református iskolákkal és szervezetekkel

- 1) Az újjáalakult magyar református iskolarendszerben sajátos helyet foglal el iskolánk. Folyamatos működése miatt igen sok olyan tapasztalattal rendelkezik, amelyekre más iskolák és tanárok is igényt tarthatnak. A beszorított helyzet, elzártság miatt ugyanakkor olyan dolgok is rögzültek, amelyeken jó lenne változtatni. A tapasztalatcsere tehát lényeges és mindig kétoldalú.
- 2) Az iskolák közötti szaktárgyi és sportversenyeket fontosnak tartjuk. Anyagilag is támogatjuk tantárgyanként (illetve sportáganként) egy-egy kiemelt, a Református Pedagógiai Intézet Hírlevelében meghirdetett, versenyen való részvételt valamelyik református iskolában. Évente visszatérő módon vállaljuk a matematikaverseny és az atlétikai találkozó, a röplabda- és tornaverseny rendezését és lebonyolítását. Az összes többi verseny kiírását a munkaközösségek és az iskola vezetése vizsgálja meg, és dönt arról, érdemes-e részt vennünk, és ha igen, milyen létszámmal. Az igazgató dönt arról, hogy az ezeken a versenyeken való részvételt milyen mértékben támogatja az intézmény.
- 3) A tanári továbbképzések kapcsán fontosnak tartjuk a Református Pedagógiai Intézet által szervezett továbbképzési alkalmakat, és az ezeken való részvételre buzdítjuk tanárainkat. Az elmúlt években kiemelten támogattuk a szakvizsgára felkészítő posztgraduális képzésen való részvételt, valamint a módszertani megújulást segítő programokat.
- 4) Támogatjuk a református iskolák közötti kétoldalú kapcsolatokat tanárok és diákok részvételével (látogatások, vetélkedők, színházi bemutatók stb.).
- 5) Az Országos Református Tanáregyesület (ORTE) 1991-ben iskolánkban alakult újjá. Tanárainknak az egyesület munkájában való részvételét iskolánk továbbra is fontosnak tartja, anyagilag és erkölcsileg is támogatja.

2.10.4 Kapcsolat a volt diákjainkkal

- 1) Folyamatos működése miatt iskolánk az egyetlen református oktatási intézmény, amelynek minden korosztályban vannak öregdiákjai.
- 2) Az ötévente sorra kerülő hagyományos érettségi találkozók igen népszerűek. Az iskola épületét, esetleg étkezőjét szívesen bocsátjuk ilyen alkalmakkor rendelkezésre. A szombat esti áhítaton (precesen) való részvétel erősíti mai diákjainkban is a folyamatosság, az iskolához való ragaszkodás érzését.
- 3) Az évtizedeken keresztül rendszeresen találkozó diákokból álló Kollégiumi Baráti Kör hivatalosan bejegyzett egyesületként működik, iskolánk tanárai közül többen tagjai a szervezetnek. Szorgalmazzuk, hogy diákjaink tanulmányaik befejezése után lépjenek be az egyesületbe. Tanáraink és diákjaink rendszeresen részt vesznek a Baráti Kör évenként megrendezett májusi találkozójának szervezésében. Fontosnak tartjuk, hogy folyamatosan bővüljön az iskola öregdiákjainak adatait tartalmazó számítógépes nyilvántartás. Ez lehetővé teszi az iskolához szorosan kötődő öregdiákok rendszeres tájékoztatását az iskolai élet eseményeiről.
- 4) Támogatjuk a Kollégiumi Baráti Kör budapesti tagjai által évente rendezett REFIS BÁL-t, melyen néhány diákkal és tanárral képviseltetjük az iskolát. A Bál bevétele rászoruló tanulóink segélyezésére szolgál.
- 5) Lényeges az, hogy a legmodernebb technikát is kihasználjuk az iskola volt diákjai elérésére, tájékoztatására. Az iskola igyekszik friss információkkal megjelenni a világhálón. A Gimnázium 2007 nyarától üzemelő saját fejlesztésű honlapját (www.drkg.hu) igyekszünk minél több információval feltölteni. Célunk, hogy minél több diákot és osztályt bevonjunk a honlap szerkesztésébe, tartalommal való feltöltésébe. Az utóbbi években iskolánk a közösségi oldalakon is megjelent.
- 6) Az öregdiákok iskolánk iránti felelősségének kézzelfogható bizonyítékai az általuk elindított és anyagilag támogatott alapítványok. Ezek egyrészt az iskola működését segítik, másrészt rászoruló és kiemelkedő tanulók támogatását teszik lehetővé.

2.10.5 Kapcsolat volt tanárainkkal

- 1) Az iskola megbecsüli és ápolja volt tanárai emlékét, életművét. Fontosnak tartjuk, hogy nyugdíjas tanárainkkal állandó kapcsolatban maradjunk. Rendszeresen tájékoztatjuk őket iskolánk életéről, meghívjuk őket a Nevelőtestület bizonyos közös alkalmaira. Lehetőségeinkhez képest igyekszünk segíteni őket anyagi problémáik megoldásában, karácsonykor és húsvétkor segélyben részesítjük őket. Hasonlóképpen lényegesnek tartjuk a gyersen lévőkkel való rendszeres kapcsolatot.
- 2) Egykori tanáraink emlékét úgy is ápoljuk, hogy nyilvántartjuk és gondozzuk sírjukat, évfordulók alkalmával felkeressük nyughelyüket.

- 3) Iskolánk szaktantermeit iskolánk egykori tanáraitól neveztük el. Célunk, hogy az osztálytermeket iskolánk jelentős 20. századi tanáregyéniségeiről nevezzük el.

2.10.6 Kapcsolatok Debrecennel és Hajdú-Bihar megyével

- 1) Az iskola Debrecen város közéletének és kulturális életének meghatározó tagja kíván lenni. Szívesen ad helyet olyan rendezvényeknek, amelyek ezt a kapcsolatot erősítik. Hasonlóképpen szívesen vesz részt olyan alkalmakon, amelyek iskolánkhoz illőek (pl. színházi előadás, hangverseny). Célunk az, hogy intézményünk újra visszakapja az őt megillető helyet a város oktatási intézményeinek sorában.
- 2) A Kollégium jeles diákjainak évfordulóin megemlékezéseket szervezünk, melyen igény szerint a város vezetése és lakossága is részt vesz.
- 3) A Megyei fejlesztési tervhez csatlakozva iskolánk részt vesz a megye köznevelési feladatainak ellátásában.

2.10.7 Az iskola külföldi kapcsolatai

2.10.7.1 Kapcsolat nyugat-európai iskolákkal

Hazánk Európai Unióhoz történt csatlakozása új megvilágításba helyezte külföldi kapcsolatainkat. Nyugat-európai kapcsolataink alakításában három fő szempontot tartunk szem előtt:

- hitvallásosság, hasonló értékrend;
- komoly szakmai tapasztalatcsere;
- nyelvtanulási, gyakorlási lehetőség.

2.10.7.1.1 Schiers, Svájc

A schiersi protestáns iskolával (EMS) 1993 óta tartunk szoros kapcsolatot. A partneriskola szívesen látogat hozzánk tanulóival, évente szerveznek hozzánk osztálykirándulásokat. Ez jó lehetőség arra, hogy diákjaink gyakorolják a német nyelvet. A svájci gimnázium jóvoltából iskolánkból egy kb. 15 fős diákcsoport kiránduláson vehet részt Schiersben. Ez a kapcsolat sikeresnek és folyamatosnak mondható – erre a tanulmányútra 10. és 11. évfolyamos tanulóink pályázhatnak. A programot kimondottan vonzóvá teszi a családnál töltött idő, valamint az ország nevezetességeivel való megismerkedés lehetősége. Ez a kapcsolat érezhetően növeli iskolánkban a német nyelv tanulása iránti érdeklődést.

2.10.7.1.2 Új nyugat-európai kapcsolatok

2015 óta működik cserediákprogramunk a németországi Stolzenau gimnáziumával (Gymnasium Stolzenau) és a spanyolországi Valdemorillo város Valmayor nevű középiskolájával. A kapcsolat lehetőséget ad diákjainknak, hogy gyakorolják az iskolánkban tanított idegen nyelveket, megismerkedjenek más kultúrákkal, növekedjen önbizalmuk és magabiztosabb nyelvhasználókká váljanak.

2.10.7.2 Kapcsolat a határon túli magyar iskolákkal

Ezt a kapcsolatrendszert is kiemelten fontosnak tartjuk. Diákjaink magyarságtudatának, nemzeti önismeretének formálásában döntő jelentőségűek az ilyen jellegű személyes élmények. A határon túli egyházi iskolák megjelenésével természetes módon alakult át kapcsolatrendszerünk, és ma már elsősorban a református iskolákkal tartunk szoros kapcsolatot. Kihasználjuk a pályázati lehetőségeket (Határtalanul pályázat, Julianus testvériskolai program, Rákóczi Szövetség pályázatai). A személyes találkozásokon, szakmai tapasztalatcseréken túl ezeket a kapcsolatokat igyekszünk (korlátozott lehetőségeink szerint) anyagi segítségnyújtásra is kihasználni. Az elmúlt két évtizedben szinte valamennyi külhoni református iskolával volt valamilyen kapcsolatunk. Az együttműködés néhány területe:

- rendszeres diákcseré, közös táborozás (Kolozsvár);
- a Rákóczi Szövetség által támogatott utazások (Péterfalva, Zilah, Arad, Temesvár, Kolozsvár, Rimaszombat, Székelyföld, Érmellék);
- református középiskolai találkozók;
- meghívás tanulmányi és sportversenyekre (Péterfalva, Nagydobrony, Nagyvárad);
- tanulmányi kirándulások (például Nagyenyed, Léva, Nagybánya).

Iskolánk tanulói minden évben részt vesznek a Kárpát-medencei Református Közoktatási Alap adománygyűjtésében, amely a nehéz helyzetben élő külhoni református iskolákat támogatja.

2.11 Felvétel és átvétel az iskolába

2.11.1 Felvétel a 9. vagy nyelvi előkészítő évfolyamra

- 1) Az iskolába való jelentkezés feltétele a megkezdett 8. osztály, valamint lelkeszi jellemzés. A jelentkezők nagy száma, valamint az osztályba sorolás feltételei miatt felvételi vizsgán kell részt venniük a jelentkező diákoknak. A felvételi vizsga célja, hogy felmérjük:
 - a jelentkező képességei alapján meg tud-e felelni az iskola követelményeinek;
 - az általános iskolában elsajátította-e azokat az alapvető jártasságokat, készségeket, amelyek a továbbtanuláshoz szükségesek;
 - reális-e a teljesítmény és képességek alapján a felvételiző tagozatválasztása;
 - a szülők és a tanuló egyházi kapcsolatát, a jelentkezés indítókát, illetve, hogy a jelentkező hajlandó lesz-e elfogadni az iskola értékrendjét, nevelési célkitűzéseit.
- 2) A felvételi vizsga írásbeli és szóbeli részből áll. A felvételi vizsga részletes szabályait és időpontjait az oktatásért felelős miniszter évente határozza meg a tanév rendjéről szóló rendeletben. Az írásbeli rész országosan egységes magyar nyelvi és matematika feladatlap kitöltését jelenti. Az iskola lehetőséget ad arra, hogy a jelentkezők nálunk írják meg a felvételi feladatsorokat.
- 3) A családi háttér jobb megismerésére lelkeszi jellemzést kérünk a jelentkezőről és a családról. A vizsga szóbeli része nyilvános.
- 4) A felvételre a felvételi bizottságok véleménye alapján az igazgató tesz javaslatot, s a döntést a Felvételi Bizottság hozza meg. A helyek mintegy 10 %-át fellebbezésre kell fenntartani. A fellebbezési ügyekben az Igazgatótanács dönt.
- 5) A tantestület (illetve felvételi bizottság) által összeállított sorrend a tanuló teljesítményén alapul, amely a következőkből tevődik össze:
 - általános iskolai eredmény: 25 %;
 - írásbeli vizsga (magyar, matematika): 50 %;
 - szóbeli elbeszélgetés: 25 %.
- 6) A fellebbezéseket elbíráló Igazgatótanács döntésekor az egyházi kapcsolat és a család iskolánkhoz való kötődése is fontos szempont. Az egyes szakokhoz tartozó minimális követelményszintet el nem érő tanulók fellebbezéssel sem kerülhetnek be az intézménybe.
- 7) Az iskola évente Felvételi Tájékoztatót jelentet meg. Ebben a szükséges tudnivalókon kívül szerepelnek a felvételi vizsga részletes követelményei és a szóbeli vizsga szakonkénti témakörei is.
- 8) A nyelvi előkészítő osztályba jelentkező tanulók felvételi vizsgája megegyezik a többi jelentkezőével, de esetükben a nyelvtudás szintjét is vizsgálnunk kell. Erre a szóbeli felvételi keretében kerül sor egy nyelvi bizottság előtt angol vagy német nyelvből.

2.11.2 A szóbeli felvételi vizsga témakörei

2.11.2.1 Általános témakörök

2.11.2.1.1 HIT- ÉS ERKÖLCSTAN

- A Biblia, általános ismeretek a Bibliáról (szerkezete, könyvei)
- A bibliai teremtéstörténet (1. Mózes, 1-2. rész)
- Ábrahám életének fontosabb eseményei (1. Mózes 12.; 13.; 15.; 18. rész)
- Mózes születése és elhívása. (2. Mózes 1-4. rész)
- Isten törvénye, a Tízparancsolat. (2. Mózes 20. rész)
- Jézus születésének a története, karácsony (Máté evangéliuma 1-2. rész)
- Jézus szenvedése és feltámadása (Máté evangéliuma 26-28. rész)
- Jézus példázatai a mennyek országáról (Máté evangéliuma 13. rész)
- Jézus gyógyításai (Máté evangéliuma 8-9. rész)
- Jézus mennybemenetele és a pünkösdi történet (Apostolok Cselekedetei, 1-2. rész)
- Saul (Pál apostol) megtérése (Apostolok Cselekedetei 9. rész)
- A Miatyánk és az Apostoli Hitvallás könyvnelküli ismerete
- Legalább három énekeskönyvi ének ismerete
- Keresztyén ünnepeink – melyik ünnepet miért ünnepeljük?
- Gyülekezetismeret – a felvételiző saját gyülekezetének rövid bemutatása

2.11.2.1.2 ÁLTALÁNOS MŰVELTSÉG

- Lakóhelyem és környéke nevezetességei
- A Debreceni Református Kollégium híres diákjai
- Debrecen és a Kollégium jelentősége a magyar történelemben
- Budapest legfontosabb épületei, nevezetességei
- Magyarország tájegységeinek jellemzése
- A Magyarországgal határos országok, fontosabb jellemzőik
- Az éghajlati övek jellegzetességei
- A legfontosabb felszíni formák jellegzetességei
- A környezetszennyezés legjellemzőbb módjai, következményeik
- Az energiatermelés módjai, előnyei, hátrányai
- Legkedvesebb író – egy mű ismertetése

- Egy példaértékű történelmi személyiség életútja
- Egy híres magyar tudós munkássága
- Egy híres magyar művész munkássága
- Legkedvesebb szabadidős tevékenységem, hobbit

2.11.2.2 A speciális irányultságnak megfelelő témakörök:

2.11.2.2.1 REÁL BIOLÓGIA

- Ismertesd a kétélűek jellemzőit! Jellemezz egy életközösséget az alábbiak közül: szavanna, lombhullató erdő, tengerek!
- Jellemezd a halak osztályát! Ismertesd az alábbi fogalmakat: populáció, társulás, bioszféra, környezet, tűrőképesség!
- Ismertesd a hüllők jellemzőit! Rajzolj le egy táplálékláncot és egy táplálékpiramist! Példák segítségével jellemezd az egyes szinteket!
- Ismertesd a madarak jellemzőit! Mit nevezünk üvegházhatásnak? Milyen okai és következményei vannak az erősödésének?
- Ismertesd az emlősök jellemzőit! Sorold fel a magyarországi nemzeti parkokat!
- Hasonlítsd össze az ízeltlábúak osztályait! Milyen természetvédelmi értékek, területek vannak a lakóhelyed környékén?
- Jellemezd a puhatestűek osztályait! Hasonlítsd össze a kétszikűek és egyszikűek osztályát!
- Jellemezd az emberi kültakaró rétegeit! Jellemezd a növényi szöveteket!
- Ismertesd az emberi mozgás szervrendszereinek felépítését és működését! Hasonlítsd össze az állati és a növényi sejtet!
- Jellemezd az emberi bélrendszer három részének felépítését és az emésztésben betöltött szerepüket! Jellemezd a gombák törzsét!
- Ismertesd az emberi légző rendszer felépítését és működését! Jellemezd a mohák törzsét!
- Ismertesd az ember keringési rendszerének részeit és azok működését! Jellemezd a harasztok törzsét!
- Jellemezd az ember kiválasztó szervrendszerét! Jellemezd a nyitvatermők törzsét!
- Ismertesd az emberi szövetek (hám-, kötő- és támasztó-, izom- és az idegszövet legfontosabb jellemzőit! Jellemezd a trópusi esőerdők élővilágát! Melyek a trópusi esőerdők pusztulásának veszélyei?

2.11.2.2.2 REÁL MATEMATIKA

- Műveletek az egész számok halmazán
- Műveletek a racionális számok halmazán
- Elsőfokú egyenletek
- Elsőfokú egyenlőtlenségek
- Oszthatósági szabályok
- Egybevágósági transzformációk (tengelyes és középpontos tükrözés)
- Mennyiségek, mértékegységek (hosszúság, tömeg, idő, szög mérése)
- A négyszögek osztályozása (kerület- és területszámítás)
- A háromszögek osztályozása (kerület- és területszámítás)
- Háromszögek nevezetes vonalai
- A kocka, téglatest térfogata, felszíne
- Egyenes és fordított arányosság
- Pitagorasz tétele
- Százalékszámítás
- Sokszögek kerülete, területe, átlók száma, belső szögek összege

A tételekhez a vizsgázó egy-egy feladatot kap.

2.11.2.2.3 NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ

Rövid célnyelvi szöveg értelmezése, ahhoz kapcsolódó kérdések megválaszolása. A felvételi bizottság tagjaival való beszélgetés a megjelölt témakörön belül. A beszélgetést az adott témakörben segítheti kapcsolódó kép és autentikus szöveg.

Témakörök:

- Én és a családom
- Emberi kapcsolatok: barátság, emberek külső és belső jellemzése
- Tágabb környezetünk: a lakóhely, lakás bemutatása
- Az iskola világa: az iskola bemutatása, tantárgyak, órarend
- Szabadidő: színház, mozi, tévénézés, olvasás és sport

A témakörök évente változhatnak.

2.11.3 A más iskolából történő átvétel szabályai

- 1) A más iskolából való átvételt a szülő vagy gondviselő, illetve a nagykorú tanuló írásban kezdeményezheti. Az átvételt kezdeményező kérelemben indokolni kell az iskolaváltás okát és célját.
- 2) A kérelemhez mellékelni kell a tanuló eddigi tanulmányainak eredményét igazoló dokumentumokat (bizonyítvány, értesítő, jegyzőkönyvek).
- 3) A kérelemben nyilatkozni kell arról, hogy a szülő és a tanuló elfogadja az iskola világnézeti elkötelezettségét, vállalja az ezzel kapcsolatos kötelezettségeket, a hitoktatásban és az iskolai hitéleti alkalmakon való részvételt.
- 4) A kérelmezőnek nyilatkoznia kell felekezeti hovatartozásáról, lehetőség szerint ezt lelkipásztori jellemzéssel alátámasztva. A kérelemben jelezni kell az internátusi elhelyezés iránti igényt is.
- 5) Az átvételről az iskola igazgatója dönt. A döntés megkönnyítését szolgálhatja az iskola tanáraiból felállított bizottság, akik felméri a tanuló ismereteit, általános műveltségét. Az igazgató a döntési folyamatba bevonhatja az iskolavezetés tagjait, illetve azt az osztályfőnököt, akinek az osztályába a tanuló kerülne. A döntésnél a következő szempontokat ajánlatos az igazgatónak mérlegelnie:
 - a felvételi/átvételi kérelemben szereplő okok valódisága, hitelessége, az iskolaváltási szándék mögött nincs-e fegyelmi vagy más probléma;
 - az iskola lehetőségei, az adott szakon tanulók létszáma és összetétele;
 - a kérelmező tudása, várható teljesítménye eléri-e az iskola követelményeit;
 - a kérelmező által eddig tanult tárgyak tananyaga mennyire illeszkedik az iskola tantervéhez;
 - az esetlegesen nem tanult tárgyak pótlása lehetségesnek tűnik-e.
- 6) Az átvételről az igazgató határozatot hoz, erről értesíti a kérelmező tanuló iskoláját, és kéri hivatalos iratai kiadását.
- 7) Az igazgató határozatában megállapítja a tanuló továbbhaladásának, értékelésének módját. Amennyiben a tanuló valamely tárgyat nem, vagy csak jóval kisebb óraszámban tanulta, az igazgató engedélyezheti legfeljebb két félévre az értékelés alóli mentesítést. Amennyiben ezt a tanuló haladása indokolja, az igazgató elrendelheti, hogy a tanuló osztályozóvizsgán számoljon be bizonyos tárgyakból vagy tananyagrészekből.

2.12 A tanulmányok alatti vizsga szabályai

(A 20/2012. EMMI rendelet alapján)

2.12.1 A vizsgák fajtái

- 1) A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözőzeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani. A kiskorú tanuló érdemjegyeiről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell.
- 2) **Osztályozó vizsgát** kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához,
 - a) ha felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól;
 - b) ha engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget;
 - c) ha 250-nél több tanítási órát vagy valamelyik tárgy tanórái 30%-ánál többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.
- 3) A tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.
- 4) Egy osztályozó vizsga – a (2) bekezdés *b*) pontjában meghatározott kivétellel – egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.
- 5) **Különbözeti vizsgát** a tanuló abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja, valamint iskolaváltás, új tagozat, esetleg fakultációs választás esetén.
- 6) **Pótló vizsgát** tehet a vizsgázó, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására. Az igazgató hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.
- 7) **Javítóvizsgát** tehet a tanuló, ha
 - a) a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott;
 - b) az osztályozó vizsgáról, a különbözőzeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

2.12.2 A vizsga megszervezése, értékelése

- 1) A különbözeti és az osztályozó vizsgákra tanévenként legalább két vizsgaidőszakot kell kijelölni. Javítóvizsga letételére az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban, osztályozó- és különbözeti vizsga esetén a vizsgát megelőző három hónapon belül kell a vizsgaidőszakot kijelölni azzal, hogy osztályozó vizsgát az iskola a tanítási év során bármikor szervezhet. A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell.
- 2) Tanulmányok alatti vizsgát a hatályos jogszabályi előírásoknak megfelelően kell megszervezni. A vizsgákon a középszintű érettségi értékelési rendszerét vesszük figyelembe.

2.12.3 A belső vizsgarendszer

Az intézmény az érettségi vizsgára való felkészülés fontos állomásának tartja a kötelező érettségi tárgyakból előírt belső, szintfelmérő vizsgákat és a próba érettségi dolgozatokat (minden választott érettségi tárgyból). A vizsgák elsődleges célja az ismeretek mérése, de lehetőséget adnak a tanulóknak arra is, hogy jó vizsgarutint alakítsanak ki az érettségi idejére. A szaktanárok számára ezek a vizsgák a tanulók egyéni értékelésén túl eligazítást adnak az adott osztály tanulmányi szintjéről, felhívják a figyelmet a gyengén elsajátított tananyagrészekre, tipikus hibákra, hiányosságokra.

A vizsgát százalékosan és osztályzattal is értékeli a szaktanár, a jegy témazáró dolgozattal egyenértékű. A vizsgajegy nem javítható. A szintfelmérő, próba érettségi dolgozat eredményét a szaktanár a félév, illetve a tanév végén beszámítja. A vizsgák megszervezése a középszintű érettségi vizsgaszabályzat szerinti, a feladatsorok felépítése a középszintű érettségi szerkezetét követi, értékelése a középszintű érettséginek megfelelő.

2.12.3.1 Vizsgatárgyak

- 10. osztály: matematika – írásbeli
idegen nyelv (heti négy órás) – írásbeli, szóbeli
A „Debreceni Református Kollégium története” – írásbeli
- 11. osztály: történelem – írásbeli
magyar nyelv és irodalom – írásbeli
- 12. osztály: biológia (tagozatosok és érettségizők) – írásbeli

2.12.4 A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

2.12.4.1 Általános és kötelező felmérés

A Magyar Diáksport Szövetség 2013. május 24-én útnak indította az „A testnevelés új stratégiájának és a fizikai állapot új mérési rendszerének kialakítása és az önkéntes részvétel ösztönzése a komplex iskolai testmozgásprogramok szervezésében” –T.E.S.I. elnevezésű kiemelt projektjét. A projekt egyik kutatásfejlesztési feladata az volt, hogy létrehozza a magyar iskolarendszerben egységesen működtethető, egészségközpontú fittségmérési-értékelési rendszert. Az új fizikai fittségmérési rendszer a NETFIT, vagyis a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt elnevezést kapta.

A NETFIT 4 fittségi profilban 9 mérés segítségével jellemzi a tanulók állóképességét, erejét, hajlékonyságát és testösszetételét. A mérések eredményei tesztől függően két illetve három zónába kerülhetnek: egészségzónába, fejlesztési zónába vagy fokozott fejlesztési zónába. A NETFIT szoftveres alkalmazása minden tanuló számára személyre szabott értékelési lehetőséget kínál, amely vizuálisan is szemlélteti a fittségi állapotot, és konkrét ajánlásokat fogalmaz meg a fejlesztés érdekében.

Iskolánkban a NETFIT® rendszer segítségével mérik fel a testnevelők, a diákok fittségi állapotát az adott tanév meghatározott mérési időszakában.

- Testösszetétel- és tápláltsági profil:
Testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI)
Testmagasság mérése
Testzsírszázalék mérése – testzsírszázalék
- Aerob fittségi (állóképességi) profil:
Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás
- Vázizomzat-fittségi profil:
Ütemezett hasizomteszt – hasizomzat ereje és erő-állóképessége
Törzsemelésteszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága
Ütemezett fekvőtámaszteszt – felsőtest izomereje
Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje
Helybóltávolugrás-teszt – alsó végtag robbanékony ereje
- Hajlékonysági profil:
Hajlékonysági teszt – térdhajlítói izmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

2.12.4.2 Az eredmények felhasználása

- 1) A tanulók fizikai mérésének eredményeit a végzést mérő pedagógus rögzíti, és átadja a tanuló testneveléstanárának.
- 2) Az eredmények és a fejlődési tendenciák alapján a testnevelő tanár egyedi fejlesztési tervet készít a tanuló fizikai állapotának javítására.
- 3) Az aggasztóan gyenge eredményt jelezni kell az iskolaorvosnak és a szülőnek.

3 A helyi tanterv

A helyi tantervek és a középszintű érettségi vizsga követelményei a Pedagógiai Program mellékletei között találhatóak. (ld: 6. sz. melléklet)

3.1 A tantervválasztás és az óraháló kialakításának alapelvei

A helyi tantervek kidolgozásánál alapvetően az 51/2012. EMMI rendelet kerettantervi ajánlásra építettünk, amelyet az iskola speciális egyházi és helyi sajátosságaival egészítettünk ki. Figyelembe vettük továbbá a Református Pedagógiai Intézet ajánlásait, más egyházi iskolák tapasztalatait is. A helyi tantervek kialakításánál rendelkezésre álló 10%-ot tantárgyanként és osztályonként különböző módon használtuk fel, ezeket az egyes tárgyak helyi tanterveiben részletezzük.

A szabadon választható órakeret segítségével alakítottuk ki osztályaink egyéni jellegét. Igyekeztünk megőrizni az elmúlt két évtizedben kialakult és sikeresnek bizonyult speciális osztályokat és csoportokat. A korábbi tantervekhez képest magasabb óraszámok lehetővé tették, hogy mind a három osztálynak önálló karaktere legyen, ezért általános osztályt 2013-tól nem indítottunk. A tanulók igényeit felmérve, valamint a diákok túlterhelését érzékelve 2018-tól a humán osztály helyett általános követelményű osztályt kívánunk indítani.

3.1.1 Négy évfolyamos tagozat

Az iskola hagyományait követve évfolyamonként egy humán és egy reál érdeklődésű osztályunk van. A kötelező minimális óraszámokhoz képest mindkét osztályban kiemelten kezeljük az első idegen nyelv oktatását, ezért valamennyi évfolyamon egy plusz órát biztosítunk a számukra. A humán osztályban a szabad órakeretet a magyar nyelv és irodalom órák számára osztottuk ki, de magasabb óraszámot kaptak a művészetek is. A reálosztály érdeklődési kör szerint két csoportra (biológia és matematika) bomlik. A biológicsoport a biológia tárgy mellett kémiából kap magasabb óraszámot. A matematika csoport a matematika, informatika és fizika tárgyakból kap emelt óraszámot. A 2018-ban indítandó általános követelményű osztályban a 10. évfolyamon kívánunk a kerettantervi ajánláshoz képest egy plusz történelemórát biztosítani.

3.1.2 Nyelvi előkészítő tagozat

A nyelvi előkészítő osztályra épülő öt évfolyamos tagozat jellemzői:

- Két idegen nyelv (angol és német) oktatásával kezdünk. Célunk, hogy a tanulók magas szinten elsajátítsák mind a két nyelvet.

- Az előkészítő év után lehetőséget teremtünk arra, hogy az osztály tanulói is éljenek a speciális osztályok választásának lehetőségével anélkül, hogy az osztálykeretből kiszakítanánk őket.
- A nyelvi előkészítő évfolyamon a nyelvi és informatikai képzés mellett megszerez- zük a tanulók anyanyelvi és matematikai ismereteit, segítjük a felzárkózást, a gimnáziumban elvárható készségek elsajátítását.

A kerettantervi rendeletben kötelezően elírt minimális 18 nyelvóra és heti 5 testnevelésóra mellett a képességfejlesztésre fordítható időkeretet (2 órát) a matematikai készségek fejlesztésére kívánjuk fordítani. A szabadon választott órakeret terhére egy magyar nyelv, egy plusz informatika és egy osztályfőnöki órát terveztünk. A tanulók szintre hozására, az esélyegyenlőség megteremtésére igénybe kívánjuk venni a kollégiumi foglalkozások lehetőségét, amin szülői kérelemre a nem kollégista tanulók is részt vehetnének.

3.1.3 A hitéleti tevékenységhez kapcsolódó tárgyak oktatása

A kerettantervi rendelet értelmében a hit- és erkölcsstan, valamint az ahhoz szorosan kapcsolódó egyházi ének tárgyakat nem kell figyelembe venni a heti és napi maximális óraszám meghatározásakor. Iskolánk eddigi gyakorlata szerint valamennyi tanuló számára évfolyamonként két tanóra hit- és erkölcsstan kötelező. Tantervként a Református Pedagógiai Intézet által kidolgozott kerettantervre épülő helyi tantervet használjuk. Az egyházi ének tantárgy önálló tárgyként a négy évfolyamos tagozaton a 9. évfolyamon, a nyelvi előkészítő évfolyamon a NYEK és 9. évfolyamon szerepel. A 11-12. évfolyamon betervezett 2+1 órás ének-zene tantárgy tantervi anyagába is bekerültek az egyházi ének tárgy moduljai.

3.1.4 Választás az alternatív tárgyak közül

A kerettantervi rendelet néhány esetben megengedi a több tantárgy közötti választást. Ezekben az esetekben az alábbi döntéseket hoztuk:

A 9. évfolyamon Mozgóképkultúra és médiaismeret tárgyat tanítunk, Dráma és tánc tárgyat nem.

A 11. és 12. évfolyamon a Művészetek órakeretét a következőképpen töltöttük fel:

a 11. évfolyamon: 2 óra Ének

a 12. évfolyamon: 1 óra Ének + 1 óra Mozgóképkultúra és médiaismeret

3.2 ÓRAHÁLÓK

3.2.1.1 (NÉGY ÉVFOLYAM, HUMÁN OSZTÁLY)

(2018-tól már nem indul, a 11. és 12. évfolyam 2018-tól az Általános osztály órahálója szerint halad!)

Tárgy	évf:	9	10	11	12
Magyar nyelv és irodalom		4+1*	4 + 1*	4+1*+2***	4+1*
Történelem, társ. és államp. ism.		2 +1*	2 +1*	3	3+1*+3**
Etika		Hit- és erkölcsstan tananyag része			
Első idegen nyelv		3+1*	3+1*	3+1*	3+1*
Második idegen nyelv		3	3	3	3
Matematika		3+1*	3	3	3+1*
Informatika		2	–	–	–
Fizika		2	2	2	–
Biológia		–	2	2	2
Kémia		2	2	–	–
Földrajz		2	2	–	–
Ének		–	2	2	1
Rajz és víz. kultúra		2	1	–	–
Mozgóképkultúra és médiaismeret		1	–	2*	1
Életvitel és gyakorlat		Hit- és erkölcsstan tananyag része			
Testnevelés		3	3	3	3
Testnevelés (+2 óra) ⁺⁺		2	2	2	2
Osztályfőnöki		1	1	1	1
Alapóraszám		31	32	28	27
Szabadon választható órakeret terhére		+4	+3	+6	+4+3**
Rendelkezésre álló órakeret		35	36	35	35
Felhasználva		35	35	34	31+3**
Hit- és erkölcsstan		2	2	2	2
Egyházi ének		1	–	–	–
Összes óra (Tényleges)		35+3	35+2	34+2	31+2+3**

Magyarázat: * A szabadon választható órakeret terhére szervezett kötelező órák

** A szabadon választható órakeret terhére ajánlott, de nem kötelező órák, emelt szintű történelem érettségire felkészítő órák

*** A szabadon választható órakeret terhére szervezett kötelező órák, az alábbi tárgyak közül választhatóan: dráma, könyvtárismeret.

++ diáksportkör, néptánc, tömegsport

3.2.1.2 (NÉGY ÉVFOLYAM, ÁLTALÁNOS OSZTÁLY)

(2018-tól felmenő rendszerben)

	9. évfolyam		10. évfolyam		11. évfolyam		12. évfolyam		
	alap	tervezhető	alap	tervezhető	alap	tervezhető	alap	tervezhető	szabadon választható
Magyar nyelv és irodalom	4		4		4		4	1	
Első idegen nyelv	3	1	3	1	3	1	3	1	
Második idegen nyelv	3		3		3		3		
Matematika	3		3		3		3	1	
Történelem, társ. és államp. ismeretek	2		2	1	3		3		
Etika	Beépítve a hit- és erkölcstan tananyagába								
Biológia			2		2		2		
Fizika	2		2		2				
Kémia	2		2						
Földrajz	2		2						
Ének			2		2		1		
Rajz és vizuális kultúra	1		1						
Mozgóképkultúra és médiaismeret	1						1		
Informatika	2								
Életvitel és gyakorlat							1		
Testnevelés	5		5		5		5		
Osztályfőnöki	1		1		1		1		
Érettségi felkészítők, fakultáció						4		3	2
Hit- és erkölcstan (etika)		2		2	1	1		2	
Egyházi ének		1							
	31	4	32	4	29	6	27	8	2
Összes óra (Tényleges)	35		36		35		35		2

3.2.1.3 (NÉGY ÉVFOLYAM, BIOLÓGIA–KÉMIA OSZTÁLY)

	9. évfolyam			10. évfolyam			11. évfolyam				12. évfolyam					
	alap	tervezhető	tagozat	alap	tervezhető	tagozat	alap	tervezhető	tagozat	választható	szabadon	alap	tervezhető	tagozat	választható	szabadon
Magyar nyelv és irodalom	4			4			4					4	1			
Első idegen nyelv	3	1		3	1		3	1				3	1			
Második idegen nyelv	3			3			3					3				
Matematika	3	1		3			3					3	1			
Történelem, társ. és államp. ismeretek	2			2			3					3				
Etika	Beépítve a hit- és erkölcsstan tananyagába															
Biológia			2	2		2	2		2			2			2	
Fizika	2			2			2		1							
Kémia	2			2		1										
Földrajz	2			2												
Ének				2			2					1				
Rajz és vizuális kultúra	1			1												
Mozgóképkultúra és médiaismeret	1											1				
Informatika	2															
Életvitel és gyakorlat												1				
Testnevelés	5			5			5					5				
Osztályfőnöki	1			1			1					1				
Érettségi felkészítők, fakultáció								2			2		2			2
Hit- és erkölcsstan (etika)		2			2		1	1					2			
Egyházi ének		1														
	31	5	2	32	3	3	29	4	3	2		27	7	2		2
Összes óra	38			38			36				2	36			2	

3.2.1.4 (NÉGY ÉVFOLYAM, MATEMATIKA-INFORMATIKA OSZTÁLY)

	9. évfolyam			10. évfolyam				11. évfolyam				12. évfolyam				
	alap	tervezhető	tagozat	alap	tervezhető	tagozat	szabadon választható	alap	tervezhető	tagozat	szabadon választható	alap	tervezhető	tagozat	szabadon választható	
Magyar nyelv és irodalom	4			4				4				4	1			
Első idegen nyelv	3	1		3	1			3	1			3	1			
Második idegen nyelv	3			3				3				3				
Matematika	3		2	3		2		3		2		3	1	2		
Történelem, társ. és államp. ismeretek	2			2				3				3				
Etika	Beépítve a hit- és erkölcsstan tananyagába															
Biológia				2				2				2				
Fizika	2			2				2		1						
Kémia	2			2												
Földrajz	2			2												
Ének				2				2				1				
Rajz és vizuális kultúra	1			1												
Mozgóképkultúra és médiaismeret	1											1				
Informatika	2		1			1	1									
Életvitel és gyakorlat												1				
Testnevelés	5			5				5				5				
Osztályfőnöki	1			1				1				1				
Érettségi felkészítők, fakultáció									2		2		2		2	
Hit- és erkölcsstan (etika)		2			2			1	1				2			
Egyházi ének		1														
	31	4	3	32	3	3	1	29	4	3	2	27	7	2	2	
Összes óra	38			38				1	36			2	36			2

3.2.1.5 (ÖT ÉVFOLYAM, NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ OSZTÁLY)

	nyelvi előkészítő		9. évfolyam			10. évfolyam			11. évfolyam				12. évfolyam				
	alap	tervezhető	alap	tervezhető	tagozat	alap	tervezhető	tagozat	alap	tervezhető	tagozat	szabadon választható	alap	tervezhető	tagozat	szabadon választható	
Magyar nyelv és irodalom		1	4			4			4				4	1			
Első idegen nyelv	12		3	2		3	2		3				3				
Második idegen nyelv	6		3			3			3	2			3				
Matematika	2		3		2	3		2	3		2		3	1	2		
Történelem, társ. és államp. ismeretek			2			2			3				3				
Etika	Beépítve a hit- és erkölcsstan tananyagába																
Biológia					2	2		2	2		2		2		2		
Fizika			2			2			2								
Kémia			2			2											
Földrajz			2			2											
Ének			1			1			2				1				
Rajz és vizuális kultúra			1			1											
Mozgóképkultúra és médiaismeret			1										1				
Informatika	2	1	1			1											
Életvitel és gyakorlat													1				
Testnevelés	5		5			5			5				5				
Osztályfőnöki		1	1			1			1				1				
Érettségi felkészítők, fakultáció										2	2	2		2	2	2	
Hit- és erkölcsstan (etika)		2		2			2		1	1				2			
Egyházi ének		1		1													
	27	6	31	5	2	32	4	2	29	5	2	2	27	6	2	2	
Összes óra (Tényleges általános)	33		36			36			36				35				
Összes óra (Tényleges biológia)			38			38			36				2		35		2
Összes óra (Tényleges matematika)			38			38			36				35				

3.3 Tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök

3.3.1 A tankönyvek kiválasztásának elvei

- 1) A tanításhoz, tanuláshoz minden tantárgyból tankönyv használatát írjuk elő. Az alkalmazott tankönyveket a munkaközösségek az országosan kiadott tankönyvjegyzékből, ill. a Református Pedagógiai Intézet által összeállított listából választják ki. Azokat a tankönyveket részesítjük előnyben, amelyek legjobban illeszkednek helyi tanterveinkhez, lehetőleg felmenő rendszerben taníthatók, egymásra épülők. Az idegennyelv-oktatásban megengedett, hogy egy-egy évfolyamon belül (munkaközösségi egyeztetés alapján) a különböző szintről induló csoportok más tankönyvsorozatokat használjanak.
- 2) A munkaközösségek által kiválasztott tankönyvek használata minden érintett szaktanár számára kötelező. A segédletek (munkafüzetek, példatárak) használatáról – az érettségi tantárgyak kivételével – a szaktanár dönt.
- 3) Szakmailag korrekt, módszertanilag elfogadható, szemléletében iskolánk értékrendjéhez illő tankönyveket keresünk. Előnyben részesítjük azokat a tankönyvcsaládokat, amelyek digitális támogatást is nyújtanak.
- 4) Figyelembe vesszük a Református Pedagógiai Intézet ajánlásait, valamint más református iskolákkal is konzultálunk.
- 5) Minden tanuló a tavaszi időszakban megkapja a következő tanévben használt tankönyvek listáját. A szülő, illetve a tanuló minden egyes tankönyv megrendeléséről önállóan dönt.
- 6) A szertárak vezetői és a munkaközösség-vezetők folyamatosan áttekintik a meglévő segédeszközöket, szemléltető eszközöket, azok használhatóságát. Az iskolavezetéssel egyetértésben a munkaközösségek többéves fejlesztési tervet készítenek, melynek anyagi feltételeit egyrészt a fenntartó által jóváhagyott költségvetés biztosítja, másrészt alapítványi és pályázati támogatások fedezik.

3.3.2 Iskolai könyvtár

- 1) A Gimnázium tanulóinak tanítási napokon rendelkezésére áll a Diákkönyvtár, amelyben elsősorban a kötelező olvasmányok, az alapvető szakkönyvek, szótárak, valamint a tanulók által kedvelt folyóiratok, újságok találhatóak meg. A Diákkönyvtár kezeli, nyilvántartja és kölcsönzi a szociális alapon jogosultak és az ingyenesek tartós tankönyveit is. A Kollégiumi Nagykönyvtárral kötött megállapodás értelmében a diákok szélesebb körű igényeit a Nagykönyvtár elégíti ki. A Diákotthon Leányinternátusa is rendelkezik egy kisebb méretű könyvtárral, ahol elsősorban a kötelező olvasmányok és az alapvető szakkönyvek találhatóak meg.
- 2) A könyvtárak fejlesztésére az iskola költségvetéséből, alapítványi támogatásból, adományokból és hagyatékok átvételéből van lehetőség.

3.3.3 Digitális tananyag

Iskolánk minden osztálytermében és szaktantermében rendelkezésre áll a digitális (interaktív) tábla. Ezek lehetővé teszik, hogy a tanórák egy jelentős részén igénybe vegyük a modern technika lehetőségeit. Arra kell törekednünk, hogy megtaláljuk az egészséges arányt a hagyományos tanári munka és a modern technika alkalmazása között. Fokozatosan bővítjük digitálistananyag-bázisunkat, de különösen figyelni kell arra, hogy csak szakmailag kifogástalan, tanterveink szemléletéhez illeszkedő anyagokat használjunk. Tanáraink többsége részt vett IKT képzésen, és folyamatosan bővíti ilyen jellegű kompetenciáit.

3.4 A Nemzeti Alaptantervben meghatározott pedagógia feladatok megvalósításának részletes szabályai

A Nemzeti Alaptanterv nevelési célokat, fejlesztési területeket határoz meg. Ezzel egybeesően az Oktatási Hivatal országos szervezésű témaheteket hirdet meg, amelyekbe iskolánk is igyekszik bekapcsolódni. A nevelési célokból eredő alapvető feladatokat a következőképpen valósítjuk meg.

3.4.1 Erkölcsi nevelés

A 2.1.2 fejezetben részletezve megtalálható.

3.4.2 Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Erkölcsi kötelességünk, egyben jól felfogott pedagógiai érdekünk, hogy hívek maradjunk iskolánk legértékesebb nevelési-oktatási tradícióihoz, melynek alappillérei a magas szintű követelménytámasztás, mély hagyománytisztelet és erős nemzeti szellem, valamint az ember-séges tanár-diák viszony.

Nevelőmunkánk – Isten ígéje szerint – a tanulónak mint embernek a tiszteletéből indul ki, kötelességeket ró rá, korlátoz, ugyanakkor szabadságot is ad, teret enged a gondolkodási önállóságnak, kezdeményezőkézségnek. Ez válik diákjaink önazonosságtudatának legbel-sőbb körévé, ahonnan tovább indulva jutnak el egyre táguló közösségi élményekkel, kötődé-sekkel a hazaszeretet és magyarságtudat vállalásának magasrendű erkölcsi parancsáig. A nemzeti érzés és hazaszeretet azonban nem bezárkózást jelent számunkra, hanem a folya-matosan újrafogalmazandó európai értékrend elsajátítását is, hiszen jól tudjuk, hogy nemzeti létezésünk tágabb otthonunkban, a Kárpát-medence népeinek sokszínűségében, valamint tágabb hazánkban, Európában teljesedik ki.

Ezért ápoljuk a hely szellemét, és tekintjük a műveltség fontos elemének a múlt tisztele-tét, a hagyományok megismertetését és folyamatos ápolását, életünkbe építését, továbbfej-lesztését.

Ezek az elvek iskolai életünk mindennapjaiban jelen vannak, nevelőmunkánk legfontosabb területei, eszközei, formái, amelyeket megtartani, alkalmazni, erősíteni közös felelősségünk.

Előbb szándékainkat a következő tevékenységekben összegezzük:

- nemzeti ünnepeink méltó ünneplése: az aradi vértanúk, az 1848/49-es, valamint az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékezete;
- február 25-én a kommunizmus áldozataira emlékezünk;
- május 22. a Kárpát-medence egységes reformátusságának ünnepe;
- június 4. a nemzeti összetartozás napja, Trianon emlékezete;
- október 31. a reformáció ünnepe;
- 9. osztályos tanulóinkkal megismertetjük a Hősök temetőjét, lehetőség szerint a hadisírok gondozásában is részt vesznek;
- Rákóczi Szövetség: tevékenységünk fő területe a határon túli magyar iskolákkal, református gyülekezetekkel, szervezetekkel való kapcsolattartás, amely elsősorban közösen szervezett itthoni és határon túli kirándulások, programok formájában valósul meg;
- kiemelten szorgalmazzuk és támogatjuk a néptánc oktatását iskolánkban;
- szorgalmazzuk, hogy minden osztályunk jusson el gimnáziumi tanulmányai során legalább egyszer valamely határon túli magyar területre;
- részt veszünk más intézmények által szervezett, identitást formáló történelmi versenyeken;
- gyülekezeti kiszállásaink bizonyágtételei mellett honismereti, népismereti arculatot is öltenek;
- rendhagyó órák szervezése;
- több tantárgy keretén belül megismertetjük a magyarság népi kultúráját, organikus műveltségét, kiemelve a korábbi századok magyar református egyházművészetét;
- földrajzi, biológiai terepgyakorlataink és tematikus osztálykirándulásaink alkalmával tanulóink megismerkedhetnek ősi magyar tájakkal, azok állatvilágával, nemzeti parkjainkkal, természetvédelmi területeinkkel.

3.4.3 Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A Nemzeti Alaptanterv alapján a köznevelés feladata Magyarország értékvilágának megismertetése a felnövő generáció részére, a fejlesztési célok között hangsúlyos szerepet kap a demokráciára nevelés, a cselekvő állampolgári magatartás kialakításának igénye.

A Kollégium szellemisége önmagában erős kötelék az egyén és a tudatos állampolgári magatartás kapcsolatában, hiszen az egész struktúra (diákönkormányzati hagyományok, év-

százados felelősségvállalás a régió oktatási, kulturális életében) mint egy állam az államban szolgálja a felelős állampolgárokból álló Magyarország megteremtését. Nemzeti ünnepeink alkalmával sokszor találkoznak diákjaink a nagy nemzeti sorsfordító események helyszínével, hiszen az Oratórium többször is a törvényhozó testületek helyszíne volt.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés csak akkor lehet hatékony, ha az ismeretátadás és készségfejlesztés tere nem szűkül le a történelem, társadalom- és állampolgári ismeretek tankönyvi anyagára. Egy ilyen jellegű célkitűzésnek közös célnak kell lennie, az alapvető társadalomtudományi ismereteken túl gazdasági és szociális mintákat, készségeket is kell közvetítenie. A diák alapvetően mintakövető, a cselekvő állampolgári magatartást akkor tudja elsajátítani, ha testületi szinten találkozik a tudatosság valamilyen formájával, megnyilvánulásával.

A tanítás alapvető célja, hogy kifejlessze a diákokban azt a készséget, hogy életük során tudatosan és kritikusan foglalkozzanak társadalmi kérdésekkel. A tanítás igazi hatékonyságát nem az mutatja, hogy a diákok mit ismernek meg, hanem az, hogy a megszerzett készségeket milyen hatékonyan tudják alkalmazni az érettségi után.

3.4.4 Az önismeret és társas kultúra fejlesztése

A tanulók egy része kollégiumban lakik, ezért az együttélés szempontjából kiemelten fontos a reális ön- és társismeretük, hogy tisztában legyenek saját és mások viselkedési sémáival, határaival az érzelemszabályozásban, konfliktustűrésben.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztésében maga a pedagógiai rendszer meghatározza azt az iskolai attitűdöt, amely alapján spontán módon, rendszeresen hat az iskolai jelenlét minden területén és megerősít viselkedés formákat, viszonyulásokat. Tudva azt, hogy a mintakövetésen és azonosuláson át történő tanulás ebben az életkorban még erős, így indirekt módon hat a pedagógus személyisége, pl. konfliktusmegoldó készsége, stressz tűrő képessége mintaként szolgál a diákoknak. A pedagógusok helyes magatartási és kommunikációs modelleket nyújtanak a diákok formálódó önismeretéhez, a társakhoz és a társadalomhoz való kapcsolódásához. Természetesen a diákok egymásra is nagy hatással vannak, a kortárscsoport mintái is meghatározóak.

A helyes önismeret tartalmazza az ember önmagáról való tudását, reális ismeretét kompetenciáiról, készségeiről, képességeiről illetve a környezethez való illeszkedésének lehetőségeiről. Ezt az iskolapszichológus célzott formában is végzi a pszichés kultúra mélyítésével, de az iskolai és kollégiumi életben nagy részt vállalnak ebben az ifjúsággal foglalkozó nevelők és pedagógusok. Az együttéléshez szükség van a kölcsönös elfogadásra, empátiára, egymás segítésére, odafigyelésre, az érzelmek őszinte kifejezésére. Az iskola és a kollégium igyekszik a serdülő autonómiáját tiszteletben tartva egészséges pszichoszociális légkör megteremtésére. Az önismeret és a megfelelő társas kapcsolat tanulását segítik elő az osztályfőnöki órák és a kollégiumi csoportfoglalkozások e témakörben történő beszélgetései.

Összességében a nevelőtestület közös célja és feladata, hogy a tanulóiban értékelje, erősítse azokat a törekvéseket, ami az egyén és a társadalom számára is hasznos, adjon lehetőséget arra, hogy megismerhesse és bővíthesse saját képességeit, erejét, s ebben ő maga is támogassa társait. Ennek szellemében szerveződik például a leendő elsősök tábora, a hagyományok átadása a felsőbb évesek részéről, az évente kétszer megrendezett „Ki mit tud” vetélkedő, a gyülekezeti látogatások, kirándulások.

3.4.5 A családi életre nevelés

Tanulóink egy része a keresztyén erkölcsi értékrendtől eltérő, esetleg egyszülős családból érkezik, ezért sokoldalú, mindenre odafigyelő munkát kell végeznünk e téren is. Célunk, hogy gyerekeinkben kialakítsuk az ideális keresztyén családmodell képét. Minden pedagógus feladata, hogy szakórán, kirándulásokon, szabadidőben, az internátusokban igyekezzék a maga lehetőségeit kihasználva mintát adni.

Nagyon fontosnak tartjuk a személyes példamutatást. Megjelenésünkkel és metakommunikációnkkal mélyebben nevelünk, mint szavainkkal. Ezért sem mindegy, hogy hogyan viselkedünk. Egyértelművé kell tennünk, hogy vannak alapszabályok, melyeket semmilyen körülmények között nem léphetünk át. A tanár élete példa a diákok előtt. Hitelesnek kell lenni, alkalmakat kell biztosítani a tanórákon kívüli együttlétekre is.

3.4.6 A testi és lelki egészségre nevelés

Ezzel a témával a Pedagógiai Program több fejezete is részletesen foglalkozik: 2.4; 3.11.

3.4.7 Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Az iskolai oktatás célja nemcsak az ismeretek átadása, hanem a nevelés is. Minél fiatalabb korban tudatosítani kell a gyermekekben, fiatalokban, hogy nem önálló szigetként élünk a világban, hanem egy közösség tagjai vagyunk, ezáltal felelősséggel tartozunk egymásért, a közösségért. A szociális készségek, a társadalmi érzékenység kimunkálása is szükséges ahhoz, hogy valaki érett legyen.

A NAT ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulóiban úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létehez.

Az iskolai közösségi szolgálat célja, hogy a felnövekvő nemzedékekben szemléletváltás következzen be a szűkebb és tágabb környezetükhöz, a rászorulókhöz és a közjóhoz fűződő

viszonyukban. Meggyőződésünk, hogy ezzel a fiatalok lehetőséget kapnak az aktív állampolgári létre való felkészülésre. Saját élményű tanuláson keresztül fejleszthetik szociális érzékenységüket és számos olyan kompetenciájukat (együttműködés, problémamegoldás, projektmenedzsment, felelős döntéshozatal, vezetői készségek, stb.), amelyek megszerzése elengedhetetlen a tudatos, felelősségteljes állampolgári létehez.

A közösségi szolgálat által mind a tevékenységet végző személy, mind a környezete többé és értékesebbé válik, hiszen végzésével mindenki olyan értékek birtokába jut, amelyek megerősíthetik a közösségi elköteleződés és felelősségvállalás tudatát, illetve mindezek mellett a későbbi élethelyzetekben vagy munkakeresésben fontos előnyöket biztosíthat.

A kompetenciák fejlesztése mellett a pályaaorientációban is fontos lehet a tanulóknak az 50 órás iskolai közösségi szolgálat.

Az iskolai közösségi szolgálati program különös értéke, hogy tanórán kívüli tevékenységgel, informális és nem formális eszközök felhasználásával erősíti a tanulók szociális érzékenységét.

A református ember számára nem ismeretlen a „másokért élő ember” eszménye, és már eddig is a középpontban állt a szociális gondoskodás. A szeretetszolgálat eredménye, hogy a munkát végző tanulók sokkal elfogadóbbakká, megértőbbekké lesznek a hátrányos helyzetű gyerekekkel, illetve felnőttekkel szemben, mint ahogy az általában a kortársaikra jellemző. A mindennapjaiktól lényegesen eltérő élethelyzetekben kell helytállniuk, döntéseket hozniuk, és ezek a tapasztalatok érlelik őket.

A karitatív tevékenység, mint az igaz istenhit egyik jele a Biblia egyik központi mondanivalója is: „meglátogatni az árvákat és özvegyeket az ő nyomorúságukban,” (Jakab 1:27) „Tanuljatok jót tenni; törekedjete igazságra... pártoljátok az árvák és özvegyek ügyét.” (Ézsaiás 1:17)

3.4.8 Fenntarthatóság, környezettudatosság

Célunk a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett, a környezetért felelős életvitel elősegítése. Messzebb tekintve a környezettudatosság a bioszféra – s benne az ember – megőrzését, fenntartását célozza. Célja a természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása.

3.4.8.1 *Biológia tantárgyon belüli oktatási lehetőségeink*

- Ökológiai rendszerek témakörön belül: A környezetszennyezés (levegő, víz, talaj) és hatásai, az emberi tevékenység következményei az anyagforgalomban és a táplálék-hálózatokban, a fenntarthatóság feltétele.
- Természetes és mesterséges életközösségek témakörön belül: Az élővilág sokféleségének fontossága – a biodiverzitás szerepe. A monokultúrák előnyei és hátrányai – a társadalmi és gazdasági feladatok teljesítése. Az ember szerepe a természetes életközösségek megőrzésében.
- A bioszféra jelene és jövője témakörben: A Föld globális folyamatai és az emberiség globális problémái. A humánökológia, civilizációs hatások és ártalmak. A genetikai változatosság jelentősége. Az ember tevékenységeinek hatása a saját és a többi élőlény életére – a káros hatások megelőzése. Az ember tevékenységének hatása saját és környezete egészségére – a káros hatások megelőzése. A fejlődés alternatív lehetőségei. A bioszféra jövője.
- Az ember önfenntartó életműködései témakörben: Az egészségtelen életmód hatása szervrendszereinkre. A magzat fejlődését károsító anyagok. Rizikófaktorok, civilizációs ártalmak. Környezet-egészségtan, környezethigiéné. A lelki egészség.

3.4.8.2 *Tanórán kívüli alkalmak*

- Környezetvédelmi világnapokhoz kapcsolódó rendezvények, iskolánk híres gyűjteményeit alapító és gondozó tanárok életútjának bemutatása, az ökológikus gondolkodás történetének, gyökereinek megismertetése.
- Fenntartható iskola projekt (szelektív hulladékgyűjtők üzemeltetése), madárbarát udvar kialakítása.
- Természeti értékeink megismerése.

3.4.8.3 *Egyéb tantárgyon belüli oktatási lehetőségeink*

- **Irodalom** tantárgy kapcsolódási pontjai: Műelemzések és honismereti írások
- **Történelem** tantárgy kapcsolódási pontjai:
 - Óseink kapcsolata a természettel, Az erőforrások hasznosítása régen és most, Lovas kultúránk és a Solymászat története
 - „Alkossunk törvényt” programok
- **Földrajz** tantárgy kapcsolódási pontjai:
 - Természeti értékeink, bolygónkat veszélyeztető környezeti problémák, növekvő termelés, energiaválság, hulladékgondok, geoszférák környezeti ártalmi, fenntartható fejlődés kérdései

- **Kémia** tantárgy kapcsolódási pontjai:
 - Megújuló és nem megújuló energiahordozók, szintetikus és természetes vegyületek felhasználásának előnyei és veszélyei.
- **Rajz** tantárgy kapcsolódási pontjai:
 - Plakátok tervezése
 - Környezetvédő építő- és képzőművészek munkássága
 - Organikus művészet megjelenése a művelődéstörténet nagy korszakaiban és ennek hatása a környezetépítésre, a vizuális és tárgyi kultúrára
- **Matematika** tantárgy kapcsolódási pontjai:
 - Globalizációs világmodellek exponencialitásának felismerése

3.4.9 Pályaorientáció

A pályaorientáció során a különböző szakmákkal kapcsolatos tájékozódás, keresgélés, a különböző foglalkozások közötti eligazodás történik. A pályaorientáció azonban nem csupán a különböző szakmákról, hanem az önismeretről és az egyént körülvevő társadalmi környezetről szerzett ismereteket is magában foglalja. Így tehát a pályaorientáció segít összhangba hozni az egyéni készségeket a társadalmi igényekkel és a választott szakmával.

Az osztályfőnökök már a 11. évfolyamon is szerveznek a továbbtanulással kapcsolatos előadásokat meghívott vendégekkel, akik a különböző pályák szépségeit és árnyoldalait is bemutatják. Gyakori vendég az iskola egy-egy régi diákja, akik az egyetemi szakokról adnak felvilágosítást. A 12. évfolyam diákjai a felsőoktatási intézmények által szervezett fórumokra, nyílt napokra évente két alkalommal elmehetnek, ahol bepillantást nyerhetnek az általuk kiválasztott intézmény egy-egy szakjának szépségeibe, és a munkaerőpiacon való elhelyezkedés lehetőségeiről is tájékoztatást kapnak.

Iskolánk több pályaorientációs pályázathoz is kapcsolódik. Ezek eredményessége javítani fogja a pályaorientációs lehetőségeinket. Kiemelten kezeljük az egyházi/református felsőoktatási intézmények (Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Károli Gáspár Református Egyetem) tevékenységének megismerését, népszerűsítését.

3.4.10 Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági – pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézménynek biztosítani kell a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi sza-

bályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

A gazdasági és pénzügyi nevelés elsődleges színtere a család, de jelentős szerepe van az iskolának, azon belül is elsősorban a matematika, történelem, földrajz és osztályfőnöki óráknak. Lehetőség szerint kapcsolódunk az ilyen témájú országos projekthét rendezvényeihez.

3.4.11 Médiatudatosságra nevelés

A médiatudatosság olyan készségeket, ismereteket és értelmezési képességeket jelent, amelyek alapján a fogyasztók hatékonyan tudják használni a médiát, elsajátítsák a média működésének ismeretét, a médiaüzenetek helyes és kritikus értelmezését (felismerjék a műsorok befolyásoló tényezőit), az alapvető technológiai ismereteket, a hozzáférés lehetőségét és a médiaüzenetek létrehozásának képességét. Ebből következően meg kell ismertetni a média lényegét, működését, a médiaüzenetek formáit, azok értelmezését, a helyes működtetést. El kell jutni odáig, hogy a diákok maguk is képesek legyenek médiaüzeneteket létrehozni.

A médiatudatosság elméleti és gyakorlati oktatással fejleszthető. A médiatudatos nevelés célja, hogy a diákok ne a média potenciális áldozataiként szocializálódjanak, hanem képessé váljanak eligazodni az őket érő kommunikációs üzenetek világában, és felismerjék annak valóságtartalmát. Az oktatás célja, hogy a gimnáziumban kiteljesedjen a médiaértés, a médiaműveltség, a kritikus gondolkodás fejlesztésével a diákok megtanuljanak értékelve viszonyulni a média által közvetített tartalmakhoz.

A médiatudatosság több tantárgy keretében is feldolgozható. A *mozgóképkultúra és médiaismeret* mellett beépíthető a magyar nyelv és irodalom, a társadalomismeret, az osztályfőnöki, a történelem a hit- és erkölcstanóra, de akár a képzőművészeti és zeneművészeti órák tananyagába is. A diákok megismerik a választás fogalmát, a szükségletek és a vágyak, valamint a tények és a kitalált dolgok közötti különbséget, a döntés mechanizmusát, a befolyásoló tényezőket, megtanulják felismerni és ellenőrizni az információforrásokat, a hirdetések és reklámok trükkjei.

A médiatudatos oktatásban nagy szerepet kap a média társadalmi szerepének, működés módjának, hatásmechanizmusának tárgyalása.

3.4.12 A tanulás tanítása

Gimnáziumunkban tanórai kereteken belül felmérjük a tanulási nehézségekkel küzdő tanulókat, akikkel a szaktanárok személyesen foglalkoznak. E tanulókkal a szaktanárok egyénre szabott tanulási módszereket ismertetnek meg, és figyelemmel kísérik azok alkalmazását. Az internátusokban a nevelőtanárok is segítik a szaktanárok ilyen irányú munkáját.

Az osztályfőnöki órák keretében az osztályfőnökök tanulásmódszertani ismereteket adnak át a tanulóinknak, ezzel segítve a tananyag könnyebb és mélyebb elsajátítását. Az osz-

tályfőnökök és a szaktanárok szoros kapcsolatban állnak az ifjúságvédelmi felelőssel, akihez a súlyos tanulási nehézségekkel küzdő diákokat irányítják.

A tanórákon olyan feladatokat adunk a diákjainknak, amelyek elvégzéséhez az Internet használata szükséges, ezáltal fejlesztjük azon készségeiket, melyekkel az internetes információözből az adott tantárgy tananyagához kapcsolódó információkat ki tudják szűrni és munkáikhoz felhasználni.

A természettudományos tantárgyak ismeretanyagának elmélyítését segítik az iskola által rendszeres szervezett terepgyakorlatok.

A gimnáziumi diákkönyvtár használatát tanáraink szorgalmazzák, és olyan egyéni, illetve csoportos feladatok elvégzését kérik tanulóinktól, melyekhez a tanulók a diákkönyvtár állományát használhatják. Szinte minden tantárgynál elvárjuk tanulóinktól projektmunkák elvégzését, így is tanítva őket a csoportos együttműködésre tanórai kereteken belül és kívül.

3.5 A mindennapos testnevelés, testmozgás szabályai

- 1) Az iskolában a testnevelésórák szervezése a Nkt. 27.§. (11.) pontja alapján történik.
- 2) A helyi tanterv heti három órára készült.
- 3) A heti három alapórán kívül két óra kiváltható versenyszerű sportolással, sportegyesületi tagsággal, gyógytestneveléssel.
- 4) A két tanóra kiváltását a szülő/gondviselő írásban kérheti, csatolva a szükséges dokumentumokat (egyesületi tagság igazolása, versenyengedély, edzési rend, orvosi igazolás).
- 5) A dokumentumokat és kérelmeket a testneveléstanárok gyűjtik össze és tartják nyilván.
- 6) Az iskola lehetőséget teremt arra, hogy a heti két óra kiváltható legyen néptánc- és táncoktatáson való részvétellel is.

Helyi alkalmazás

A heti 5 órából 3 óra délelőtti órarendi beosztásban, a fennmaradó 2 óra a tanulók által választott délutáni sportfoglalkozások keretein belül teljesíthető. Választható délutáni sportfoglalkozások:

- Aerobic
- Röplabda sportkör /fiú és lány/
- Labdarúgás sportkör /fiú és lány/
- Asztalitenisz sportkör /fiú és lány/
- Sakk-szakkör
- Karate
- Néptánc
- Úszás
- Gyógytestnevelés vagy gyógyúszás

Gyógytestnevelés

Iskolánk tanulói szűrővizsgálaton vesznek részt, melyet az iskolaorvos kezdeményez. A kiszűrt tanulók szakorvosi lelettel „A” illetve „B” kategóriás besorolást kaphatnak. Az „A” kategóriába sorolt tanulók heti 2, a „B” kategóriába soroltak heti 5 gyógytestnevelés-órán vesznek részt. (Az „A” kategóriába sorolt tanulók heti 3 órában látogatják a normál testnevelés órákat). A foglalkozásokat az iskola szervezi meg. A gyógyúzásra városi engedélyt kell kérnünk minden tanév megkezdésekor. A besorolások egy évre érvényesek. A gyógytestnevelés érdemjegyeket az órákon való részvétel döntően befolyásolja.

Értékelés

A mindennapos testnevelés órákon való részvételt negyedévenként értékeljük. Az adminisztrációt és az értékelést a foglalkozást vezető pedagógus vagy testnevelő tanár végzi. Erről szóban és a digitális naplón keresztül értesíti az intézményvezetőt, az osztályfőnököt, a diákokat és a szülőket.

Negyedéves értékelés a sportfoglalkozáson való jelenlétből származó érdemjeggyel történik:

- 80% – jeles
- 60% – jó
- 40% – közepes
- 20% – elégséges
- 20% alatti részvétel – elégtelen

Intézményünkben a tanulók számára kötelező a részvétel, kivételt jelent

- külső sportegyesületben való aktív részvétel (hivatalos igazolással);
- betegség (orvosi/iskolaorvosi igazolással);
- gyógytestnevelésen való részvétel (iskolaorvosi igazolás).

3.6 Választható tárgyak, foglalkozások, a pedagógusválasztás szabályai

3.6.1 Az iskola teljes tantárgyi kínálata

Iskolánk helyi tantervében az alábbi tárgyak oktatására kerül sor. A tárgy neve mellett jeleztük, hogy melyik osztályban tervezzük a kerettanterv szerinti minimális óraszám fölött emelt óraszám alkalmazását.

Tantárgy neve	A szabad órakeret terhére többletóra biztosítása	
Magyar nyelv és irodalom	Humán osztályban emelt órással*	
Történelem, társadalom- és állampolgári ismeretek	Humán osztályban emelt órással*	
Társadalomismeret	Csak fakultáció keretében a 11. és 12. évfolyamon	
Angol nyelv	Nyelvi előkészítő osztályban emelt órással	Első nyelvként a 4 évfolyamon
Német nyelv	Nyelvi előkészítő osztályban emelt órással	minden osztályban
Francia nyelv		
Latin nyelv		
Matematika	Matematika-informatika osztályban emelt órással	
Informatika	Matematika-informatika osztályban emelt órással	
Fizika	Biológia és Matematika-informatika osztályban emelt órással	
Biológia	Biológiaosztályban emelt órással	
Kémia	Biológiaosztályban emelt órással	
Földrajz		
Ének		
Rajz és vizuális kultúra		
Mozgóképkultúra és médiaismeret	Humán osztályban emelt órással*	
Testnevelés		
Hit- és erkölcstan		
Egyházi ének		

*2018-tól már nem indul

3.6.2 A pedagógusválasztás szabályai

Az osztályokban, illetve csoportokban oktató pedagógusok nevét az iskolai tantárgyfelosztás tartalmazza. Ennek elkészítése gyakorlati okokból általában az előző tanév végre esik. Ekkorra már lezajlik a következő évre választható fakultációs órákra, illetve az emelt szintű érettségire készítő csoportokba történő jelentkezés. Csak akkor van lehetőség pedagógusválasztásra, ha a fakultáció keretében egy tantárgyból azonos szinten két foglalkozás is indul. Ebben az esetben a feliratkozás sorrendjében lehet valamelyik csoporthoz csatlakozni.

3.7 Választható érettségi vizsgatárgyak

3.7.1 Az érettségi vizsgákra való jelentkezésre jogosító tantárgyak

Az iskola helyi tantervében szereplő tárgyak követelményeinek sikeres teljesítése az alábbi érettségi vizsgákra való jelentkezésre jogosítanak.

Választható/választandó érettségi tárgyak	Tantervben szereplő tantárgyak
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom
Történelem	Történelem, társadalmi. és állampolgári ismeretek
Társadalomismeret	Társadalomismeret
Angol nyelv	Angol nyelv
Német nyelv	Német nyelv
Francia nyelv	Francia nyelv
Latin nyelv	Latin nyelv
Matematika	Matematika
Informatika	Informatika
Fizika	Fizika
Biológia	Biológia
Kémia	Kémia
Földrajz	Földrajz
Ének	Ének
Rajz és vizuális kultúra	Rajz és vizuális kultúra
Mozgóképkultúra és médiaismeret	Mozgóképkultúra és médiaismeret
Testnevelés	Testnevelés
Református hittan	Hit- és erkölcsstan

3.7.2 Középszintű érettségire alapóraszám (+ fakultáció/tagozat) keretében felkészítő tantárgyak

A kötelező érettségi tárgyakra (magyar, történelem, matematika, első idegen nyelv) való felkészítés tanórai (alapórai) keretben történik. A következő tárgyakból a sikeres érettségi felkészüléshez ajánljuk tagozat vagy fakultáció (érettségi felkészítő) választását.

Választható érettségi tárgyak	Tantervben szereplő tantárgyak
Informatika	Informatika
Fizika	Fizika
Biológia	Biológia
Kémia	Kémia
Földrajz	Földrajz
Ének	Ének
Rajz és vizuális kultúra	Rajz és vizuális kultúra
Mozgóképkultúra és médiaismeret	Mozgóképkultúra és médiaismeret
Testnevelés	Testnevelés
Református hittan	Hit- és erkölcsstan
Társadalomismeret	Társadalomismeret (Csak a 11. és 12. évi fakultációban való részvétel esetén!)

3.7.3 Emelt szintű érettségire készítő tantárgyak

3.7.3.1 Alap óraszámában emelt szintű érettségire készítő tantárgyak

Választható érettségi tárgyak	Tantervben szereplő tantárgyak
Matematika	Matematika (MAT-INFO osztály)
Biológia	Biológia (BIOLÓGIA-KÉMIA osztály)

3.7.3.2 Emelt szintű érettségire alapóraszám + fakultáció keretében felkészítő tantárgyak

<i>Választható érettségi tárgyak</i>	<i>Tantervben szereplő tantárgyak</i>
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom
Történelem	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek
Angol nyelv	Angol nyelv
Német nyelv	Német nyelv
Társadalomismeret	Társadalomismeret
Informatika	Informatika
Fizika	Fizika
Kémia	Kémia
Testnevelés	Testnevelés

* A szabad órakeret terhére betervezett, emelt szintű érettségire felkészítő fakultációs csoportok indításának feltétele:

- elegendő jelentkező (általában legalább 8 fő);
- esetenként egyes tárgyak korábbi tanulása;
- az adott tárgyból jó vagy jeles érdemjegy.

3.7.4 A középszintű érettségi vizsga témakörei

Az Érettségi Vizsgaszabályzat előírásának megfelelően a munkaközösségek által évente frissített középszintű érettségi vizsga témaköröket az iskola honlapján közzétesszük, a diákokat és szüleiket erről írásban tájékoztatjuk.

3.7.5 Az emelt szintű érettségire történő felkészítés feladatai és követelményei

A 40/2002. OM rendeletben előírt fejlesztési feladatokat és követelményeket az érettségi felkészítő tantárgyak helyi tantervei részletesen tartalmazzák.

3.8 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere

3.8.1 A tanulók értékelésének alapelvei

A munkaközösségekre, illetve a nevelőtestület egészére nézve egységes értékelési rendszer kialakítására és következetes alkalmazására törekszünk. Előzetesen nyilvánosságra hozott, kiszámítható, indoklással ellátott és igazságos értékelést igyekszünk megvalósítani. Az írásbeli dolgozatoknál, a szóbeli feleléseknél egyaránt személyre szabott értékelést alkalmazunk, amely túlmutat az adott érdemjegyen.

Az értékelés a hagyományos ötfokozatú skálán történik, a Pedagógia Program rögzíti az 5-4-3-2-1 osztályzatokhoz tartozó követelményeket. A tanuló teljesítményét, előmenetelét a tanítási év közben rendszeresen érdemjegyekkel értékelni kell.

A tanulók teljesítményének értékelésére csak az öt érdemjegy alkalmazható, törtjegy nem adható. Az érdemjegyek mellett a szaktanár köteles a témazáró dolgozatok százalékos eredményéről kimutatást vezetni, és a félévi és tanév végi érdemjegyek megállapításakor ezeket is figyelembe venni.

Az érdemjegyek szerzésének lehetőségei:

- szóbeli vagy írásbeli feleletek az előző órák anyagából;
- témazáró dolgozatok témakörönként a tananyag feldolgozása és rendszerezése után;
- összehasonlító ellenőrzésként év eleji, évközi és év végi felmérések;
- órai munka;
- önálló munkák (kutatómunka, beszámolók, kiselőadások).

Alapkövetelmény a kötelező érettségi tantárgyakból (kivéve matematika) a rendszeres szóbeli számonkérés. Azoknak a tanulóknak, akiknél szakértői vélemény alapján az írásbeli vagy szóbeli számonkérés közül valamelyik nem alkalmazható, biztosítani kell a számára kedvezőbb lehetőséget.

A témazáró dolgozatokat legalább egy héttel előre be kell jelenteni, a felkészülés módját és a számon kérhető tananyagot ismertetni kell a tanulókkal. Egy nap maximum két témazáró dolgozat íratható. Ha egy napon két témazárót ír az osztály, további írásbeli dolgozat nem íratható az osztály vagy csoport egészével. Ez alól kivételek a több osztályból összeálló nyelvi csoportok. A számonkérést időarányosan kell végezni, a dolgozatokat minél hamarabb ki kell javítania a szaktanárnak – ajánlatos az írásbeli feleleteket egy héten, a témazárókat két héten belül kijavítani. A tanulókkal valamennyi tantárgyi osztályzatukat közölni kell, s azoknak a digitális naplóba azonnal be kell kerülniük. Az elégtelen témazárót írt tanulónak ugyanabból a témakörből javítási lehetőséget lehet adni. A megismételt témazáró dolgozat mindkét ér-

demjegye bekerül a naplóba, az érdemjegyek átlagának kiszámításakor mindkét jegyet feleakkora súllyal kell figyelembe venni.

Amennyiben a tanuló hiányzott a témazáró megírásának idejében, köteles a tanárt megkeresni és annak pótlására időpontot kérni. Ha az új időpontban is hiányzik a diák, akkor indokolt esetben még egy időpont kijelölhető ugyanarra a témára. Készsgtárgyak (testnevelés, rajz, ének) esetén is köteles a tanuló minden felmérést, számonkérést pótolni.

Ha az újabban kijelölt időpontban sem írta meg a tanuló saját hibájából a dolgozatot, akkor ennek érdemjegye elégtelen.

3.8.2 Az iskolánkban alkalmazott értékelési módszerek

A diagnosztikai értékelést alapvetően a tanulók indulási szintjének megállapítására, egy-egy nagyobb tematikus egység kezdetén használhatjuk. A tanulók ismereteiről, képességeiről és készségeiről így megszerzett információk alapján a későbbi tanulási-tanítási folyamat jobban irányítható és szervezhető. Ilyenkor az értékelés alapvető célja az lehet, hogy megismerjük tanulóink előismereteinek hiányosságait és erre fel is hívjuk figyelmüket.

A folyamatjellemzésre alkalmas értékelést alapvetően a tanulás-tanítás folyamatában az éppen aktuális tudásszint megállapítására használhatjuk. Ezen értékelési mód elsősorban a tanítási módszereink eredményességéről ad tájékoztatást, s metodikai fejlesztésre serkent. Az érdemjegyek megállapítását célszerű személyre szabott szöveges értékeléssel is kiegészíteni.

Az összező értékelés elsősorban egy-egy tematikus egység végén vagy a jellegzetes csomópontoknál alkalmazható. Alapvető célja a tanulók közötti tudásbeli különbségek feltárása és azok érdemjeggyé történő átalakítása. Ezen értékelési mód relatív képet fest a tanulók ismereteiről, képességeiről és készségeiről, illetve tájékoztatást nyújt a szaktanár, valamint a pedagógiai folyamaton kívül állók számára.

3.8.3 A beszámoltatás rendje

A számonkérés a tanulók tudásának mérésére szolgáló leggyakoribb mérési eljárás, mellyel a tanár ellenőrzi a tanulók elméleti és gyakorlati felkészültségét, feladatmegoldásban való jártasságát, problémamegoldó képességét.

3.8.3.1 A számonkérés formái

- 1) Év eleji tudásszintmérő dolgozat a 9. évfolyamosok számára idegen nyelvből és matematikából.
- 2) Teszt, feladatlap nyílt- és zártvégű válaszokkal.
- 3) Írásbeli feleletek a napi elméleti tananyagból (valamennyi tantárgyban).
- 4) Szódolgozat, szómagyarázat idegen nyelvből.
- 5) Nyelvtani tesztek idegen nyelvből: lehetnek egyetlen témájúak, érettségi-, illetve nyelvvizsga típusúak.
- 6) Kisebb tananyagrészekből feladatmegoldás a matematika és a természettudományos tantárgyakból.
- 7) Elméleti tudást felmérő dolgozat valamennyi tantárgyból.
- 8) Számítógépes feladatmegoldás, elsősorban informatika tantárgyból.
- 9) Otthoni jegyzetelés, tananyag rész önálló feldolgozása.
- 10) Esszédolgozat magyar irodalomból, idegen nyelvből, történelemből.
- 11) Otthon elkészítendő házi dolgozatok, feladatsorok kidolgozása. Ez a számonkérési forma inkább a magasabb évfolyamokra, az érettségit megelőző időszakra jellemző.
- 12) Témazáró dolgozatok minden tantárgyból, amelyek komplex módon ötvözhetik a teszt, az esszé, a feladatmegoldás jellegét. Minden tantárgyból alkalmazzuk egy-egy nagyobb tananyag rész befejezése után.
- 13) Szóbeli feleletek.
- 14) Projekt munkák készítése választott vagy kijelölt témában. Fontos források használata, jelölése.

3.8.3.2 A számonkérés értékelése

- 1) Az otthoni és iskolai dolgozatokat úgy igyekszünk kijavítani és értékelni, hogy a diákokat megerősítsük tudásukban, tanulhassanak hibáikból, és az értékelés iránymutató legyen a további tanulmányokhoz. Minden dolgozatot legkésőbb 15 napon belül köteles a szaktanár értékelni, és az eredményét a tanulókkal közölni. Ha a dolgozatot a tanár 15 napon túl javítja ki, a tanuló dönthet arról, hogy kéri-e az érdemjegy beírását a naplóba.
- 2) Az értékelésnél közölni kell a javítás alapelveit, a tipikus hibákat. A 9. évfolyamos tanulók év eleji felmérő dolgozatait értékeljük, de nem osztályozzuk. Az írásbeli és a szóbeli számonkérés érdemjegyei egyenértékűek, de az egyes jegyek súlyozása különböző lehet.
- 3) A jegyek súlyozásának, valamint a félévi és év végi tantárgyi jegyek megállapításának szabályait a 3.8.5.1 fejezet tartalmazza.

3.8.4 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

Az otthoni felkészülés a tanulási folyamat elengedhetetlen része. Legfontosabb jellemzője a rendszeresség, az alaposág, a céltudatosság. Az ezzel kapcsolatos nevelési feladat annak elérése, hogy diákjaink belássák ennek igazságát, és törekedjenek minél teljesebb elérésére.

3.8.4.1 Az otthoni felkészülés szerepe

- 1) A tanórákon tanult ismeretek bevétele, azok gyakorlatban való alkalmazása;
- 2) a következő tananyagegység vagy tanóra előkészítése;
- 3) az összefüggések felismerésének gyakorlása;
- 4) a problémamegoldó készség fejlesztése;
- 5) az önellenőrzés, valamint a saját teljesítmény- és tudásszint reális mérési igényének kialakítása;
- 6) felkészülés a tanórai számonkérés, a tudásszint mérés különböző formáira;
- 7) az önálló ismeretszerzés- és alkalmazás készségének kialakítása tanulóinknál;
- 8) általában az adott műveltségterület, tantárgycsoport vagy tantárgy céljai között meghatározott készségek és képességek fejlesztése.

3.8.4.2 Az otthoni felkészülés formái

- 1) Az előző tanóra vagy több tanórából álló egység során feldolgozott elméleti anyag megtanulása az iskolai oktatás során tanári irányítással elkészített füzetbeli vázlat, az órán elvégzett feladatok és a tankönyv segítségével.
- 2) Az elméleti tananyaghoz kapcsolódó, a szaktanár által megszabott gyakorló feladatok írásbeli megoldása (kötelező házi feladat).
- 3) Nagyobb, hosszabb felkészülést igénylő, pontos tanári szempontsorról, formai és tartalmi megkövetésekkel ellátott írásos feladat (házi dolgozat).
- 4) A szaktanár által ajánlott gyakorló feladatok részbeni vagy teljes írásbeli megoldása (ajánlott házi feladat).
- 5) A diák által önállóan választott, a tananyaghoz kapcsolódó feladatok elvégzése, önálló, belső motivációjú ismeretszerzés (szorgalmi házi feladat).
- 6) Felkészülés tanórai önálló kiselőadásra szaktanári szempontok és szakirodalom alapján.
- 7) Átfogó komplex ismétlés az addig tanult elméleti és gyakorlati ismeretek felhasználásával és kiegészítésével témazáró nagydolgozat vagy vizsga előtt. A felkészülési formák alkalmazása, azok gyakorisága az adott tantárgy jellegétől függ.
- 8) A kötelező házi feladat elvégzését osztályszinten az óra elején ellenőrizzük. Ennek funkciója az esetleges problémák megbeszélése, a jó megoldások elismerése, kiemelése. Ha a tanuló a kötelező házi feladatot nem készítette el, azt a szaktanár által meghatározott

határidőre pótolnia kell, vagy a házi feladat anyagának tudásáról a tanórán kell számot adnia. Egyéb esetben ezt a tanulói teljesítményformát nem osztályozzuk, csak szóban értékeljük.

- 9) A házi dolgozat értékelésének elvei megegyeznek az órai írásbeli számonkéréssel.
- 10) Ajánlott házi feladatot, szorgalmi feladatot, kiselőadást csak abban az esetben osztályozunk, ha azt a tanuló külön kéri, illetve ha annak nehézségi foka megfelel a tantárgy követelményszintjének, szóbeli értékelést azonban minden esetben adunk.

3.8.4.3 Az otthoni felkészülés koordinációja

- 1) A feladatok kijelölésénél törekedni kell arra, hogy az otthoni felkészülés időtartama átlagos képességű, rendszeresen tanuló diákok esetén összesen ne haladja meg a napi 2-3 órát. Az átlagosnál több időt igénylő feladatok kiadásakor azok elvégzésére hosszabb határidőt kell adni, a határidőn belül kiadott egyéb feladatok mennyiségét úgy megszabva, hogy a napi felkészülési idő ne növekedjen.
- 2) Az órarend összeállításánál – az objektív lehetőségek figyelembe vételével – a nagyobb és kisebb otthoni felkészülést igénylő tantárgyak tanítási napok közötti egyenletes elosztására törekszünk.
- 3) A napi összes maximális felkészülési idő figyelemmel kísérése az osztályban tanító szaktanárok, a szülők és internátusi nevelők jelzései alapján az osztályfőnök feladata.
- 4) Ha az osztályfőnök tudomására jut, hogy valamely tantárgynál olyan hirtelen, de elkerülhetetlen feladatmennyiség-növekedés következett be, amely a napi összes maximális felkészülési időt három óra fölé növelné, a feladatok átmeneti mérséklése érdekében konzultációt kezdeményez más, az osztályban tanító szaktanárokkal.
- 5) Amennyiben az osztály tanulói úgy érzik, hogy egy vagy több tárgyból rendszeresen olyan mennyiségű házi feladatot kapnak, amely a többi tárgyból történő felkészülést veszélyezteti, osztályfőnöküknek vagy az iskolapszichológusnak jelezhetik a problémát. A szülők a Szülői Tanács képviselői segítségével kérhetik az iskola vezetését az ilyen jellegű problémák orvoslására.
- 6) A hétvége pihenésre fordíthatósága érdekében pénteken csak annyi feladat adható ki, amelynek mennyisége nem haladja meg egy átlagos hétköznapi terhelését. Ugyanígy járunk el hosszabb tanítási szünet esetén is.
- 7) Mivel a tanulók többsége kollégista, ezért az internátusok feladata az, hogy megteremtse és biztosítsa az ott lakók számára a házi feladatok elvégzéséhez szükséges kereteket és munkalehetőségeket. (pl. számítógép- és könyvtárhasználat, egyéni vagy csoportos munka, konzultáció lehetősége)

3.8.5 Érdemjegyek és osztályzatok

A szaktárgyakból a heti óraszámnál legalább eggyel több jegyet kell adni félévenként. A jegyeknek időarányosan kell kialakulniuk és bekerülniük az elektronikus (digitális) naplóba. Félévkor és év végén minden szaktárgyból osztályzatot kapnak a tanulók.

3.8.5.1 Az érdemjegyek súlyozása

A jegyek súlyozását az általunk használt MAYOR digitális naplóban az alábbiak szerint köteles minden pedagógus beállítani:

kis jegy : normál jegy : dolgozat : témazáró : vizsga = 1:2:2:4:4

3.8.5.2 Az ötfokú osztályozás ajánlott követelményszintjei témazáró dolgozatoknál:

85%-	5 (jeles)
70%-	4 (jó)
50%-	3 (közepes)
30%-	2 (elégséges)
	1 (elégtelen)

3.8.5.3 A félévi és tanév végi jegyek meghatározásának szabályai

A félévi és az év végi osztályzatokat az érdemjegyek alapján kell meghatározni, figyelembe véve a témazárók kiemelt szerepét. A tanuló magatartását szaktárgyi érdemjegyeibe nem lehet beszámítani. Az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen nem térhet el a tanítási év közben szerzett érdemjegyek átlagától. A tanév végén az egész éves teljesítményt kell értékelni, figyelembe véve a fejlődési tendenciát.

A digitális napló rendszere az átlagok számítását automatikusan végzi. Amennyiben a tanuló átlaga 1,40 és 1,75 között van, a szaktanári mérlegelés dönt az elégtelen vagy elégséges jegyről. Ha a tanuló átlaga 1,40 alatt van, csak elégtelen jegy adható; 1,75 felett felfelé köteles kerekíteni.

Ha a tanév végén a tanár a tanulónak 1,6 feletti tantárgyi átlaga ellenére elégtelen jegyet kíván adni, a tanuló kérésére engedélyezni kell, hogy az utolsó tanítási héten a tantárgy egész éves anyagából írásbeli dolgozat formájában lehetőséget kapjon a javításra.

Minden más esetben, ha a tanuló átlaga 4 tized alatt van, lefelé, ha 6 tized felett van, akkor felfelé köteles kerekíteni. Négy és hat tized közötti átlag esetében a szaktanári mérlegelés dönt az érdemjegyről.

A szaktanári mérlegelés figyelembe kell, hogy vegye a tanuló

- órai munkáját, aktivitását;
- fejlődését, annak tendenciáit;
- a témazáró dolgozatok százalékos teljesítményének átlagát.

3.8.5.4 A magatartás, szorgalom értékelése

A tanulók magatartását és szorgalmát félévkor és év végén értékelni kell. A magatartás értékelése az iskolai házirendben megfogalmazott kötelezettségek teljesítésén és a közösségben végzett munkán alapul. Kiemelten kell figyelembe venni az iskola közös rendezvényein – ünnepeken, istentiszteleteken, áhítatokon – való részvétel tényét. A szorgalom minősítése során a teljesítményen túl figyelembe kell venni a tanulók erőfeszítéseit és végzett munkáját. Az osztályfőnöknek a szaktanárokkal és az internátusi nevelőkkel egyeztetnie kell a javasolt osztályzatokat, amelyeket a nevelőtestület az osztályozó értekezleten fogad el. Véleménykülönbség esetén az értekezleten az osztályban tanító szaktanárok, illetve a tanuló internátusi nevelői egyszerű szótöbbséggel döntenek. Magatartásból változó vagy annál gyengébb osztályzatot csak akkor kaphat a tanuló, ha az adott félévben írásbeli fegyelmit kapott vagy vele szemben írásban rögzített fegyelmező intézkedés történt, és erről a szülő értesítést kapott.

A magatartás értékelése:

példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2)

A szorgalom értékelése:

példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2)

3.8.5.5 A szülők értesítésének módja

A digitális napló használata lehetővé teszi a szülők számára gyermekeik eredményeinek, hiányzásának folyamatos nyomon követését, így a hagyományos ellenőrző (értesítő) könyvben nem köteles a tanuló érdemjegyeit rögzíteni. Természetesen a szaktanárnak, illetve az osztályfőnöknek továbbra is kötelessége a szülő értesítése tanulmányi vagy magatartási problémák esetén. A félévi osztályzatok a tanuló értesítőkönyvébe kerülnek, ezt a szülő láttatni köteles.

3.9 Csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei

3.9.1 Csoportbontások elvei

3.9.1.1 Első és második idegen nyelvek

Ahol a létszám meghaladja a 25 főt, teljesítményszint szerint legfeljebb 15 fős csoportokra bontjuk a tanulókat. A nyelvi előkészítő osztályt két csoportra bontjuk az előképzettség szerint angolból. Akik németet tanultak általános iskolában első nyelvként, csak a gyengébb csoportba kerülhetnek.

3.9.1.2 Matematika

A 9. Ny osztályt két csoportra bontjuk a tanév eleji szintfelmérő alapján. A Biológia és Matematika-Informatika osztályban két külön óraszámú csoportot indítunk irányultság szerint.

3.9.1.3 Testnevelés

Általában fiú-lány csoportokra bontjuk az osztályokat, a létszámok miatt több osztály tanuló kerülhetnek egy csoportba. A maximális csoportlétszám 25 fő.

3.9.1.4 Hit- és erkölcsstan

Az osztály létszámától és összetételétől függő csoportbontást alkalmazunk. Nagy létszámú osztályokban lehetséges a fiú és lány csoportok kialakítása. Ez úgy is megvalósulhat, hogy két osztályból három csoport alakul. A 12. évfolyamon mindenképpen ajánlatos külön fiú és lány csoportok kialakítása.

3.9.1.5 Informatika

Minden osztályt két csoportra bontunk, általában betűrendben történik a szétoztás. A Biológia és Matematika-Informatika osztályban irányultság szerint alkotnak külön csoportot.

3.9.1.6 Szabadon felhasználható órakeretből kapott órák

A kerettantervben szereplő minimális óraszámokon felül szabad felhasználásra kapott tanórák lehetőség és célszerűség szerint csoportbontásban kerülnek kiadásra. Ez biztosítja a felzárkóztatási és tehetségfejlesztési feladatok számára szükséges többletóraszámot. Ezeken az órákon a csoportbontást a szaktanár végzi, elsősorban a tanulók eredmény szintje, illetve érdeklődési köre szerint.

3.9.2 Az érettségire felkészítő foglalkozások (fakultációk) szervezésének szabályai

A gimnáziumi oktatás alapozó szakaszának (9-10. osztály) befejezése után dönthetnek a tanulók arról, hogy a várható továbbtanulási szándékuk ismeretében az alapóraszám felül milyen szabadon választható órákat kívánnak tanulni. A korábbi gyakorlatunkhoz képest egyszerűsödik a speciális osztályba (HUMÁN, MATEMATIKA, BIOLÓGIA) járó tanulók tagozatváltása:

- egyszerű nyilatkozattal leadhatják a tagozatot, helyette más, érettségire felkészítő csoportot választhatnak;
- különbözeti vizsga letételével tagozatot válthatnak.

A szabadon választható órakeret terhére a 11. évfolyamos tanulóknak alapesetben 2+2 óra, a 12. évfolyamon 2+3 óra fakultációs vagy érettségi felkészítő foglalkozás választására van lehetősége.

3.9.2.1 Az iskola által kínált érettségi felkészítő és fakultációs foglalkozások kínálata

Az alábbi táblázatok tartalmazzák a 11. és 12. évfolyam kínálatát. Órarendi okokból mindkét oszlopból csak egy-egy tárgy választható. A csoportok indításának feltétele általában 8 fő. Kis létszámok esetén kisebb óraszámú egyéni felkészítő csoportok indítására törekszünk. Az igények felmérése májusban történik két lépésben. Az előzetes felmérés után a tanulók a valós igényekhez igazodó, órarendileg megvalósítható kínálatból választanak. A választott tárgy leadására a 11. évfolyam végén van lehetőség.

11. évfolyam	
I. (heti 2 óra) Magyar nyelv és irodalom (emelt) Történelem (emelt) Társadalomismeret Informatika (közép) Kémia számolási gyakorlat Fizika számolási gyakorlat Könyvtárismeret	II. (heti 2 óra) Biológia tagozatos óra Matematika tagozatos óra Angol nyelv Német nyelv Hit- és erkölcsstan Dráma

12. évfolyam	
<p>I. (heti 3 óra)</p> <p>Magyar nyelv és irodalom (emelt)*</p> <p>Történelem (emelt)*</p> <p>Társadalomismeret (közép+emelt)</p> <p>Angol nyelv (emelt)</p> <p>Fizika (közép+emelt)*</p> <p>Biológia (közép)</p> <p>Kémia (közép+emelt)*</p> <p>Földrajz (közép)</p> <p>Hit-és erkölcsstan (közép)</p> <p>Informatika (közép+emelt)</p>	<p>II. (heti 2 óra)</p> <p>Biológia tagozatos óra</p> <p>Matematika tagozatos óra</p> <p>Angol nyelv (emelt)</p> <p>Német nyelv (emelt)</p> <p>Rajz és vizuális kultúra (közép)</p> <p>Mozgóképkultúra és médiaismeret (közép)</p> <p>Testnevelés (közép+emelt)</p> <p>Ének-zene (közép)</p>

3.9.3 Egyéb foglalkozások szervezésének elvei

- 1) Az iskolai foglalkozásokat alapvetően a kötelezően előírt és a szabadon választott órakeret terhére kell megtervezni és megszervezni. Iskolánk egyházi jellegéből kifolyólag a Hit-és erkölcsstan tantárgy, valamint az Egyházi ének a rendelkezésre álló órakeret fölött tervezhető. A Mindennapi testnevelés bevezetése is emeli a tanulók napi terhelését, elfoglaltságát.
- 2) A tanulók leterheltsége, valamint tanárigényük és anyagi vonzatuk miatt egyéb elfoglaltságok csak a következő feltételek mellett szervezhetők:
 - jellegük az iskola pedagógiai célkitűzéseivel összeegyeztethető, azt erősíti;
 - valós igényt elégítenek ki, a részvételi szándékot a tanulók írásba adják;
 - a diákok iskolai elfoglaltságát és felkészülését nem zavarják;
 - terem- és eszközigényük megoldható;
 - a pedagógusfoglalkoztatási időkeretben megoldhatók.
- 3) Az egyéb foglalkozások iránti igényt az iskola tanárai, diákjai és szülei is benyújthatják.
- 4) Egyéb foglalkozások indítása igazgatói engedélyéhez kötött.

3.10 Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltétele

- 1) Általánosságban a NAT, illetve a kerettantervek minimumkövetelményeinek teljesítését tekintjük a magasabb osztályba lépés feltételének. A helyi tantervben tantárgyanként és évfolyamonként jelezzük, melyek azok a minimális ismeretek, készségek és jártasságok, amelyek a továbbhaladáshoz szükségesek.
- 2) A tanuló félévkor az értesítő könyvben, év végén a bizonyítványban kap értékelést eredményeiről. A félévi osztályzat nem befolyásolja a továbblépést. Amennyiben a tanév végén legfeljebb három tárgyból elégtelen jegyet kap egy tanuló, augusztus végén javító vizsgát tehet. A tanuló csak akkor léphet magasabb évfolyamba, ha valamennyi tárgyból teljesítette a feltételeket.
- 3) A hiányzások hatása a tanuló továbbhaladására: ha a tanuló bármelyik tárgyból az óraszám 30%-ánál többet hiányzik, vagy összes hiányzása a 250 órát meghaladja, csak osztályozó vizsgán kaphat az adott tárgyból érdemjegyet. A vizsga engedélyezése a Nevelőtestület hatásköre. Amennyiben a Nevelőtestület nem engedélyezi a vizsga letételét, a tanuló évisméltéssel folytathatja tanulmányait.
- 4) Külföldi tanulmányai miatt évhalasztást kérő tanuló kérelmét az igazgató bírálja el. A külföldi tanulmányok után visszatérő már nem iskolaköteles tanulóknak tanulmányai folytatását kérvényeznie kell, a felvételtől és a külföldi tanulmányok beszámításáról az igazgató dönt.

3.11 Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

3.11.1 Egészségnevelési elvek

A tanulók egészségi állapotának a követése, a beteg tanulók optimális gyógyuláshoz segítése, a krónikus betegek gondozása és integrálása az iskolai közösségbe éppúgy feladatunk, mint a prevenció. Az egészségnevelésnek így a következő témakörökkel kell foglalkoznia:

- 1) Egészséges magatartásmódok, életmód kialakítása;
- 2) A személyes higiénés ismeretek fejlesztése;
- 3) Az ember és környezete kölcsönhatásának ismerete;
- 4) Egészséges táplálkozásra nevelés;
- 5) Rendszeres testmozgás;
- 6) A partnerkapcsolatok nem- és korszpecifikus fejlesztése;
- 7) Az egészségkárosító magatartásmódok megelőzése;
- 8) Prevenciós nevelés: az alkohollal, a drogokkal és a dohányzással szembeni elutasító magatartás kialakítása.

Az egészségfejlesztés, és annak egyik megvalósulási formája a korszerű egészségnevelés az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányul. Ide tartozik pl. az egészséges táplálkozás, az aktív szabadidő eltöltés, a mindennapi testmozgás, a személyi higiéné, a lelki egyensúly megteremtése, a harmonikus párkapcsolat és családi élet kialakítása, fenntartása, a családtervezési módszerek, az egészséges és biztonságos környezet kialakítása, az egészségkárosító magatartásformák elkerülése, a járványügyi és élelmiszer-biztonság megvalósítása. Az iskolának e fenti primer prevencióban van jelentős szerepe, így az egészségnevelési feladatok meghatározásánál is e területekre kell a hangsúlyt fektetni.

3.11.2 Környezetnevelési elvek és célok

„Vevé az Úr Isten az embert és helyezé őt az Éden kertjébe, hogy művelje és őrizze azt.”
(Mózes I. könyve 2. 15)

Iskolánk feladatának tekinti, hogy diákjaink felnőttkorukra megfelelő ismeretekkel, készségekkel és szemlélettel rendelkezzenek, ne csak saját pillanatnyi érdekeik szerint, hanem a Föld egészségének fennmaradása érdekében cselekedjenek. Feladatunk, hogy az iskola egyházi jellegéből adódóan a teremtett világunkat ne csak megismerjék, hanem a tudatos védelmére is felkészüljenek. Ezek eléréséhez a következő célok megvalósítását tartjuk szem előtt az iskolai élet valamennyi színterén, valamennyi tevékenységünket áthatva.

3.11.2.1 Általános elvek, célok, értékek

A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kell kezelnünk. Ezek fogalmát, tartalmát, megnyilvánulási módjait meg kell világítanunk:

- 1) az egyetemes természetnek (a Világegyetem egészségének) mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt;
- 2) a Föld egészséges folyamatainak visszaállítása, harmóniára törekvés;
- 3) a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése;
- 4) alapvető emberi szükségletek, emberi jogok;
- 5) a fenntartható fejlődés.

3.11.2.2 Pedagógiai elvek és célok

Hosszútávú célunk, hogy tanítványaink környezettudatos állampolgárrá váljanak. Ehhez gondolkodásukat és készségeiket is fejlesztenünk kell az alábbi témák segítségével:

- 1) az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása;
- 2) az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése;
- 3) rendszerszemléletre nevelés;
- 4) fenntarthatóságra nevelés, az elveivel való azonosulás elősegítése;
- 5) a környezetetika hatékony fejlesztése;
- 6) érzelmi és értelmi környezeti nevelés;
- 7) tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés;
- 8) a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulásának segítése;
- 9) az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése;
- 10) az életminőség fogyasztáson túlmutató alkotóinak keresése;
- 11) az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése;
- 12) helyzetfelismerés, az ok-okozati összefüggések felismerésének kialakítása, fejlesztése;
- 13) problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség fejlesztése;
- 14) globális összefüggések megértése iránti igény felkeltése.

3.12 Esélyegyenlőséget biztosító intézkedések

Az esélyegyenlőséget biztosító intézkedések részletesen és egységesen szerepelnek a Pedagógiai Program Nevelési Program részében.

4 ZÁRADÉKOK

- 1) A Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma és Diákotthona Pedagógiai Programja módosításának alapelveit a Nevelőtestület 2017. április 7-én tartott értekezletén megtárgyalta és elfogadta.
- 2) A Pedagógiai Program egységes szövegbe foglalt végleges szövegét a Nevelőtestület 2017. augusztus 31-én tartott ülésén elfogadta.
- 3) A Pedagógiai Program felmenő rendszerben 2017. szeptember 1-től lép érvénybe.

5 JÓVÁHAGYÁS

A Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma és Diákotthona módosított és egységes szerkezetbe foglalt Pedagógiai Programját jóváhagyom.

Debrecen, 2017. augusztus 31.

Győri József
igazgató

Fenntartói jóváhagyás

A fenntartó Tiszántúli Református Egyházkerület képviselőjében a Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma és Diákotthona módosított Pedagógiai Programját jóváhagyom.

Debrecen, 2017. augusztus 31.

Dr. Fekete Károly
püspök

Mellékletek jegyzéke

- 1) Alapító Okirat
- 2) Működési engedély
- 3) Tanári fogadalom szövege
- 4) Tanítás előtti és utáni ima szövege
- 5) Diákfogadalom szövege
- 6) Tantárgyankénti helyi tantervek és a középszintű érettségi vizsga követelményei
- 7) A Diákotthon Nevelési Programja